

MALI RIJTAR

Informativno glasilo Občine Beltinci • številka 15 • julij 2008 • letnik VI • ISSN-1581-7156

Podarite otroku finančno varnost z NLB Naložbo Vita Prva!

Otrok vas potrebuje danes, potreboval vas bo tudi ob prvih korakih v samostojnost. Zato ne prepustite prihodnosti naključju. Z NLB Naložbo Vita Prva lahko za njegovo finančno varnost poskrbite že danes.

NLB Naložba Vita Prva je oblika naložbenega življenjskega zavarovanja, ki ga lahko starši, dedki, babice ali zakoniti zastopniki sklenete **izključno v korist otroka**.

Združuje zavarovanje in varčevanje z dobro naložbo, vezano na vzajemne sklade družbe NLB Skladi, med katerimi lahko sklenitelj sam izbere najbolj primerno kombinacijo.

Namen zavarovanja je zagotoviti otroku mesečno izplačevanje

»štipendije« za dogovorjeno obdobje oziroma enkratno izplačilo privarčevanih sredstev v obdobju njegovega osamosvajanja. Otrok je hkrati nezgodno zavarovan, zavarovana oseba pa ima tudi možnost dodatnega življenjskega in nezgodnega zavarovanja.

Minimalna mesečna premija znaša le 35 EUR, oziroma 3000 EUR, če se odločite za enkratno vplačilo. Vedno lahko vplačate dodaten znesek premije. Ob sklenitvi zavarovanja pa lahko izberete tudi takšno premijo, ki

ustreza višini informativnega zneska prve mesečne št看pendije.

Kako poteka zavarovanje NLB Naložba Vita Prva?

Trajanje zavarovalne pogodbe je opredeljeno z dobo varčevanja in dobo izplačevanja štipendije.

V dobi varčevanja vplačuje sklenitelj zavarovanja obročno premijo ali se odloči za enkratno vplačilo. Premija, zmanjšana za vstopne stroške, se naloži v vzajemne sklade družbe NLB Skladi, ki jih izbere sam sklenitelj zavarovanja. Ponudba vzajemnih skladov družbe NLB Skladi je z vidika tveganja in donosnosti ter panožne in geografske razpršenosti zelo raznolika ter tako primerna za vse profile vlagateljev.

Po končani dobi varčevanja nastopi **doba izplačevanja štipendije**. Otrok bo v naprej dogovorjenem obdobju prejemal mesečno štipendijo, lahko pa se odloči za enkratno izplačilo sredstev.

V dobi varčevanja NLB Naložba Vita Prva poskrbi **za življenjsko, na željo pa tudi za dodatno nezgodno zavarovanje zavarovanca**, mame, očeta, dedka, babice ali drugega skrbnika v korist otroka. V primeru

nastanka zavarovalnega primera zavarovalnica skladno z zavarovalnimi pogoji zagotovi, da je vrednost police najmanj enaka zavarovalni vsoti osnovnega življenjskega zavarovanja. Zavarovanje je tako oproščeno nadaljnega vplačevanja premij, sredstva po polici pa so na razpolago za izplačevanje z dnem začetka dobe izplačevanja. Poleg tega je otrok kot upravičenec do štipendije nezgodno zavarovan.

Prednost zavarovanja NLB Naložba Vita Prva je tudi ta, da zavarovanje predstavlja **davčno ugoden način varčevanja**. V kolikor sta namreč sklenitelj in upravičenec ista oseba in je doba varčevanja vsaj deset let, so donosi, doseženi z nalaganjem sredstev v sklade, oproščeni plačila dohodnine.

Novo naložbeno življenjsko zavarovanje NLB Naložba Vita Prva prinaša še mnogo drugih ugodnosti, ki jih lahko spoznate ob obisku katere izmed NLB poslovalnic ali na HYPERLINK "<http://www.nlbvita.si>" www.nlbvita.si. Izkoristite jih in tako odstranite morebitne finančne ovire, ki bodo vašemu otroku stale na poti v samostojnost.

www.nlb.si

Zavarovalnica, ki sklepa zavarovanja: NLB Vita, življenjska zavarovalnica d.d., Ljubljana.
Zavarovanja tržijo: NLB d.d., NLB Banka Domžale d.d., NLB Koroška banka d.d., NLB Banka Zasavje d.d. in Banka Celje d.d., ki pri tem nastopajo kot zavarovalni posredniki.

NLB Naložba Vita Prva ni depozit in ni vključena v sistem zajamčenih vlog. NLB Naložba Vita Prva je naložbeno življenjsko zavarovanje, pri katerem je donos v celoti odvisen od gibanja vrednosti enot premoženja vzajemnih skladov. Tveganje, da bi znesek izplačila naložbenega življenjskega

zavarovanja lahko bil nižji od zneska vplačila v naložbeno življenjsko zavarovanje prevzema zavarovalec.

Beseda župana

Milan KERMAN - župan občine Beltinci

Spoštovane občanke,
spoštovani občani!

Pred vami je nova številka našega glasila Mali rjitar in prav je, da opišem nekaj najpomembnejših aktivnosti v bližnji prihodnosti. Mnogo tega je bilo že povedanega, napisanega v raznih medijih, še več pa kroži nepreverjenih in tudi zlonamernih novic.

Investicijski cikel v družbenih dejavnostih

Največja investicija na področju družbenih dejavnosti v tem času je obnova vrtca v Beltincih. Ta vrtec je bil do sedaj krit s salonitno kritino, katero je potrebno zamenjati zaradi škodljivosti. Prav tako je energetska študija pokazala, da je bila ta enota zelo potraten potrošnik energije. Iz teh razlogov je prav, da smo pristopili k celoviti rešitvi, kajti z obnovo vrtca bomo vzpostavili takšne pogoje, da se bodo naši najmlajši dobro počutili v času, ko so ločeni od svojih staršev.

Prav tako so v pripravi projekti za obnovo v Gančanih, katero bomo opravili v pozno jesenskih mesecih, kajti obnova delilnice hrane in spremljevalnih prostorov se lahko izvaja tudi ob nemotenem bivanju otrok v vrtcu.

Manjša dela se izvajajo tudi na podružnični šoli v Dokležovju.

V zaključni fazi je prav tako izgradnja prizidka gasilskega doma v Beltincih, v katerega dvorani že potekajo nekatere aktivnosti. V njem bodo dobili svoje prostore servis gasilnih aparatov, vodstvo Gasilske zveze Beltinci (temu se je v letu 2008 priključilo PGD Odranci) in poveljstvo civilne zaščite.

V pripravi pa imamo še projekte za pridobitev gradbenega dovoljenja izgradnje večnamenske dvorane ob OŠ Beltinci in dokončanja tribun ob nogometnem igrišču v Beltincih

Komunalna infrastruktura

Po dolgih letih pričakovanj smo prišli z izgradnjo kanalizacije. O tem pro-

jektu je bilo že veliko povedanega, še več pa napisanega. Pričetek je bil s podpisom pogodbe med investitorjem Občino Beltinci in izvajalcem SGP Pomgrad iz Murska Sobote in sicer za izgradnjo sekundarnega omrežja v vaseh Ižakovci, Melinci in Dokležovje. Ta del projekta je sofinanciran z evropskimi sredstvi iz neposrednih regionalnih vzpodbud. Ob tem bi zapisal še, da smo iz istega naslova že pridobili sredstva za izgradnjo sekundarnega omrežja v Gančanih in Lipovcih, kar se bo izvajalo v drugi polovici leta 2009. Za povezovalne vode kot tudi za izgradnjo čistilne naprave pa še vedno pričakujemo sredstva iz kohezijskega sklada.

Projekt kanalizacija je zalogaj, kot ga v Občini Beltinci še ni bilo. V tem nagovoru bi rad povdaryl, da bo ta projekt pokazal našo zrelost, kajti zahteval bo maksimalno angažiranost vseh, ki lahko odločajo in sprejemajo odločitve. Obenem pomeni preizkus medsebojnega zaupanja, resnosti v prizadevanju, da bo v nekaj letih dokončan. Obenem pa je izpolnjevanje obljub, ki so bile dane volilkam in volilcem. Vse prevečkrat se nam namreč do-

gaja, da negativni vplivi in osebne zame-re rušijo pozitivne usmeritve. To se počne največkrat iz osebnih interesov, arogance, sovraštva, namesto strpnega dialoga in pozitivne naravnosti v prizadevanjih za boljši jutri naše občine

Sredi avgusta se nam obeta odprtje avtoceste, s katero se bo preusmeril to-vorni promet iz vasi Beltinci. Na to čaka-mo že vrsto let in upamo lahko samo, da bo manj nevarnosti in mirnejši spanec vseh, ki bivajo ob tej tako obremenjeni cesti G1-3.

Z otvoritvijo avtoceste pa postajamo zanimivi tudi za vlagatelje izven meja naše pokrajine. Vprašanje pa je, ali si že-limo razvoja, napredka občine kot tudi naše pokrajine, ali pa nas vodijo interesi narediti vse, da do tega ne pride. Upam, da smo dovolj pozitivno naravnani.

Pred nami je občinski praznik, zato izko-riščam to priložnost ter vsem občankam in občanom čestitam ob občinskem prazniku.

Vsem tistim pa, ki se odpravljate na zaslužen dopust, želim veliko lepih sončnih dni ter da se z mnogo pozitivne energije vrnete domov.

*Mali rjitar
informativno glasilo Občine Beltinci*

*uredniški odbor:
Jelka BREZNIK (glavna urednica), Renata ADŽIČ
(odgovorna urednica), Zlatko RADUHA
(pomočnik glavne urednice), Ivan MESARIČ,
Mira ŠÖMEN, Zlatka HORVAT, Erna VÖRÖŠ,
Peter DUGAR, Robert KUZMA*

*zbiranje materiala:
Lilijana ŽIŽEK*

*jezikovni pregled:
Zlatka HORVAT*

*fotografija na naslovnici:
Arhiv ZTK Beltinci*

*fotografije:
Arhiv občine Beltinci, ZTK, Denis Cizar, Staša
Gruškovnjak, Dušan Legen, Jože Žerdin*

*grafično oblikovanje in priprava za tisk:
Grafični studio Robert Kuzma s. p.*

*tisk:
Tiskarna S-tisk, d. o. o.*

julij 2008

*Glasilo ni naprodaj, vsako gospodinjstvo v občini
ga dobi brezplačno, drugi zainteresirani pa na
sedežu Občine Beltinci, Mladinska 2, 9231 Beltinci,
(02) 541 35 35, www.beltinci.si*

Beseda urednice

Jelka BREZNIK - urednica občinskega glasila Mali rjitar

Spoštovani!

V prihodnjih počitniških tednih in mesecih Vam želim, da si izpolnite tiste želje, ki jih med vsakodnevnimi obveznostmi zaradi pomanjkanja časa ali možnosti niste utegnili; da bi se vam uspelo odpočiti od naporne-

ga dela in si privoščiti trenutke zase; da bi zaslužen dopust preživel čim bolj prijetno, sproščeno in si nabrali novih moči, da bi se lažje spopadli z najrazličnejšimi novimi nalogami in izzivi.

Lep pozdrav!

Glasbena šola v Beltincih

Matej ZAVEC • vodja enote glasbene šole

Z novim šolskim letom 2008/09 bo v okviru Zavoda svetega Cirila in Metoda Beltinci poleg Doma Jan-ka Škrabana pričela z delovanjem še druga organizacijska enota – GLASBENA ŠOLA. Ideje o samostojni glasbeni šoli v Beltincih so večkrat prišle na plan, pa potem zopet potihnila. Osebnostno menim, da so tokrat zares dani pogoji, da glasbena šola lahko zaživi. Še več, glasbena šola v kraju s takšno glasbeno tradicijo, pa čeprav je to v veliki meri ljudska glasba, je pravzaprav nuja. Le redkokje najdemo otroke, ki s tako zavzetostjo gojijo ljudsko glasbo, pesmi, plese, skratka ljudsko kulturo. Tudi zborovsko petje je bilo v preteklosti ena od značilnosti okolice Beltinec. Tu bi izpostavil delo Gustava Gonze in Andreja Maroše. Oba sta pevce posredno ali neposredno izobraževala.

Več let je v prostorih osnovne šole deloval oddelek Glasbene šole Murska Sobota, žal pa se je tukaj bilo mogoče učiti le klavirja in harmonike, v preteklosti tudi klarineta. Ko sem se zaposlil na omenjeni šoli, sem si za cilj postavil predvsem dvig kvalitete igranja na harmoniko. Pred menoj je učence za igranje na ta instrument zelo uspešno navduševal žal že pokojni Ludvik Šuklar. Z veseljem povem, da me je za nadaljnje izobraževanje motiviral prav on. Da je oddelek harmonike v Beltincih takšen, kakršen je, je gotovo tudi njegova zasluga. Ko sem se zaposlil, je bilo zanimanje za ta instrument zelo veliko. Z leti sem spoznal, da je to bil takrat eden odločilnih dejavnikov. Razmišljal sem, zakaj bi ta privilegij imeli samo harmonikarji.

Pred leti, ko sem začel z vodenjem župnijskega orkestra, o samostoj-

ni glasbeni šoli nisem niti sanjal, dal pa sem kar nekaj pobud na soboški glasbeni šoli, da bi v Beltincih omogočili izobraževanje tudi na drugih instrumentih. Ni se mi zdelo prav, da so starši otroke vozili celo v Ljutomer na pouk instrumenta. Žal za te pobude takrat ni bilo posluha, sam pa sem začel podrobneje analizirati izvajanje javno priznanih programov. Začel sem s pisanjem učbenika za harmoniko, zato sem se podrobneje ukvarjal tudi z vsebino učnih načrtov. Moram reči, da so učni načrti po večini v redu, le izvajanje le-teh si izvajalci pogosto napačno razlagajo. Zelo redko damo na prvo mesto osebnost otroka, njegove potrebe ter vpliv domačega okolja. Do predpisanega nivoja znanja je mogoče priti na več načinov. Ko sem začel pri pouku uporabljati širši spekter glasbenih zvrsti, sem zopet naletel na nasprotovanje vodstva šole.

Pred leti so med javno priznane programe vključili tudi ljudske instrumente: diatonično harmoniko, citre in tamburico. Zakaj so pred vrati ostale cimbele, mi je razložil znanec, ki je sodeloval pri sestavi učnih načrtov za omenjene instrumente. Rekel je: »Kje so bili ravnatelji vaših šol, da se za cimbele nihče ni zavzel? Na našo komisijo ni prišel niti eden predlog glede cimbal.«

Ko sva se pred časom s prijateljem organistom pogovarjala o šolskih zadevah, seveda tudi kaj pokritizirala, je gospod župnik, ki je prišel mimo, dejal: »Naredimo svojo šolo!« Midva sva se seveda le nasmehnila. Ideja pa mi le ni dala miru. Usedli smo se še nekajkrat, razmišljali o potrebah v našem okolju in napisal sem osnutek programa. Z nekaj popravki smo se

zanj odločili in konkretnije aktivnosti so stekle. Izvedli smo informativni vpis, na katerega se je prijavilo preko 140 kandidatov. Ta številka je fascinirala tudi komisijo z Ministrstva za šolstvo in šport, ki je prišla pogledat prostore. Do dne, ko pišem ta članek, odločbe o sofinanciranju še nimamo, ker nekateri postopki za pridobitev uporabnega dovoljenja še trajajo. Imamo pa vse ostalo, kar je potrebno za začetek delovanja šole. V začetku računamo na okoli 100 učencev, v petih letih pa bomo število po potrebi dvignili do 150. Moram reči, da me veseli predvsem naklonjenost tako ožje beltinske kakor tudi širše pomurske javnosti. Imam občutek, da so ljudje nekaj podobnega kar pričakovali.

Glasbena šola bo prebivalcem naše občine gotovo veliko prinesla. Obremenjenost staršev s prevozi, fleksibilnost učiteljev, ki so izbrani, vsebina programov; to so le tri prednosti, ki so zelo velikega pomena. Dobro delovno vzdušje tako med zaposlenimi kakor tudi med učenci je pogoj za uspešno delo. Nekaj izkušenj na tem področju že imam, zato upam, da nam bo s skupnimi močmi uspelo.

Dolgoročni cilj šole je ustanoviti šolski orkester, organizirati koncertni cikel, skratka aktivno sodelovati v kulturnem in izobraževalnem dogajanju v občini in širše. Večkrat sem za šalo povedal, da imamo v Beltincih »kulturno bombo«, ki še ni aktivirana. Mislim, da so sedaj dani pogoji, da jo aktiviramo.

Več o programih delovanja šole lahko preberete na spletni strani Zavoda svetega Cirila in Metoda Beltinci.

MALI RIJTAR

Primerjava tovarnega prometa

Stanko SAKOVIČ • VIR: Mesečna statistika Direkcije za ceste - števno mesto MP Dolga vas

PRIMERJAVA TOVORNEGA PROMETA PO MESECIH V LETIH 2004, 2005, 2006, 2007 IN 2008

Mesec / leto	2004	2005	2006	2007	2008
Januar	24.957	57.679	68.317	97.925	101.554
Februar	29.315	63.177	70.336	103.956	113.027
Marec	32.353	70.046	80.881	119.077	113.183
April	29.356	73.556	73.909	100.752	118.216
Maj	51.873	74.210	83.788	112.604	114.435
SKUPAJ	601.624	863.339	984.489	1.290.119	

Mesec / leto	2004	2005	2006	2007	2008
Junij	56.540	73.930	81.864	111.544	114.100
Julij	61.972	73.816	83.486	113.442	
Avgust	47.951	62.507	72.512	90.643	
September	64.442	75.836	88.556	107.815	
Oktober	69.430	81.203	93.314	119.940	
November	71.526	84.644	103.371	113.873	
December	61.909	72.937	84.380	98.555	
SKUPAJ	601.624	863.339	984.489	1.290.119	

Krompir - sprehod skozi čas

Peter ŠRAJ • Mali rjitar • II. del, nadaljevanje iz prejšnje številke

1. Krompir spoznajo v Evropi

V Evropo je prišel krompir v drugi polovici 16. stoletja (1555 ali 1565 leta). Pripeljali so ga mornarji z osvajalnih potovanj iz Južne Amerike. Med dolgotrajnimi plovbami so mornarji na svojem mornariškem jedilniku okusili in spoznali tudi krompirjeve jedi. Zaradi obstojnosti je bil krompir zelo primeren za dolgotrajne oceanske plovbe. S tem so mornarji nehoti postali prvi »preizkuševalci« krompirjevih jedi.

Kljub ugibanju o letnici prvega prinosu krompirjevih gomoljev v Evropo je več prednosti na strani španskih konkvistadorjev, ki so osvajali pokrajine v Peruju in Čilu v letih od 1525 do 1543. V času od 1533 – 1583 so španski osvajalci prepeljali omenjeno (okrasno) rastlino z ladjami v Španijo. To se je zgodilo okrog 1565. Omenjenega leta je prispela izdatnejša količina krompirja k španskemu kralju Filipu II. (1527 – 1598). Kralj je poslal nekaj krompirjevih gomoljev kot zdravilo za bolnega papeža Pia IV. Tudi papež je bil radodaren, ko se je spomnil svojega bolnega kardinala na Nizozemskem ter mu poslal nekaj gomoljev za ozdravitev. Vse poteka tako kot v kakšni pravljici – ampak je treba reči, da so dogodki povsem resnični! Radodarnosti še namreč ni konec. Od nizozemskega kardinala je nekaj krompirjevih gomoljev dobil še župan belgijskega mesta Monsa, Filip de Sivry. Veriga podarjanja še vedno ni bila zaključena.

na. Belgijski župan je bil do nove rastline, ki se je pojavila v Evropi, dokaj nezaupljiv. Gomolji so potovali naprej. Župan je napravil »piko na i« in je 1587 leta poslal dva krompirjevega gomolja na najbolj primeren naslov v tistem času, ko je krompir pričel »shoditi« po Evropi. Poslal ju je znanemu botaniku Clusius-u (1526 – 1609) na Dunaj v analizo.

Botanik Carolus Clusius je leta 1601 znanstveno opisal krompir v svojem delu »RARIORUM PLANTARUM HISTORIA« (Popis redkih rastlin) in krompirju dal znanstveno ime »PAPAS PERUANORUM«.

Predvsem zaradi lepih cvetov, ki jih ima krompirjeva rastlina ob cvetenju, so cerkveni in posvetni dostojanstveniki zapovedali zasaditi krompirjeve gomolje predvsem za okras v bližini gradov in samostanov. Krompir kot rastlina je precej let veljal za okrasno rastlino, cvetovi so krasili gosposke damske klobuk, krompirjevi zeleni listi pa naj bi moškim pomagali pri odpravljanju težav s potenco.

Botanično, znanstveno ime »užitno gomoljasto zelišče«, je dal švicarski botanik Kasper Bauhim v knjigi »Knjiga rastlin« leta 1596.

Pomemben je tudi švedski botanik Carl von Linne (1707 – 1778), ki je 1753 leta krompir uvrstil v rastlinski sistem.

Že 1573 leta so v bližini Seville (Španija) pričeli gojiti krompir za prehrano v mestni bolnišnici, kjer so nahranili otroke v sirotišnici in druge reveže.

Kljub precejšnji začetni nezaupljivosti in tabujem do koristnosti krompirja za prehrano je še vedno bilo

veliko neznanja. Menili so namreč, da so uporabni nadzemni krompirjevi plodovi, ki pa so zelo strupeni. Poznane se številne zastrupitve. Kar nekaj časa je preteklo, da so uporabnike naučili in prepričali, da so užitni gomolji, ki rastejo v zemlji! Kasnejši čas je pokazal, da je prav krompir tisti vir vsakdanje prehrane, ki ga lahko uživamo na nešteto pripravljenih načinov.

V začetnih obdobjih so bile k saditvi krompirja potrebne odredbe vladarjev, ki so za neupoštevanje odredb predvidele tudi hude kazni. K pospešitvi sajenja so pripomogle revščina, lakota in vojne, pa tudi slabe žitne letine.

Največ zaslug za uveljavitev nove poljščine je povsem naključno imel francoski farmacevt Antonie Parmentier (1737 – 1813), ki se je srečal s krompirjem kot edino zaporniško hrano v pruskem ujetništvu. To je bilo v času sedemletne vojne (1756 – 1763). V ujetništvu je postal »poskusni zajec«. Čas v ujetništvu je preživel brez lakote, ni pa zbolel tudi za skorbutom.

Leta 1771 je akademija v Besanconu razpisala natečaj za rešitve preprečevanja slabe letine in njene posledice. Na razpis se je prijavil tudi Parmentier, ki je po dveletnem raziskovanju menil, da lahko samo krompir uspešno kljubuje slabim letinam. Po uspešni obravnavi Parmentierovih zaključkov se je v Franciji pričelo pisati o koristnosti in prednosti krompirja.

Leta 1783 je Parmentier s pomočjo francoskega kralja Ludvika XVI., predvsem pa s soglasjem kraljeve

žene kraljice Antoniete – hčerke cesarice Marija Terezije, dobil soglasje za saditev. (Žena si je zelo rada krasila s krompirjevimi cvetovi svoj klobuk.) Parmentier je v bližini Pariza posadil krompir na 24 oralih nerodovitne ravnine Sablons. Krompirjev nasad so

žandarji varovali samo podnevi. Takšno, namerno dnevno varovanje krompirišča, je kar vabilo nočne obiskovalce, da so v nočnem času dobesedno kradli krompirjeve gomolje iz zemlje. Oblast je z zvijačo dosegla svoj namen, posredno je omogočila, da so nočni tatovi prišli do – danes bi rekli – semenskega krompirja, ki so ga uporabili za sajenje ali za hrano ljudem in živini. V tako široki uporabnosti krompirja ne preseneča izjava francoskega kralja, ki je kot prvi krstil krompir za »kruh ubogih«. Med vnetimi uživalci krompirja je bil tudi kralj, posnemali pa so ga tudi njegovi dvorniki.

Krompirjevim jedem se ni mogel izogniti niti ameriški odposlanec Benjamin Franklin, ki je bil na obisku v Parizu. Omenjenega odposlanca bolj poznamo kot iznajditelja strelovođa. Po vsem napisanem je bil Parmentier deležen velikega zmagoslavja za splošno in vsestransko koristnost krompirja v vsakdanjem življenju. Bil je znanstvenik, farmacevt, visoki državni uslužbenec, upravnik bolnišnice, agronom, ekonomist. Izšlo je mnogo njegovih knjig.

Ob zaključku sestavka o težavah z uveljavljanjem krompirja in kasnejšo koristnostjo v vsakdanjem življenju še kratka zgodba v zvezi s krompirjem iz vojnih logov.

Nasledstvena vojna Friderika Velikega na Bavarskem leta 1778 in 1780 z Avstrijo je v zgodovini znana kot »krompirjeva vojna«. Nasprotujoči vojaki so drug drugemu kradli krompir za prehranjevanje enot. Medsebojnega obstreljevanja vojskujočih strani je bilo konec, ko ni bilo več kaj ukrasti!

Dodatno še ena vojaška zgodba v zvezi s krompirjem, ki je verjetno poznana tudi v naših krajih. V prejšnjih, davnih časih je služenje v vojski trajalo mnogo let. Tudi takrat niso bili vsi navdušeni nad služenjem vojaškega roka. Nekateri so se želeli izogniti služenju v vojski tako, da so po-

stavljali svoje zdravje v nemilost. Po »preverjenem receptu« so zaužili surov krompir ali njegove olupke ter tako povzročili težave z bitjem srca. Na vojaških zdravniških pregledih so bili ti »bolniki« odklonjeni. (O teh bolnikih s posledicami nimam podatkov).

Sedaj pa si v kratkih zapisih oglejmo začetne poti krompirja v nekaterih državah:

- Portugalska: je najbližja zahodna španska sosedja. Zanimivo je, da so predvsem gojili koruzo in tobak, precej manj krompirja. Leta 1512 postane Portugalska prva evropska država, ki je sadila tobak.
- Severna Amerika: preko luže so krompir prinesli škotski priseljenci.
- Italija: leta 1564 so se s krompirjevimi plodovi najprej seznanili na papeževem dvoru. V 16. stoletju je bil krompir razširjen že po vsej Italiji, ki je prišel iz Španije. Italijani so ga imenovali »tartuffoli«. Iz te besede je kasneje nastala nemška označba - Kartoffel.
- Anglija: s posebno zvijačo so podprli prodor krompirja na Otok, v Anglijo. Kraljica Elizabeta je priredila 4. aprila 1851 svečano dvorno kosilo, kjer so gostom postregli s krompirjem. Za nadaljnjo širitev krompirja na Otoku ni bilo več nobenih ovir.
- Irska: leta 1589 je v državo krompir prinesel Sir Walter Raleigh, ki je dobil od kraljice za zahvalo 40.000 akrov zemlje. Leta 1739 je pozeba uničila precejšnji pridelek krompirja. Dobrih 10 let kasneje je krompirjeva gniloba uničila ves pridelek. Izbruhnila je velika lakota, kolera, tifus. Rastlinska bolezen je po ladjah prispela iz Severne Amerike.
- Avstrija: že v 16. stoletju je bil krompir znan kot »papas Indorum«. Leta 1761 je v Spodnjeavstrijskem kraju Prinzendorf duhovnik Eberhard Jungblut posadil prve krompirjeve gomolje na samostanske vrtove.
- Švica: krompir so gojili že zelo zgodaj, okrog 1590 leta.
- Rusija: nekoliko milejše metode od nemških kraljev je za saditev krompirja v Rusiji uporabljal car Nikolaj I. (1825 – 1855), ki je vsem tistim, ki ne bodo gojili krompirja, zagrozil z izselitvijo v Sibirijo. V Rusiji so krompir poznali že od 1764 leta.
- Nemčija: iz italijanske besede »tartuffoli« (glej Italija) je nastala

nemška beseda za krompir - der Kartoffel. Omenjena beseda se prvič pojavi že 1716, čeprav ima v nemškem jeziku krompir več imen. Za razliko od večine drugih držav so v Nemčiji pričeli gojiti krompir – poznali so ga že okrog leta 1600 – predvsem zaradi številnih vojn (v začetnem obdobju uveljavljanja krompirja za prehrano je najbolj »pripomogla« tridesetletna vojna, 1618-1648, nadalje revolucija ter lakota). Žal pa tudi lakota v začetnem uveljavljanju koristnosti nove rastline, krompirja, ter zaradi nezaupljivega, odklonilnega odnosa ni imela prevelikega rešitelja s krompirjem za odpravo posledic lakote.

Pruski kralj Friderik Veliki (1740 - 1786) je bil prisiljen izdati odlok, da bodo vsakega posameznika, ki se bo upiral uživanju krompirja v prehrani, kaznovali z udarci s palico. Od svojih tlačanov je zahteval, da sadijo krompir in da jedo gomolje! Kralj se je dobro spominjal 1774 leta, ko je bila velika lakota in je kot pomoč podaril vaščanom velik tovor krompirja. Šele z živim »preizkuševalcem« - vojakom so vaščani sprejeli kraljevo darilo. Kraljev naslednik je bil mnogo ostrejši v svojih ukrepih, trimoglavcem je zagrozil, da jim bo dal porezati ušesa in nosove.

Koncem 19. stoletja se vedno bolj uveljavlja potreba po raziskovanju krompirja kot rastline. Selekcijo izvajajo Paulsen, Richter, Cimbald in drugi.

O krompirju se je pohvalno izrazil tudi znani nemški književnik Goethe, ki je dejal: »Zjutraj cel, opoldan zmečkan, zvečer zapečen hrustavo, naj ostane tako, to je zdravo«.

- Grčija: je 1833 leta spoznala krompir po bavarskem kralju Otonu, kjer je bila bodoča kraljica 1836 leta pričakana z obilnim cvetjem krompirjevih cvetov. Poleg navedenih držav z daljšim ali krajšim opisom »krompirjeve poti« še nekaj letnic za naslednje države (pokrajine) ob njihovi seznanitvi s krompirjem:

Češka – 1636, Poljska – 1708, Švedska – 1726, Finska – 1735, Banat – 1759, Hrvaška – 1769, Črna gora – 1786.

Za naše področje, Prekmurje, je zanimiv podatek, da naj bi madžarski grof Appel Karoly Kaposkany (1773 – 1839) uspel dokazati, da je bil on prvi, ki je prinesel krompir na Madžarsko. Prav zaradi omenjenega primata je dobil pravico, da je smel v svoj grofovski grb vnesti krompirjev gomolj. (O tej problematiki bo napisanega več v poglav-

ju: Krompir v Prekmurju).

Problematiki krompirja se niso izognili tudi v narodnih pregovorih. Nekaj jih navajam:

- Prašiči so neumne živali, ker se hranijo s krompirjem.
- Neumni kmetje imajo največji krompir.
- Neumen kmet ima najbolj debel krompir.
- Norcu debeli krompir raste.
- Brez krompirja ni kosila.
- Imaš krompir namesto srca.

Preteči je moralo nekaj stoletij, da so ljudje na lastni koži (beri:želodcu) verjeli o koristnosti krompirja za človekovo preživetje.

Danes si na svetu težko predstavljamo še tako preprost jedilnik, kjer ne bi bilo prisotnega vsaj malo krompirja, ne glede na barvo, obliko ali sorto. Resnična pa je vedno bolj prisotna ugotovitev, da mu (krompirju) tesno za petami sledi tradicionalni predstavnik prehrane z vzhoda – riž.

Poleg krompirja, ki je tokratna osrednja tematika članka, so evropski osvajalci po Južni Ameriki iz novo nastalih kolonij, večinoma v hkratnih pošiljkah preko Atlantika, pripeljali v Evropo še koroza, paradiznik, sladkorni trst, tobak, kavo,...

Iz dosedanjih zapisov je bralec lahko v grobem spoznal pot krompirja od prvotne domovine do skoraj celotne Evrope. Tudi naša domovina Slovenija – in Prekmurje – je delček tega kontinenta.

Zato vas vabim, da se v naslednjem poglavju, o katerem bomo pisali v naslednji številki glasila, skupaj seznanimo, kdaj so se naši predniki soočili s to koristno rastlino.

V nadaljevanju pa Vam, spoštovani bralci in bralke informativnega glasila, želim predstaviti zelo zanimivo poglavje in sicer

Spomeniki krompirju v Evropi

Iz zgodovine preteklih stoletij nam je poznano, da je prebivalstvo v Evropi bilo deležno mnogih nevšečnosti in težav, ki so jih prinašale vojne, bolezni – predvsem pa pomanjkanje hrane. V ospredju vsakdanjega jedilnika je bil krompir, hrana milijonom prebivalcem in neštetim vojskam. Tudi

krompir kot rastlina se v začetnem obdobju uveljavitve na evropskih tleh (njivah) ni mogel izogniti nezaupanju uporabnosti. Znani so primeri posegov kraljev, kraljic, cesarjev in cesaric, ki so z ukazi predpisali sajenje krompirja. Za današnjo Slovenijo in Prekmurje je pomemben ukaz cesarice Marije iz 1767 leta o sajenju krompirja.

Spomenik krompirja v Šenčurju:

Najmlajši spomenik krompirju v Evropi je bil odkrit 25. maja 2008 v Šenčurju pri Kranju na Gorenjskem. Društvo za pražen krompir in mnogi drugi sponzorji so najbolj zaslužni, da so postavili spomenik v čast krompirju in cesarici Mariji Tereziji v Šenčurju. Spomenik je delo akademskega kiparja Janeza Pirnata.

Ob tej priložnosti bi se zahvalil predstavnikom KS Lipa in g. Jožetu Ferčaku, da so mi omogočili, da sem lahko neposredno doživel slovesnost, ki se redko dogodi v našem širšem okolju!

Cesarica ima v levi roki žezlo, v desni dlani pa drži krompir.

Spomenik krompirju v Belici:

Na Hrvaškem so spomenik krompirju odkrili 26. avgusta 2007 v vasi Bélica v Međimurju.

(Vir: Simona Cizar, roj. Zadavec – foto: Denis Cizar)

Spomenik krompirju v Nemčiji!

V Offenburgu v Nemčiji so leta 1853 odkrili velik spomenik angleškemu morjeplovcu, pomorskemu junaku in piratu – imenovanem tudi »kraljičin gusar« - domnevemu prinašalcu krompirja v Nemčijo, Siru Francisu Drakeju (1540-1596).

Kip je bil imponanten, saj je bil že podstavek visok 3,5 metra. Kar 86 let je mogočni kip (tudi z dvomi zgodovinarjev) stal v mestu, vse do 1939, ko so ga nacisti razdejali na tisoče delcev. Po naključju so ostale nepoškodovane kamnite Drakejeve roke, ki so kasneje bile prenesene v muzej »Ritterhaus« (viteška hiša). Razdejanje spomenika je bilo politično, saj: »...spomeniki tujcev nimajo kaj iskati v nemški deželi!«.

Sir Francis Drake ima spomenik tudi v Plymouthu v Angliji, kjer je po nalogu kraljice dne 13. decembra 1577 s petimi ladjami odplul na tihooceansko obalo.

Umril je za grižo v Portoriku. Pokop je bil mornariški, krsto so spustili s krova ladje v morje.

Vir: Časopisni članki in internet.

500. letnica rojstva Primoža Trubarja

Marija ZVER • Mali rjitar

*»Kakor mlinsko kolo vztrajno vrti,
kakor voda pod njim ne neha teči,
tako bi se morale vztrajno pisati
in brati slovenske knjige,
tako naj se najprej govori
slovenski jezik, lubi moji Slovenci!«
(Primož Trubar)*

Primož Trubar je bil rojen na Rašici pri Velikih Laščah 09. junija 1508. Tudi rečica, ki teče pod vasico, se imenuje Rašica. V njegovih časih Rašica ni bila samo mlinarska vas, ampak tudi živahno prometno križišče, kjer so se stikale važne trgovske poti. Trubarja je življenje njegove rojstne vasi bistveno oblikovalo. Tukaj so se tudi mešala narečja, ki so bila od vasi do vasi drugačna. Ravno to mešanje ljudi (kušnjarji) in visoka stopnja razgledanosti sta oblikovala tako imenovano srednje dolensko narečje. In srečno naključje je hotelo, da je bil tukaj rojen Primož Trubar, ki je svoje narečje tako vzljubil, da ga je oplajalo celo življenje. S svojo prvo knjigo ga je povzdignil tako visoko, da je postalo osnova slovenskega knjižnega jezika. To pomembno obletnico Trubarjevega rojstva je v Sloveniji in tudi v tujini zaznamovalo veliko dogodkov. Prav je tako, saj je bil naš veliki mož slovenske reformacije in oče prve slovenske knjige bolj spoštovan in poznan v tujini kot pa doma. Upam in želim, da so letošnje prireditve odprle nove možnosti, da bomo o Trubarju tudi v prihodnosti še slišali in raziskovali njegovo bogato zapuščino. Trubar mora postati del nas, našega življenja, da bodo njegove ideje, ki so še kako žive tudi danes, postale resničnost. Njegove besede »stati inu obstati« še danes simbolizirajo bit slovenskega naroda in bi jih lahko v času predsedovanja EU še bolj poudarili in izpostavili. V preteklosti smo se Slovenci tega premalo zavedali. Trubar kot velik poznavalec številnih tujih jezikov je veliko storil za uveljavitev slovenščine. Bil je izreden ustvarjalec in razgledan človek, ki se je že takrat zavedal, da tudi Kranjci– Slovenci spadamo v sam vrh evropskih narodov. Velikokrat se spomnim svojega »prvega srečanja« s Trubarjem, ko smo v 1. letniku srednje šole pisali šolsko nalogo pri slovenščini – Prva slovenska knjiga. Že takrat sem se spraševala, zakaj o tem

Slovcu skoraj nič ne vemo in sem se z njim seznanila tako pozno. To me je vzpodbudilo, da sem sama začela iskati gradivo in v študijski knjižnici odkrila knjigo Zgodovina slovenskega slovstva, I. del, delo Franceta Tomšiča iz leta 1956.

Z občudovanjem sem odkrivala tragično življenjsko pot trmastega Slovence, ki je v pregnanstvu v Nemčiji razmišljal, kako bi pomagal neukemu slovenskemu ljudstvu. Že kot domači pridigar v Loki pri Sevnici se je trudil, da je iz latinščine »prevajal« pridige v vsakdanjo dolensko in učil preprostega kmeta. In prav v tujini je dozorela misel o tiskani slovenski besedi. Hotel je dokazati, da se tudi slovenščina lahko bere in piše kakor drugi jeziki. Slovenščina je bila v 16. stoletju razdeljena v narečja in odločil se je za preprost in domač jezik in slog: «Inu mi nismo v le-timu našimu obračunu ali tolmačevanu lepih, gladkih, visokih, kunštnih, novih ali neznanih besed iskali, temveč te gmajnske kranjske preproste besede, katere vsaki dobri preprosti Slovenec lehku more zastopati.»

Tudi pri sami pisavi je naletel na težave, zato se je odločil za prirejeno gotico, ki se imenuje Schwabach. Tako je Trubarjeva beseda in beseda njegovih sodelavcev postala zdrav temelj za gradnjo knjižne slovenščine. Veliko

težav je imel Trubar s tiskanjem knjige in tako je našel tiskarja Marhovta v Tübingenu in 1550 leta je šla knjižica v tisk. V začetku je vsebovala 144 strani, pozneje pa ji je dodal še 100 strani (pesmi z notami, dve molitvi, pridigo...). Tako je svoj prvenec namenil ne le novoverskemu pouku, temveč protenstantskemu bogoslužju med Slovenci. In je 1551 zagledal luč sveta Trubarjev katekizem pod psevdonomom Philopatridus Iliricus (Rodoljub Ilirski). Zato so le maloštevilni vedeli, da je ta prva knjiga delo našega Trubarja. Tudi tiskar se je skrival pod psevdonomom Jernei Skuryaniz (Jernej Škrjanec).

Istočasno s Katekizmom je Trubar izdal še knjižico osmih listov –ABEDECARIJ, ki je bil zelo premišljeno napisan. Zavedal se je, da bodo mladi segli po knjigi le, če bodo znali brati. Trubar je učil brati tako, kakor je bila navada v tistem času: natisniti je dal abecedo nekaj zlogov in nekaj besed. Ostali del knjižice vsebuje kratek katekizem in številke.

In zakaj sta obe knjižici izšli pod psevdonomom? Trubar je bil v zelo resnih težavah in stalni nevarnosti. Ker pa je bil trmast in vztrajen človek, ga ni moglo nič odvrniti od njegove odločitve. Kljub finančnim težavam je vztrajal in zmagal. Prav zato je njegova prva knjiga tako velik uspeh in vrhunec revolucionarne poti. Se tega dovolj zavedamo danes?

In zato naj letošnje Trubarjevo leto obkrogli obletnici postane naš vsakdanjik, naša prihodnost. Bodimo ponosni nanj in na njegovo prizadevanje za uveljavljanje slovenske pisane besede.

Občinska čistilna akcija tudi letos uspela

Simona CIZAR • Mali rjitar

Letos ni bilo hude zime z debelo snežno odejo, ki bi prekrila sledi človeške brezvestnosti, zato so nas lahko skozi vso zimo bodla v oči divja odlagališča odpadkov, nasmeteni obcestni jarki in druge zelene površine.

Je mar res tako težko poskrbeti, da smeti, ki jih množično proizvajamo, odromajo tja, kamor sodijo – na legalno urejeno smetišče?

Vsi, ki nam ni vseeno, v kakšnem okolju živimo, smo storili korak naprej v kakovosti bivanja in očistili ter olepšali svojo okolico.

Letošnja osrednja občinska čistilna

akcija je pod geslom OČISTIMO SVOJ PLANET. ZAČNIMO PRED SVOJIM PRA-GOM! kljub kislemu vremenu potekala v soboto, 12. aprila 2008 od 9.00 naprej.

Krovno organizacijo je vodila Občina Beltinci oz. Zavod za turizem in kulturo Beltinci.

K akciji so bile povabljene vse krajevne skupnosti beltinske občine, sodelovali pa so tudi otroci, zaposleni in starši vseh enot Vrta Beltinci. Vseh sodelujočih v organizaciji vrta je bilo 271, na Melincih 21, v Bratoncih 18, v Beltincih 10, v Lipi 30 in v Dokležov-

ju 15. V Gančanih so akcijo izvedli v ponedeljek, 14. aprila, v Lipovcih pa v soboto, 10. maja.

Občina je poskrbela za vreče in zaščitne rokavice, odvoz smeti v vaseh pa so organizirali predstavniki KS in TD. Prevoz vreč s strani Saubermacher – Komunale je organizirala Občina Beltinci v ponedeljek, 14.4.2008.

V vseh vaseh so predstavniki krajevnih skupnosti udeležence čistilne akcije tudi pogostili.

Vsem udeležencem in javnim delavcem se zahvaljujemo za trud, krajevnim skupnostim pa za pogostitev!

Zavod za turizem in kulturo Beltinci

Ela HORVAT • v.d. direktorice • Stmjeno letno poročilo 2007

Leto 2007 predstavlja za Zavod za turizem in kulturo Beltinci (v nadaljevanju: zavod) tretje leto delovanja. Poslovanje v preteklem letu je bilo zelo uspešno tako po obsegu izvedenih aktivnosti kot tudi finančno.

Prihodki so znašali 191.924,00 EUR, odhodki pa 161.252,00 EUR. Pozitivna razlika je tako znašala 30.672,00 EUR. Presežek prihodkov bo zavod namenil izvajanju dejavnosti za katere je ustanovljen. Iz občinskega proračuna je zavod prejel sredstva za redno dejavnost v višini 25.000,00 EUR, za kulturni program v Kulturnem domu Beltinci 3.862,65 EUR in delež sofinanciranja zaposlitvenih programov v višini 12.259,28 EUR.

Večji del prihodkov je zavod pridobil z izvajanjem lastne dejavnosti, kamor spadajo prihodki od projektov, organizacija in prodaja turističnih aranžmajev, trženje lastne ponudbe na Otoku ljubezni in v beltinskem gradu ter prodaja v prodajalni »Tulipan«.

V letu 2007 je bilo v zavodu zaposlenih vseh skupaj 7 oseb. Uspeli smo pridobiti tri različne zaposlitvene programe, sofinancirane s strani ESS in Zavoda RS za zaposlovanje, v katerih je bilo zaposlenih 6 oseb.

Pomoč društvom pri izvajanju redne dejavnosti in projektov je bila stalnica dejavnosti zavoda tudi v letu 2007. Število izletnikov v občini Beltinci se je v letu močno povečalo. Otok ljubezni je po mesečni evidenci obiskalo 28.190 obiskovalcev, stalno raz-

stavo v beltinskem gradu pa si je ogledalo 2.586 obiskovalcev.

V nadaljevanju navajamo povzetek poročila za leto 2007 po posameznih področjih:

Izdaja promocijskih materialov

- Izdaja brošure oz. vodnika po stalni razstavi »Zgodovina zdravstva v Pomurju.
- Ponatis prospekta o Otoku ljubezni v Ižakovcih v slovenskem in nemškem jeziku
- Ponatis 6 različnih razglednic
- Izdaja zloženke 7. Svetovni festival praženega krompirja
- Promocijski materiali v okviru projekta Mlinarska pot:

Objave v publikacijah in odnosi z javnostmi in informacijski sistem

Skozi celo leto 2007 smo redno poročali medijem o aktivnostih, ki smo jih načrtovali in izvajali. Vsak pomembnejši dogodek oz. aktivnost smo medijem predstavili v t.i. »Informacijah«, organizirali pa smo tudi nekaj tiskovnih konferenc.

Še posebej smo na tiskovnih konferencah predstavljali Mlinarsko pot, saj je izvajanje tiskovnih konferenc spadalo tudi med aktivnosti projekta.

Ponudbo občine Beltinci smo v letu 2007 objavili v naslednjih pomembnejših publikacijah:

- Na lepše, Stranske poti so zapeljli-

vejšje od glavnih. Zemljevid s predstavitvijo ponudbe na hrbtni strani je izdala Slovenska turistična organizacija v štirih jezikih,

- Zemljevid SV Slovenije in Maribora,
- Turistična avtokarta Zanimiva Slovenija 3,
- Turistični programi v madžarsko – slovenski obmejni regiji (katalog v projektu Dobri sosede),
- SLOVENIAN BUSINESS REPORT (4 x predstavitev v katalogu skozi celo leto),
- PIRS, objava v telefonskem imeniku,
- Koledar prireditvev, Pomurska turistična zveza
- Druge objave v različnih publikacijah
- V okviru projekta Mlinarska pot smo aktivirali spletne strani www.beltinci.net

Organizacija prireditvev, seminarjev, predstavitev

- DAN ZEMLJE
- MEDNARODNI SPUST MURSKIH LADIJ
- PREDSTAVITEV V ILIRSKI BISTRICI
- 7. SVETOVNI FESTIVAL PRAŽENEGA KROMPIRJA V LIPI
- SODELOVANJE Z OBČINO FEHRING – AVSTRIJA
- STROKOVNI SEMINAR DRUŠTVA AKTUALNA PROBLEMATIKA.

Otok ljubezni, lžakovci

Skozi celo leto smo s pomočjo zaposlenih v programih Zavoda za zaposlovanje in ESS Pomoč dolgotrajno brezposelnih oseb in Programi pri neprofitnih delodajalcih skrbeli za sprejem in informiranje obiskovalcev otoka. S pomočjo javnega dela, ki ga je izvajala Občina Beltinci pa je bila opravljena broderska služba. Skozi celo leto smo izvajali tudi mletje moke.

V prodajalni »Tulipan« (kiosk na otoku) so lahko obiskovalci od meseca marca do meseca decembra 2007 kupovali različne izdelke domače obrti, spominke, razglednice, zemljevide, različne turistične vodiče, pijačo in sladoled.

V letu 2007 smo rezervacije za obisk Otoka ljubezni opravili na sedežu zavoda (grad Beltinci) za skoraj vse skupine. Skupine obiskovalcev in individualni gostje so lahko izbirali med različnimi storitvami, ki smo jih ponujali na otoku: osnovna ponudba (ogled mlina in vožnja z brodom), ponudba po naročilu (bujraška malica ali »pajani krjč« z žganjem) v izvedbi TD Bujraški lžakovci, ponudba hrane po naročilu (izvedba cateringa), prikaz preje lanu v izvedbi DKLI lžakovci, drugo (domača obrt pletenje iz slame, nastop prekmurskega pozvačina, igranje glasbenih skupin ipd.).

Poleg naštetih ponudbe na Otoku ljubezni smo v turistične aranžmaje v veliki meri vključevali tudi spuste po reki Muri, kjer smo v letu 2007 vzpostavili dobro sodelovanje z domačim društvom Društvo čolnarjev Dokležovje.

V letu 2007 je izletniško točko Otok ljubezni s posredovanjem ZTK Beltinci obiskalo 28.190 obiskovalcev (vir: mesečna evidenca pri ZTK Beltinci).

V podano število obiskovalcev niso vključeni obiskovalci prireditve »Bujraški dnevi« in nenajavljeni obiskovalci. Le-teh je po podani oceni informatorjev v letu 2007 bilo več kot 10.000.

Informiranje in agencijska dejavnost

V Informacijski pisarni zavoda v gradu Beltinci in na Otoku ljubezni v lžakovcih smo skozi celo leto izvajali informativno dejavnost. Turistom, izletnikom, naključnim obiskoval-

cem smo nudili celovite informacije o znamenitostih, prireditvah in dogodkih, gostinski ponudbi, prenočitvenih zmogljivostih, naravnih in kulturnih znamenitostih, domači obrti, izletih idr. informacije v občini Beltinci ter širši pokrajini.

V okviru agencijske dejavnosti smo opravljali organizacijo in prodajo turističnih aranžmajev, v katere smo v največji možni meri vključevali ponudbo iz Občine Beltinci in tudi ponudbo okolice.

Stalna razstava »ZGODOVINA ZDRAVSTVA V POMIRJU«

V petek, 29. junija 2007, ob 19.00 uri smo v prostorih beltinskega gradu organizirali odprtje stalne razstave »Zgodovina zdravstva v Pomurju«.

ZTK Beltinci je stalno razstavo pripravljala dve leti in v mesecu juniju 2007 zaključil vsa načrtovana dela za uradno odprtje prve faze stalne postavitve. Postavitev stalne razstave je izvedel Pokrajinski muzej Murska Sobotica, ki bo tudi v prihodnje zagotavljal strokovni nadzor in strokovno varstvo nad stalno razstavo.

Postavitev razstave so omogočili Občina Beltinci, Ministrstvo za kulturo, Pomurske lekarne in dr. Nikolaj SZEPEŠY.

Projekti

MLINARSKA POT

ZTK Beltinci je izvajal vso organizacijsko, izvedbeno in administrativno delo na projektu Mlinarska pot.

Aktivnosti, ki smo jih v okviru projekta izvedli v letu 2007:

- Izdelana CELOSTNA GRAFIČNA PODOBA MLINARSKÉ POTI in natisnjeni PROMOCIJSKI MATERIAL (brošura, zemljevid, mapa, plakat) v slovenskem, hrvaškem, angleškem in nemškem jeziku.
- Izvedene štiri DELAVNICE (ciglarška, mlinarska, tkalska, bujraška), v katerih je sodelovalo skupaj 70 udeležencev.
- Izdelane SPLETNE STRANI www.mlinarskapot.info s PANORAMSKI-MI POSNETKI oz. 3-D PREDSTAVITVIJO Mlinarske poti.
- Postavljena BREŽNA HIŠA-INFO TOČKA na otoku ljubezni v lžakovcih z notranjo in zunanjo OPREMO

(pohišstvo, IKT oprema, info table).

- Nabavljen GENERATOR za elektrifikacijo mlina in brežne hiše v lžakovcih (izkoriščanje vodnega vira)
- Postavljena STALNA RAZSTAVA O BÜJRAŠTVU v info točki – brežni hiši na Otoku ljubezni v lžakovcih.
- Izdelana PROJEKTNA DOKUMENTACIJA za brod v lžakovcih.

NAKUP OPREME ZA GARDEROBO ZA KULTURNI DOM BELTINCI

ZTK Beltinci je uspešno prijavil vlogo na javni poziv JSKD za opremo garderobe v Kulturnem domu Beltinci. Sofinanciranje nakupa opreme za garderobo je znašalo 50 % od skupnih stroškov, kar je predstavljalo 1.200,00 EUR, drugih 50 % pa je prispevala Občina Beltinci, ki je bila tudi nosilka in izvajalka projekta.

Iz dejavnosti ZTK Beltinci 2008

* PLAKETA POMURSKE TURISTIČNE ZVEZE ZA USPEŠNO DELO

Pomurska turistična zveza je na 16. srečanju turističnih delavcev Pomurja v mesecu februarju 2008 podelila plaketo Zavodu za turizem in kulturo Beltinci zavodu za prispevek k razvoju turizma v Pomurju.

Novi projekti ZTK Beltinci v letu 2008

Zaposlitveni programi

V letu 2008 izvaja ZTK Beltinci tri zaposlitvene programe, sofinancirane s strani Zavoda za zaposlovanje: Ohranjanje broderske tradicije (4 osebe), Spodbujanje razvoja turizma v občini Beltinci (1 oseba), Informiranje obiskovalcev na Otoku ljubezni (3 osebe).

Postavitev stalne razstave »Büj-raštvo na reki Muri« - dokončna postavitev

Že tretje leto je ZTK Beltinci uspel s projektom na razpisu Ministrstva za kulturo- področje kulturne dediščine. Sofinancerski delež znaša 2.100,00 EUR. Sredstva bo ZTK Beltinci namenil za opremo, dokončno postavitve in uradno odprtje razstave v mesecu juliju 2008.

Stalna razstava v »brežni hiši« je za obiskovalce odprta vsak dan med 09.00 in 18.00 uro.

Obnova vaškega vodnjaka v Lipovcih

ZTK Beltinci je v sodelovanju s KS Lipovci in OŠ Beltinci pripravil projekt na razpis oživljanja krajevnih vodnjakov v Sloveniji, ki sta ga razpisala Helios Domžale d.o.o. in Ministrstvo za

okolje in prostor. Nosilec projekta je bila lahko le posamezna občina. Na razpis je prispelo 31 prijav iz 27 občin, izbranih v sofinanciranje pa je bilo sedem občin, med njimi tudi občina Beltinci v višini 2.000,00 EUR.

Podpisa pogodbe se je poleg predstavnikov posameznih občin udeležil tudi dr. Mitja Bricelj, državni sekretar na Ministrstvu za okolje in prostor.

OSEBNA POŠTNA ZNAMKA V POČASTITEV 70 LET FOLKLORE V BELTINCIH

ZTK Beltinci je izdal osebno poštno znamko z motivom folklornega para in napisom BELTINCI 70 let FOLKLORE v nakladi 1.020 izvodov. Znamko je možno kupiti na sedežu ZTK Beltinci – v beltinskem gradu in v info točki na Otoku ljubezni v Ižakovcih.

VELIKONOČNI SPUST – ODPRTJE SEZONE

Društvo čolnarjev Dokležovje je ob sodelovanju ZTK Beltinci tudi v letu 2008 pričelo sezono spustov z Velikonočnim spustom.

PREDSTAVITEV OBČINE BELTINCI V ZDOLAH PRI KRŠKEM

ZTK Beltinci se je skupaj s KUD-om Beltinci, turističnimi društvi v občini Beltinci in Društvom vinogradnikov Beltinci udeležil JURJEVANJA V ZDOLAH.

Na prireditvi smo predstavili turistično in kulturno ponudbo občine Beltinci s kulinariko in vinom, domačo obrtjo, folkloro, tamburaši in prekmurским pozvačinom.

TEBI!

*»(Moj) poljub ni dotik
(tvojih) ustnic, ki ljubijo.
Pač je dotik (moje) Duše,
ki se predaja milovanju srca (tvojega)
in se poraja iz (tvojega) duha,
ki pije na (mojem) izvoru moči.
A (tvoj) izvor moči je skrit
v sencí Duše (moje).
In ljubezen (najine)
katera večno počiva v zenici,
ki nas zmeraj gleda,
a videti se ne da!«*

vir: internet

Obletnica kapele Srca Jezusovega v Gančanih

Lilijana ŽIŽEK • Mali rjitar

Prvega junija 2008 je bilo v krajevni skupnosti Gančani še posebej slovesno, saj se je častil velik jubilej. Spomnili smo se davnega leta 1908, ko je bila zgrajena in blagoslovljena kapela v čast »srca Jezusovega«.

Množično je bila obiskana sveta maša, ki je pred duri »slavljenke« priklicala ogromno ljudi, tako domačinov kot tudi vaščanov sosednjih vasi in seveda gostov od drugod.

Tako lepa obletnica je lahko v ponos vsem, še posebej pa tamkaj živečim ljudem, ki za svojo vas živijo, ki z njo čutijo in ki jo imajo radi, prav tako pa že od njene prve blagoslovitve 8. novembra 1908 zanjo vestno skrbijo in jo tudi z veseljem obiskujejo. Ljubezni do Boga kot tudi ljubezni do domače kapele je močna, trdna in razrasla in zakoreninila se je v srca domačinov, še posebej tistih, ki so odšli v širni svet in se sedaj tako radi vračajo domov.

Ob tej lepi priložnosti je bil izdan tudi zbornik »Gančani in njihov jubilej 1908-2008«, v katerem najdete zanimive podatke kot tudi fotografski material iz časov, ko so bili mladi

naši pradedki, prababice. V počastitev tega dne je bila pri sveti maši deklamirana tudi prečudovita pesem sestře Eme Sobočan, katero podarjamo vsem Vam, ki se tega jubileja iz kakršnihkoli razlogov niste mogli udeležiti – povem Vam lahko samo to, da je bilo v Gančanih tega dne res lepo!

*»Lepa so ravna polja,
travniki cvetoči,
med polji vas domača
v mraku mirno spi.
V sredi te vasice,
kapelica stoji,
zvonik pa kot čuvaj
čuva jo vse dni.*

*Ko pa iz zvonika lin
zvonovi zapojo,
vasica se budi
in srca se odpro.
Prelepi glas zvonov
je pravi blagoslov,
božje srce upanje deli
za dobre vse ljudi.*

*Nemirno je življenje,
utrujeni smo vsi,*

*a pri Jezusovem srcu
se duša umiri.
In pesem kot molitev
privre nam iz srca,
spet žalost v stran prežene
in upanje nam da!«*

»Slavljenka – zavidljivih 100 let.«

Nagrajeni učenci v šolskem letu 2007/08

OŠ Beltinci & OŠ Bakovci • Mali rjitar

OSNOVNA ŠOLA BELTINCI (ravnateljica mag. Marica Horvat, podravnatelj Alojz Škerget, socialna delavka Angelca Svenšek, pedagog Andrej Lainšček)

Šolanje na OŠ Beltinci končuje 18 folklornikov, ki so 7 let vestno in uspešno ohranjali prekmursko otroško ljudsko izročilo. Člani folklorne skupine so v nekaj manj kot 300 nastopih ime šole ponesli po vsej Sloveniji in v tujini, osvojili so številna zlata priznanja na državnih revijah »Pika poka« v Rogaški Slatini. V obdobju ko so folklorniki devetošolci plesali, so bili med najuspešnejšimi folklornimi skupinami v Sloveniji po kriterijih Javnega sklada za kulturne dejavnosti, saj so se kar 6 krat uvrstili na medobmočno srečanje in 3 krat zapored na državna srečanja, ta srečanja pa so tekmovalnega značaja. Skupina je imela najboljšo glasbeno spremljavo. Po njihovi zaslugi je

bila beltinska šola tudi Kulturna šola leta 2006. Na vseh nastopih pa jih je oblikovalo zelo primerno obnašanje. Naši folklorniki živijo z zavestjo, da rastejo iz korenin, ki poganjajo v razvejano drevo. Dovolite mi, da preberem še zadnjo oceno, ki je prispela za naše folklornike prejšnji teden: »Ste prva zvezda 12 državne revije folklorne. Vse je v superlativih: glasbena spremljava, petje, štajeriš, noše... Plesni del zelo usklajen z glasbo, vidi se, da vas poučuje dober poznavalec ljudskega izročila. Tudi odhod s petjem ima svoj čar in milino.«

To obrazložitev smo zapisali v začetku in velja za vse folklornike, da ne bomo ponavljali.

**9/a razred – razredničarka
MAJDA GJEREK**

**MARTINA BALAŽIC, Na kamni 29,
Beltinci**

Dosegla je odličen uspeh vseh 8 letih osnovnošolskega izobraževanja.

Osvojila je bronasto priznanje na tekmovanju iz fizike v 8. in 9. razredu, bronasto priznanje na tekmovanju iz matematike v 8. razredu, bronasto priznanje v 8. in 9. razredu ter srebrno priznanje iz biologije v 9. razredu. Prav tako je prejela bronasto priznanje na tekmovanju iz zgodovine v 8. in 9. razredu. Prejela je priznanje iz tekmovanja GENIUS LOGICUS v 8. in v 9. razredu (bronasto priznanje) ter bronasto in srebrno priznanje iz tekmovanja o sladkorni bolezni v 9. razredu, bronasto priznanje na tekmovanju angleščine v 8. razredu, srebrno priznanje iz angleške bralne značke v 8. in 9. razredu, zlato priznanje iz nemške bralne značke v 9. razredu. Martina je prav tako prejela še bronasto Cankarjevo priznanje iz slovenščine, dosegla je lepe uspehe na področju atletike, dobila je priznanje za prizadevano delo v razredni skupnosti in na biološkem področju.

URŠKA FLISAR, Vezna 2, Beltinci

Urška je bila aktivna članica šolske folklorne skupine.

Osvojila je bronasto priznanje na tekmovanju iz biologije v 8. razredu, bronasto priznanje na tekmovanju iz zgodovine v 9. razredu, bronasto priznanje na tekmovanju o sladkorni bolezni v 9. razredu, zlato priznanje iz nemške bralne značke v 8. razredu, srebrno priznanje za projekt Turizmu pomaga lastna glava v 9. razredu. Urška je prav tako prejela bronasto priznanje Genius Logicus v 9. razredu, priznanje za prizadevno delo v razredni skupnosti, na biološkem področju ter za sodelovanje pri pevskem zboru.

LUKA JEREBIC, Kmečka 32, Beltinci

Dosegel je odličen uspeh v 9. razredu osnovne šole.

Osvojil je bronasto in srebrno priznanje iz fizike v 9. razredu, srebrno priznanje iz nemške in angleške bralne značke v 9. razredu. Prejel je bronasto priznanje iz tekmovanja GENIUS LOGICUS v 9. razredu. Bil je aktiven član šolske gledališke skupine in član šolske odbojgarske ekipe.

METOD MEOLIC, Ižakovci 12, Beltinci

Dosegel je odličen uspeh v 9. razredu osnovne šole.

Osvojil je bronasto in srebrno priznanje na tekmovanju iz fizike v 8. razredu, srebrno priznanje iz angleške in nemške bralne značke v 9. razredu. Prejel je bronasto priznanje iz tekmovanja GENIUS LOGICUS v 9. razredu.

TIMOTEJ PAVEL, Lipovci 239, Beltinci

V času osnovnošolskega izobraževanja je bil aktiven član šolske nogometne ekipe kot tudi aktiven na področju atletike. Timotej je prejel priznanje za vzorno športno obnašanje.

**9/b razred – razredničarka
STANKA RAJNAR****BARBARA BALAŽIC, Rožna 2, Beltinci**

Dosegla je odličen uspeh v vseh letih šolanja. Bila je aktivna članica folklorne skupine in šolske odbojgarske ekipe. Osvojila je zlato priznanje iz nemške bralne značke v 8. razredu.

BARBARA BALIGAČ, Cankarjeva 8, Beltinci

Dosegla je odličen uspeh v vseh letih šolanja.

Osvojila je bronasto priznanje iz matematike v 9. razredu, bronasto priznanje iz slovenščine v 9. razredu, bronasto priznanje v znanju o sladkorni bolezni v 9. razredu. Bila je aktivna članica folklorne skupine. Barbara je osvojila še zlato priznanje za nemško bralno značko v 8. razredu, srebrno priznanje iz angleške bralne značke v 9. razredu ter srebrno priznanje iz nemške bralne značke v 9. razredu.

BLAŽ BALIGAČ, Cankarjeva 8, BELTINCI

Dosegel je odličen uspeh v vseh letih šolanja.

Osvojil je bronasto priznanje iz matematike v 8. razredu, bronasto priznanje iz kemije v 8. razredu, bronasto priznanje iz fizike v 8. razredu, bronasto priznanje v znanju o sladkorni bolezni v 9. razredu. Bil je aktiven član folklorne skupine. Prejel je še srebrno priznanje iz nemške bralne značke v 9. razredu ter osvojil srebrno angleško bralno značko 9. razredu.

MATJAŽ BREZNIK, Ravenska 42, Beltinci

Osvojil je bronasto priznanje iz zgodovine v 9. razredu, srebrno priznanje iz angleške bralne značke v 9. razredu, zlato priznanje iz nemške bralne značke v 9. razredu. Matjaž je bil aktiven član folklorne skupine kot tudi aktiven član šolske odbojgarske ekipe.

STAŠA GRUŠKOVNJAK, Na kamni 8, Beltinci

Osvojila je zlato priznanje iz angleškega jezika v 9. razredu, bronasto priznanje iz matematike v 8. razredu. Prejela je zlato priznanje iz angleške bralne značke v 9. razredu. Staša je bila tudi aktivna članica šolske gledališke skupine.

SANJA KOCET, Ribiška pot 1 c, Beltinci

Dosegla je odličen uspeh v vseh letih šolanja.

Osvojila je bronasto in srebrno priznanje iz fizike v 9. razredu, zlato priznanje iz nemške bralne značke v 8.

razredu, srebrno priznanje iz angleške bralne značke v 9. razredu ter srebrno priznanje iz nemške bralne značke v 9. razredu. Sanja je bila aktivna članica šolske odbojgarske ekipe ter folklorne skupine.

SAŠKA KOŠIR, Partizanska 2, Beltinci

Dosegla je odličen uspeh v vseh letih šolanja.

Osvojila je bronasto in srebrno priznanje iz biologije v 9. razredu, bronasto priznanje iz kemije v 9. razredu, bronasto priznanje iz znanja o sladkorni bolezni v 9. razredu, bronasto priznanje iz angleščine v 9. razredu, srebrno priznanje iz angleške bralne značke v 9. razredu ter srebrni priznanji iz nemške bralne značke v 8. in 9. razredu. Saška je bila aktivna članica folklorne skupine. Za prizadevno delo na biološkem področju je prav tako prejela priznanje.

VITO KOVAČ, Jugovo 7, Beltinci

Dosegel je odličen uspeh v vseh letih šolanja.

Osvojil je bronasto priznanje iz matematike v 8. razredu, bronasto priznanje iz kemije v 9. razredu, bronasto priznanje iz angleščine v 9. razredu ter srebrno priznanje iz angleške bralne značke v 9. razredu.

URŠKA ROUS, Prekmurska 10, Beltinci

Dosegla je odličen uspeh v vseh letih šolanja.

Osvojila je bronasto priznanje iz fizike v 8. razredu, bronasto priznanje iz znanja o sladkorni bolezni v 9. razredu, srebrno priznanje iz angleščine v 9. razredu, bronasto priznanje iz matematike v 8. in 9. razredu, bronasto priznanje iz slovenščine v 9. razredu ter srebrno priznanje iz angleške bralne značke v 9. razredu. Prejela je priznanje za prizadevno delo v razredni skupnosti.

KLAVDIJA VNUK, Melinci 88, Beltinci

Dosegla je odličen uspeh v vseh letih šolanja.

Osvojila je zlato priznanje v projektu Genius Logicus v 8. razredu, srebrno priznanje v projektu Genius Logicus v 9. razredu. prejela je še bronasti priznanji iz matematike in fizike v 8. razredu, bronasto in srebrno priznanje iz matematike v 9. razredu, bronasto in srebrno priznanje iz fizike v 9. razredu,

bronasto priznanje iz znanja nemščine v 9. razredu, zlato priznanje iz nemške bralne značke v 8. in 9. razredu ter srebrno priznanje iz angleške bralne značke v 8. razredu.

9/c razred – razredničarka JELKA BREZNIK

1. ANJA BRUNEC, Kmečka 18, Beltinci

Dosegla je odličen uspeh v vseh osmih letih šolanja.

Osvojila je bronasti priznanji iz zgodovine in nemščine v 9. razredu, zlato priznanje iz nemške bralne značke v 9. razredu. Prejela je priznanje za sodelovanje pri pevskem zboru, za sodelovanje v šolski odbojgarski ekipi. Prav tako je bila Anja aktivna članica folklorne skupine.

2. MATJAŽ KISILAK, Ravenska 26, Beltinci

Dosegel je odličen uspeh v vseh osmih letih šolanja.

Osvojil je srebrno priznanje iz zgodovine in angleščine v 9. razredu, bronasto priznanje iz matematike v 9. razredu, srebrno priznanje iz nemške bralne značke v 9. razredu. Matjaž je bil aktiven član folklorne skupine in tudi član šolske odbojgarske ekipe.

3. ALJOŠA KOCIPER, Žitna 14, Beltinci

Osvojil je srebrno priznanje iz nemške bralne značke v 9. razredu. Bil je aktiven član folklorne skupine ter šolske odbojgarske ekipe. Aljoša je prav tako prejel priznanje za sodelovanje pri pevskem zboru.

4. KATJA KOLAR, Bratonci 134, 9231 Beltinci

Osvojila je srebrno priznanje iz angleške bralne značke v 9. razredu in bila aktivna članica folklorne skupine.

5. KSENIJA MARIČ, Bratonci 130, Beltinci

Osvojila je srebrno priznanje iz angleške bralne značke v 9. razredu ter prejela priznanje za sodelovanje na tekmovanju Knjižni molj. Ksenija je bila aktivna članica folklorne skupine.

6. NEJC NOVAK, Vezna 10, Beltinci

Dosegel je odličen uspeh v vseh osmih letih šolanja.

Osvojil je bronasto, srebrno in zlato priznanje iz fizike v 8. razredu, bronasto priznanje iz matematike v 8. razredu, srebrno priznanje Genius Logicus v 8. razredu, bronasto priznanje Genius Logicus v 9. razredu. Nejc je prejel še bronasto in srebrno priznanje iz fizike v 9. razredu, bronasto priznanje iz matematike in kemije v 9. razredu, srebrno priznanje iz nemške bralne značke v 9. razredu. Bil je aktiven član folklorne skupine, član šolske odbojgarske ekipe in član pevskega zbora.

7. ALEN PIVAR, Lipovci 97, Beltinci

Dosegel je odličen uspeh vseh osmih letih šolanja.

Osvojil je bronasto in srebrno priznanje iz fizike v 9. razredu, bronasto priznanje iz zgodovine in biologije v 9. razredu, zlato priznanje iz nemške bralne značke v 9. razredu. Prejel je priznanje za delo na biološkem področju, bronasto priznanje Genius Logicus v 9. razredu. Alen je bil aktiven član folklorne skupine, šolske odbojgarske ekipe in član pevskega zbora.

8. ANJA ŽIŽEK, Gančani 146, Beltinci

Dosegla je odličen uspeh v vseh osmih letih šolanja.

Osvojila je bronasto in srebrno priznanje iz fizike in matematike v 8. razredu, zlato in bronasto priznanje iz biologije v 9. razredu, bronasto in srebrno priznanje iz kemije v 9. razredu, srebrno priznanje iz matematike v 9. razredu, bronasto priznanje iz slovenščine in angleščine v 9. razredu, srebrno priznanje pri projektu »Turizmu pomaga lastna glava«. Prav tako je prejela priznanje na tekmovanju Genius Logicus v 8. razredu ter za delo na biološkem področju.

9/d razred – razredničarka CVETKA RENGO

1. ALJAŽ BAŠA, Kmečka 40, Beltinci

Osvojil je srebrno priznanje iz angleške bralne značke in bil je aktiven član folklorne skupine.

2. HANA HOCHSTÄTTER, Kocljevo naselje 14, Beltinci

Dosegla je odličen uspeh v vseh letih šolanja.

Osvojila je bronasto priznanje iz slovenščine in bronasto Cankarjevo priznanje iz slovenščine v 9. razredu, bronasto in srebrno priznanje iz fizike, bronasto in srebrno priznanje iz biologije, bronasto in srebrno priznanje iz angleške bralne značke. Hana je prav tako prejela bronasto priznanje iz tekmovanja GENIUS LOGICUS v 9. razredu. Prejela je priznanje za delo na biološkem področju, bila je aktivna članica šolske odbojgarske ekipe ter prejela priznanje za prizadevno delo v razredni skupnosti.

3. TJAŠA LEGEN, Bratonci 34, Beltinci

Dosegla je odličen uspeh v vseh letih šolanja.

Osvojila je bronasto in srebrno priznanje iz fizike v 8. razredu, bronasto priznanje iz kemije in matematike v 8. razredu, zlato priznanje iz biologije v 8. razredu, zlato priznanje iz nemške bralne značke v 8. razredu, bronasto, srebrno in zlato priznanje iz fizike v 9. razredu, bronasto, srebrno in zlato priznanje iz matematike v 9. razredu, srebrno priznanje iz nemške bralne značke v 9. razredu, bronasto priznanje iz nemškega jezika v 9. razredu. Prejela je zlato priznanje iz tekmovanja GENIUS LOGICUS v 9. razredu. Bila je aktivna članica šolske folklorne skupine, šolske odbojgarske ekipe. Prejela je priznanje za delo na biološkem področju ter za prizadevno delo v razredni skupnosti.

4. ANDREJA LUKAČ, Ravenska 50 a, Beltinci

Dosegla je odličen uspeh v 9. razredu.

Osvojila je bronasto priznanje iz biologije. Prejela je priznanje za osvojeno zlato in srebrno nemško bralno značko. Bila je aktivna članica šolske odbojgarske ekipe, šolske folklorne skupine. Prejela je priznanje za delo na biološkem področju, za sodelovanje pri pevskem zboru v vseh letih šolanja ter za prizadevno delo v razredni skupnosti.

5. ALJAŽ OPAKA, Ravenska 76, Beltinci

Dosegel je odličen uspeh v vseh letih šolanja.

Osvojil je bronasto priznanje iz matematike v 9. razredu, bronasto priznanje iz biologije v 8. razredu, bronasto in srebrno priznanje iz fizike v 8. in 9. razredu, srebrno priznanje Genius Logicus v 8. razredu ter bronasto priznanje Genius Logicus v 9. razredu, zlato priznanje za nemško bralno značko v 8. in 9. razredu, bronasto priznanje iz nemškega jezika v 9. razredu. Prejel je priznanje za delo na biološkem področju ter za prizadevno delo v razredni skupnosti.

OSNOVNA ŠOLA BAKOVCI - ENOTA DOKLEŽOVJE

(Ravnatelj Janko Rožman, pedagoginja Ingrid Šrabot-Fijala, vodja enote Dokležovje Metka Behek, Sonja Miholič POŠ Dokležovje-pedagoginja)

razredničarka MARIJA ANTOLIN

1. URŠKA MEOLIC, Murska ul. 22,
Dokležovje, 9231 Beltinci

Dosegla je odličen uspeh v vseh letih šolanja.

Osvojila je bralno značko v vseh letih šolanja kot tudi nemško bralno značko. Prejela in osvojila je srebrno priznanje iz biologije v 9. razredu, srebrno priznanje iz fizike v 8. razredu, bronasto priznanje iz kemije v 8. in 9. razredu, bronasto priznanje iz biologije v 8. razredu, bronasto Cankarjevo priznanje v 9. razredu ter bronasto priznanje iz zgodovine v 9. razredu.

Sloparca, vouščit san ti prišel dober den

Marjan MAKOVEC · Mali rjitar

Živimo v času potrošniške družbe, ko je pomembno imeti in porabiti vedno več, pa če to potrebujemo ali ne. Tako smo podvrženi vedno večjemu pritisku, posledično tudi stresu. Najboljša obramba pred slednjim je telesna aktivnost – moderno rečeno rekreacija.

Najcenejša in tudi najbolj zdrava varianta je sprehod - hoja, ki jo opravimo v naravi. Pred 20. ali celo 30. leti nas je bilo malo, ki smo hodili in tako skrbeli za svoje dobro telesno in duševno počutje. Večkrat je bilo celo slišati ljudi, ki so govorili: »Pogledni ga,

ka nema doma nikšoga dela, ka okouli odi!« Tempo življenja je zelo hiter in tudi miselnost marsikoga se je spremenila. Sprehajalcev nas je iz dneva v dan več. Izbiramo si različne poti: eni lepe asfaltne in take, da naj se vidi, kako skrbimo za svoje zdravje, drugi spet poti, ki vodijo med njivami in po gozdčkih, katerih pa je tu pri nas malo. Meni najljubše poti so kolovozi med njivami in poti po Sloparci. Ni lepšega, kot v zgodnjem jutru sprehod med njivami, kjer škranjčki veselo žgolijo in se oglašajo murni, črički, ko še nič ne »diši« po škropivu. Pridem v gozdiček in se na-

užijem svežega zraka, naposlušam ptičjega žvrgolenja. Dobim občutek, kot da se ptički veselijo, ker lahko spet pozdravijo nov dan in svoji »Sloparci« vouščijo dober den, kot poje Mateja Horvat - Moira v pesmi o reki Muri.

Med tem uživanjem zagledam ob poti sliko, ki jo je ustvaril človek. (sl.: 1). Vedno, ko grem mimo, se spomnim indijanske modrosti, ki pravi: »Zemlje nismo podedovali od prednikov, temveč smo si jo izposodili od naših potomcev!« Pot me vodi naprej in pozornost mi vzbudijo debla nekaterih akacij – trnov. Pojavi se mi vprašanje: »Je to igra –

umetnost narave, ali posledica podobnih dejanj človeka v preteklosti, kot je prikazano na prvi sliki?« Odgovora ne najdem. Takih prizorov je v naši okolici na žalost veliko in kažejo na neodgovoren odnos do okolja, v katerem živimo. Še vedno se najdejo posamezniki, ki očistijo pred svojim pragom, smeti pa odpeljejo v prvo jamo ali v prvi gozdček.

Vsi ti omogočajo uresničitev misli iz pisma indijskega poglavarja Seatla amerišskemu predsedniku Lincolnu, v katerem prerokuje, da se bomo belci utopili v lastnih iztrebkih in bo v gozdu toliko človeškega smradu, da bodo ptice odletele. Uresničila se bo njegova prerokba: »RESNIČNEGA ŽIVLJENJA JE KONEC. ZACHENJA SE BOJ ZA OBSTANEK...« Zato si želim, da bi lahko tudi naši potomci zjutraj vstali, šli v Slopenco in ji skupaj s ptički »vouščili dober den!«

Res vse to potrebuje Slopenco za svoj obstoj?

Zakaj si moj župnik zasluži naziv "Častni občan Občine Beltinci?"

Igor ADŽIČ · Mali rjitar

Živimo v času, ko se izgublja razlike med kulturami in stroge ločnice med narodi, v času, ki briše mejne črte med državami. Dogodki v času so zgodovina in njej se je v Beltincih zapisal moj župnik, g. Alojz Benkovič. Zakaj?

Beltinski farani smo bili vedno zadovoljni s svojimi dušnimi pastirji, župniki in kaplani, katehistinjami. Vsi po vrsti so za sabo puščali neizbrisen pečat. O tem govori zgodovina vse od leta 1760 naprej, ko je bila ustanovljena naša župnija.

1. avgusta 2001 se je zgodil nov mejnik v Župniji Beltinci. Mlad, razgledan, ambiciozen in predvsem s pogledom v prihodnost usmerjen kaplan iz Župnije Murska Sobota, g. Alojz Benkovič iz Bogojine, postane najmlajši beltinski župnik. Pred njim so velike obveznosti, priložnosti in izzivi; začne z obnovo cerkve, osrednjega sakralnega in kulturno zgodovinskega objekta v Beltincih, pridihla sodobnosti sta deležna tudi župnijski dom, župnišče, okolica cerkve, velik finančni zalogaj je tudi nova kurilnica na lesne sekance.

Desetletja je v Beltincih tlela želja po izgradnji doma za starejše.

Dolgo ni bilo pogumneža, ki bi vedel in upal izpolniti to željo krajanov in širše okolice. Prvi korak je bil narejen zdaj že davnega leta 2002. Za namen izgradnje doma starejših je župnija ustanovila Zavod sv. Cirila in Metoda, prvič, pa čeprav neuspešno, je bila tudi zaprosena koncesija za institucionalno varstvo starejših. Koncesija je bila nato končno prejeta šele junija 2006. V vmesnem času je bilo opravljenega nešteto ur dela. Nekaj vztrajnih posameznikov z župnikom na čelu je ves čas ob podpori javnosti trdo delalo in verjelo v realnost projekta. Pot ni bila lahka, prepredena je bila s številnimi ovirami in neizpolnjenimi obljubami.

Pa se je le začelo dogajati; na vigilijo binškošnega praznika, v soboto, 26. maja 2007 popoldne, je murskosoboški škof msgr. dr. Marjan Turnšek v župnijski cerkvi sv. Ladislava daroval slovesno mašo, nato pa blagoslovil temeljni kamen novega Doma za starejše v Beltincih. Dom začne rasti.

V nedeljo, na god sv. Blaža, 3. februarja 2008, je murskosoboški škof msgr. dr. Marjan Turnšek že bla-

goslovil novozgrajeni Dom Janka Škrabana v Beltincih, ki stoji v bližini domače župnijske cerkve. Dom je nekaj tednov pozneje dobil prve stanovalce.

Dom je največ, kar so Beltinci novega zmogli v zadnjem desetletju. In največ je k temu pripomogel ravno g. Alojz Benkovič. Namesto nekdanje podirajoče stare šole je izgradnja sodobnega doma prvi korak k celoviti ureditvi centra Beltincev. Dom pa ni le lepa zgradba, je mnogo več. V domu so največje bogastvo ljudje: zaposleni in oskrbovanci. Delo je v sedanjih težkih gospodarskih časih dobilo več kot 30 ljudi, svoj novi dom pa več kot 80 ljudi.

Naloga nas vseh je, da pomagamo starejšim, bolnim, osamljenim, onemoglim.

G. Benkovič, tukaj ste prehiteli vse, zato za zmago iskrene čestitke.

Stari Grki so rekli: »Facta loquuntur« ali »Dela govorijo«. Mi jim verjamemo. Verjamemo pa tudi v vas, saj vemo, da boste z nami in za nas naredili še veliko dobrih in velikih del.

Res, iskrena hvala in »Boug plati«.

Poročilo o kakovosti pitne vode

Majda MLINARIČ · Mali rjitar

V Komuni Beltinci d.o.o. izvajamo gospodarsko javno službo oskrbe s pitno vodo na območju občine Beltinci. Po pogodbi z Občino Beltinci upravljamo Vodovodni sistem občine Beltinci, iz katerega se s pitno vodo oskrbuje okoli 6770 prebivalcev občine Beltinci, kar predstavlja 78 % vseh prebivalcev občine Beltinci. Oskrbovano območje sistema obsega poselitvena območja v KS Beltinci, Bratonce, Gančani, Ižakovci, Lipa in Lipovci, ki so sestavni del občine Beltinci.

V letu 2007 smo uporabnikom na oskrbovanem območju distribuirali skupno 290.400 m³ vode, od tega 247.162 m³ (85,1%) gospodinjstvom in 43.238 m³ (14,9%) ostalim uporabnikom. V črpališču Hraščica smo načrpali 341.707 m³ vode, od tega je bilo vodnih izgub na omrežju 51.307 m³ (15 %).

Za spremljanje skladnosti pitne vode z zahtevami Pravilnika o pitni vodi (Ur.l. RS, 19/04, 35/04, 26/06, 92/06) imamo vpeljan reden odvzem vzorcev za laboratorijske preskuse pitne vode. Notranji nadzor nad skladnostjo pitne vode opravljamo v sodelovanju z Zavodom za zdravstveno varstvo iz Murske Sobote, ki za nas odvzema vzorce pitne vode za laboratorijske mikrobiološke in fizikalno-kemijske analize, daje ocene o skladnosti analiziranih vzorcev in med drugim vsako leto pripravi tudi letni plan vzorčenja pitne vode.

Poleg notranjega nadzora nad skladnostjo pitne vode, ki ga izvajamo upravljavci vodovodnih sistemov, se na sistemih oskrbe s pitno vodo izvaja tudi zunanji nadzor, ki ga imenujemo monitoring (oz. spremljanje). Monitoring zagotavlja Ministrstvo za zdravje RS, vodi ga pa Inštitut za varovanje

zdravje RS.

V okviru notranjega nadzora v letu 2007 je bilo odvzetih 21 vzorcev za mikrobiološke preskuse in 9 vzorcev za fizikalno kemične preskuse. Vsi vzorci, odvzeti za fizikalno kemične preskuse, so bili skladni z zahtevami pravilnika o pitni vodi. Med vzorci odvzetimi za mikrobiološke preskuse je bila pri enem vzorcu izkazana neskladnost pitne vode pri parametru koliformne bakterije. Neskladen vzorec je bil odvzet pri uporabniku na omrežju, vzrok neskladnosti pa je bilo verjetno interno

vodi podal naslednjo obrazložitev: Koliformne bakterije zajemajo skupino bakterij, ki jih najdemo ne samo v blatu, ampak tudi v okolju. Prisotnost kaže na onesnaženje z večjimi količinami organskih in anorganskih snovi iz okolja, neustreznosti priprave vode, onesnaženja po pripravi vode, poškodovanosti ali napake v omrežju ipd.

V vzorcu pitne vode so bile ugotovljene koliformne bakterije same, brez E.coli in/ali enterokokov, kar kaže, da verjetno ni šlo za fekalno onesnaženje. Tako onesnaženje lahko predstavlja ne-

hišno omrežje. Kot ukrep za odpravo te neskladnosti je bilo v skladu s priporočili Inštituta za varovanje zdravja Ljubljana opravljeno izpiranje hišnega omrežja. Po izpiranju je bil odvzet kontrolorni vzorec, pri katerem je bila izkazana skladnost z zahtevami pravilnika o pitni vodi.

ZZV Murska Sobota je glede ugotovljene prisotnosti koliformnih bakterij v pitni

varnost za zdravje ljudi, a je to urgentno manj pomembno.

Po Pravilniku o pitni vodi (Ur.l. R št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06) so koliformne bakterije uvrščene v Prilogo I, del C, med indikatorske parametre. Mejna vrednost za koliformne bakterije je: 0 na 100 ml. V primeru, da se v pitni vodi ugotovi prisotnost koliformnih bakterij, mora

upravljaavec takoj ugotoviti vzroke neskladnosti preskušanih parametrov pitne vode in s pregledom celega sistema za oskrbo s pitno vodo preveriti njegovo stanje in ukrepati v skladu z ugotovitvami. Ustreznost izvedenih ukrepov je potrebno preveriti z odvzemom vzorca pitne vode.

V okviru državnega monitoringa v letu 2007 je bilo na Vodovodnem sistemu občine Beltinci mikrobiološka preskušanja odvzetih skupno 12 vzorcev pitne vode, od tega 10 vzorcev za redna in 2 vzorca za občasna mikrobiološka preskušanja. Pri vseh vzorcih za mikrobiološka preskušanja je bila izkazana skladnost z zahtevami pravilnika o pitni vodi.

Za fizikalno kemijska preskušanja je bilo prav tako odvzetih 12 vzorcev pitne vode, od tega 10 vzorcev za redna in 2 vzorca za občasna preskušanja. Pri obeh vzorcih za občasna kemična preskušanja je bila izkazana neskladnost pri parametru pH, ki je bil v obeh primerih izmerjen v vrednosti 6,3 (normativ med 6,5 in 9,5). Nizek pH pripisujemo naravnim značilnostim podtalnice, ki jo za oskrbo s pitno vodo črpamo v črpališču Hraščica. Posebnih ukrepov za odpravo te neskladnosti nismo uvedli, saj so odstopanja zgolj občasna in minimalna.

Na podlagi rezultatov spremljanja skladnosti pitne vode v okviru notranjega nadzora v splošnem zaključujemo, da je bila oskrba s pitno vodo iz Vodovodnega sistema občine Beltinci v letu 2007 iz zdravstvenega vidika ustrezna.

Podrobno poročilo se nahaja na spletni strani Občine Beltinci: [HYPERLINK »http://www.beltinci.si«](http://www.beltinci.si) www.beltinci.si.

Predstavitev Dokležovja na radiu Murski val

Tina ZVER • Mali rjitar

Na povabilo gostitelja Murskega vala g. Bojana Rajka smo 23.2.2008 predstavili naš kraj poslušalcem Murskega vala. V studiu se je zbrala pisana družina predstavnikov KS Dokležovje in po odzivu sodeč smo bili zelo uspešni in suvereni.

Na oddajo, ki je potekala v živo, smo se temeljito pripravili in s predstavitvijo zajeli preteklost, sedanost in tudi prihodnost.

Predsednica DPM, ga. Marija Zver, je vodila in usmerjala oddajo, predsednik KS je na duhovit način predstavil Dokležovje z geografske plati in hkrati tudi projekte in delovanje KS. Skupaj z Urško sva predstavili del bogate zgodovine kraja, ga. Micka Lukač je predstavila svojo pesem Rada odin kre stare Müre in povedala nekaj o druženu in nastopanju ljudskih pevk. Med oddajo smo poslušali tudi glasbo, katero smo sami izbrali. To je bila pesem Stara reka (avtorsko delo našega predsednika) in tri pesmi naših pevk, ki uspešno nadaljujejo tradicijo svojih predhodnic, ki jih žal ni več med nami.

Za popestritev radijske oddaje pa je poskrbel tudi mlad glasbenik Niko Zver, ki je na svojo harmoniko zaigral dve skladbi. Kljub mladosti ima za seboj številne nastope. Upamo in želimo, da bi nadaljeval bogato glasbeno tradicijo naših domačinov, ki so bili zelo poznani doma in tudi v širši skupnosti. Naj omenim le nekaj imen: člani družine Nemec, dedek Miška, vnuka Janek in Jernej, brata Miholič...

V našem kraju je zelo razvejana družbena dejavnost, ki ima bogato tradicijo. Družbene dejavnosti se odvijajo

v združenem domu, kjer je tudi gasilski dom in trgovina.

Krajani so zelo ponosni na našo župnijo, saj smo edini kraj (razen Beltincev) v občini, ki ima svojo samostojno župnijo. Dodaten sloves našemu kraju pa je dal vsekakor naš rojak Ivan Jerič – župnik, Maistrov borec in zavedni Prekmurec, ki ima veliko zaslug, da je bilo Prekmurje priključeno k matični domovini. Imamo tudi osnovno šolo, ki bo drugo leto praznovala 120 let svojega delovanja. Ob sami šoli je vrtec Sonček, ki je bil ustanovljen leta 1963 (začetki so bili v združenem domu).

Seveda pa je naš kraj znan tudi po dobrih športnikih (znani nogometaši: Nemec, Ošljaj...) Vrhunske rezultate dosegajo tudi naši mlajši člani (atletika: Gregorinčič, Hamler). V judu sta

zelo dobra Luka in Tina. Imeli smo izvrstne plesalce plesne šole Devžej (Nastja, Borut, Sanja). Pohvalimo se lahko tudi s šahovsko šolo, ki jo vodi g. Boris Kovač. Pod njegovim mentorstvom so uspeli številni šahisti: Denis Gjuran, Mitja Kovač in drugi. V kraju deluje tudi organizacija Rdečega križa, ki prireja zdravstvena predavanja, predvsem pa skrbi, da imamo dovolj krvodajalcev.

Seveda je to samo delček tega, kar smo predstavili poslušalcem radija Murski val. Upamo in želimo, da bomo v bližnji prihodnosti lahko še kaj več povedali poslušalcem drugih radijskih oddaj.

Naj končam z mislijo pesnika Simona Gregorčiča: »Kar staviš zase, to s tabo izgine. Kar staviš za druge, ostane za vselej.«

Lipovska pout(ica)

Franc CIGAN • Mali rjitar

Informacija, obvestilo, komunikacija - to so elementi, brez katerih si ne moremo predstavljati toka življenja.

V svetu KS Lipovci skrbimo za obveščanje naših krajanov s krajevnim glasilom Lipovska pout, ki izide enkrat letno pred božično-novoletnimi prazniki (do zdaj je izšlo 11 števil), od leta 2006 pa tudi preko informativnega lista Lipovska poutica, ki izhaja med letom po potrebi (do zdaj je prav

tako izšlo 11 števil). V preteklosti so bila to splošna obvestila.

Pomemben vir informacij o aktualnostih v naši KS pa predstavlja tudi spletna stran HYPERLINK »<http://www.lipovci.si>« www.lipovci.si, kjer je poleg zapisnikov sej in Lipovskih poutic objavljen tudi družabni utrip Lipovcev. Spletno stran bomo v prihodnosti še nekoliko dopolnili in preuredili.

Vabimo vas, da si preberete zadnji izvod Lipovske poutice:

LIPOVSKA POUTICA, št. 11 - informativni list sveta KS Lipovci

Izdajatelj:

KRAJEVNA SKUPNOST LIPOVCI

Odgovarja in foto: Franc Cigan

Naslov, sedež:

Lipovci 2, 9231 BELTINCI

Naslov za pošto:

Lipovci 41, 9231 BELTINCI

Davčna številka: 37571001

Matična številka: 5032334

TRR: 01202-6450783222

Davčni zavezanec: NE
 Telefon: 02 542 27 50
 GSM: 031 354 536
 e-pošta: ks.lipovci@siol.net
 spletna stran: www.lipovci.si
 Datum: 23. 6. 2008
 Številka: 70/2008-FC

VSEM GOSPODINJSTVOM V KS LIPOVCI

POLETJE

je čas sprostitve, utrditve vezi na vseh področjih, še posebej pa nabiranja svežih moči.

Za marsikoga je ravno začetek poletja najlepši čas... ČAS POČITNIC.

Druga polovica junija je čas, ko ujamo čar sončnega obrata v preživetju najdaljšega dne in najkrajše noči, ko v kresni zori nabiramo rosice v travi in praproti ter si jih vtremo v obraz za večno mladost, to je podoživljaj srečanja s slikarji, dan naših sanj – državnosti, to je čas, ki doseže vrhunec na dan sv. Petra in Pavla – zavetnikov našega kraja, ko ob proščenju vedno znova doživimo radost... Zato – ujemimo in živimo ta ČAS!

1. AKTIVNOSTI sveta KS Lipovci v vmesnem času:

Končana je kolesarska steza od h.št. 51c do krožišča in naprej ob Pomgradu do zaselka proti železniški postaji. To je za naš kraj pomembna pridobitev in predstavlja varen most pešcem in kolesarjem pri vsakodnevni migraciji na tej relaciji.

Ob kolesarski stezi je izgrajen nov električni zemeljski dovod za javno razsvetljava, kmalu bodo montirane tudi 3 dodatne ulične luči.

Po skoraj 20 letih je bila opravljena sanacija notranjosti vaškega doma: montiran je armstrong strop, napeljana je nova električna napeljava za nove luči po celotnem vaškem domu, prav tako je vaški dom osvežen z novim barvnim opleskom, istočasno so bile montirane nove zaključne letve. Investicija je stala pribl. 10.000,00 EUR, del sredstev (1.000 EUR) smo pridobili s prijavo projekta na JSDK. V prihodnosti imamo v planu montirati novo kuhinjo ...

Na podlagi izdelanega idejnega projekta in pridobljenih javnih ponudb se bo v juliju končno začela težko pričakovana izgradnja spominskega parka za lipovsko kapelo (več pod točko 3).

Delno so gramozirane bankine na

cestah Krčevina in Park Pinkava, kakor je Turistično društvo poimenovalo nekdanje (že pozabljene) Vaške grabe. Prav tako je gramozirana poljska cesta od Vučje jame proti avtocesti, del ceste preko Dobra, gramozirane pa bodo tudi ostale poljske poti.

Na pokopališču so obrezane grmovnice in urejena gredica ob cesti, gramozirano in utrjeno pa je tudi mesto, kjer se nahaja kontejner.

Izvedena je bila čistilna akcija: od 1135 Lipovčarjev se nas je akcije udeležilo le 10 krajanov (več pod točko 4).

Že lansko leto smo dali pobudo in se skupaj z Občino Beltinci in OŠ Beltinci prijavi na Heliosov sklad s projektom Obnova vodnjaka pri vaškem domu in uspeli. Heliosov sklad bo sofinanciral obnovo vodnjaka v višini 2.000,00 EUR, pogodba je že podpisana.

v vmesnem času sta bili 13. in 14. redna seja Sveta KS Lipovci, več na HYPERLINK »<http://www.lipovci.si>«www.lipovci.si po potrditvi zapisnikov.

Vsa vaša vprašanja in pobude naslavljajte direktno na pristojnega člana Sveta KS ali na elektronski naslov: ks.lipovci@siol.net ali pisno na naslov: Svet KS Lipovci 2.

2. VUČJA JAMA in KANALIZACIJA

Po končanju izkoriščanja in sanacije Vučje jame bo sklican zbor krajanov (predvidoma v septembru), kjer bo podano končno poročilo in sprejem ustreznih sklepov glede sofinanciranja izgradnje kanalizacije iz sredstev, pridobljenih iz naslova izkoriščanja gramozja iz Vučje jame. Na zbor krajanov bomo povabili tudi župana naše občine, da nam predstavi projekt izgradnje kanalizacije v Lipovcih s časovnega in finančnega vidika. O vseh aktivnostih v zvezi s tem bodo vsa gospodinjstva pravočasno obveščena.

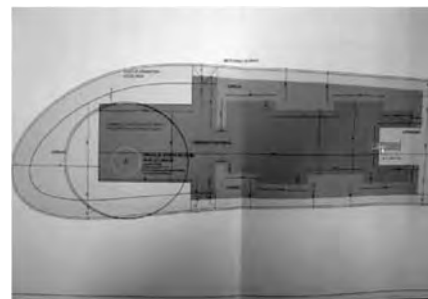
333.699,62	236.926,73	5.483,04	242.409,77	233.499,78
skupaj m ³	skupaj € zaračunano	obresti €	Skupaj zaračunano + obresti €	skupaj € plačano + obresti na računu

Izsek iz Poročila o izkoriščanju in sanaciji Vučje jame, nakazila in obresti do 31.5.2008, za mesec junij še pričakujemo 8.909,99 EUR priliva.

3. SPOMINSKI PARK LIPOVCI

Svet KS je na svoji 14. redni seji sprejel finančni načrt za izgradnjo spominskega parka Lipovci za lipovsko kapelo, s čimer bo središče naše

ga kraja tudi simbolično poudarjeno in na ta način postalo pomembna turistična pridobitev naše celotne občine. Projekt je zelo zahteven in je zasnovan kot zaključena celota, pri čemer so bili upoštevani naravni materiali: poleg doprskih kipov slikarjev Jakoba in Izaka bo v središču parka fontana kot spomin na usahli potok Pinkava, klopi, koši, nova drevesa in grmovnice, park bo obdan z višjimi betonskimi robniki, živo mejo in kasneje s pločnikom, tlakovanim z granitnimi kockami vključno okrog kapele. Odkritje kipa slikarju Karlu Jakobu ob njegovi 100. obletnici rojstva je predvideno v drugi polovici avgusta. Zaradi te izgradnje bo občasno moten promet, zato še posebej opozarjamo na previdno vožnjo in prosimo za razumevanje.

4. POROČILO O ČISTILNI AKCIJI V LIPOVCIH

Velike spomladanske ČISTILNE AKCIJE, ki je bila v soboto, 10. maja 2008 od 9:00 do 12:00 ure, se nas je udeležilo le 10 posameznikov, kljub temu, da je bilo obveščanje o akciji po: HYPERLINK »<http://www.lipovci.si>«www.lipovci.si, na oglasnih deskah, SMS-ih in preko CATV Beltinci.

Nekaj kratkih informacij:

Udeležba: svet KS Lipovci (Franc Cigan in Janko Bezjak), prisoten je bil tudi javni delavec Anton Erjavec. Zaradi maloštevilne udeležbe je akcija stekla le v dveh skupinah: 1. skupina - Vučja jama z okolico, kjer je bil odstranjen plevel z brežin in pobrani odpadki, v Vučji jami pa smo nastavili tudi prazne vreče za odpadke. 2. skupina – okopavanje gredic in obrezovanje grmičkov na pokopališču. Nabrali smo za 20 vreč raznih odpadkov, ki smo jih odložili v keson za odpadke na lipovskem pokopališču – tako občini Beltinci ni bilo potrebno organizirati posebnega odvoza odpadkov. Ob 12:00 je svet KS Lipovci organiziral topel obrok in osvežilno pijačo za udeležence. Še več bi lahko storili, če bi se nam pridružil še kdo od 1135 Lipovčarjev...

5. Obvestilo inšpektorice: SEŽIGANJE ODPADKOV DOMA-SAMOPOVZROČENO ONESNAŽEVANJE OKOLJA

Od našega znanja in ozaveščenosti je odvisno, koliko lahko s pravilnim kurjenjem v napravah za pridobivanje toplote pripomoremo k zmanjšanju onesnaževanja okolja. Kotli za centralno ogrevanje in peči niso smetnjaki, kjer lahko pokurimo vse vrste odpadkov. Tako ni dovoljeno kuriti:

- z lesnimi odpadki, ki vsebujejo lepila, barve, sredstva za impregnacijo (npr. vezane plošče iverke, barvan les, železniški pragovi, električni drogovi itd.)
- z odpadki vseh vrst (plastični odpadki, kuhinjski odpadki, moker les, potiskan papir itd.)
- z odpadnimi motornimi in drugimi olji.

V procesu gorenja se sproščajo nevarne spojine (npr. dioksini), ki se nalagajo v okolje (v zrak, zemljo in vodo).

Človek vnaša dioksine in ostale ne-

varne spojine z vdihavanjem onesnaženega zraka direktno preko kože, z uživanjem živil, onesnaženih rastlin, živali, vode. Ljudje, ki so izpostavljeni dioksinom, zbolijo za rakom, nastanejo okvare na zarodkih, prizadet je imunski sistem, sladkorna bolezen, motnje tvorbe sklenine pri otrocih.

Odpadni materiali, kot so plastika, stiropor, revije in star papir, so primerne za recikliranje, zato jih sortirajmo, zbirajmo in oddajajmo pooblaščenemu izvajalcu gospod. javne službe za zbiranje komunalnih odpadkov.

Da zagotovimo čim daljše in zdravo življenje nam in našim otrokom, vnukom, pravnukom....NE KURIMO zgoraj navedenih ODPADKOV.

Ugotavljanje pomanjkljivosti, ki vplivajo na emisije snovi v zrak ali tveganje za okolje zaradi onesnaževanja z gorivi ali ostanki zgorevanja nadzira Inšpektorat RS za okolje in prostor.

Alenka Maroša
Medobčinska inšpektorica

6. DRUŠTVENI UTRIP

KUD in TD Lipovci sta v maju organizirala Večer ljudskih pesmi in napevov.

KMN Lipovci je v juniju praznoval 30 let organiziranega delovanja.

HK Pliva Lipovci je v iztekajoči sezoni osvojil kar 6 lovorik.

Aquila – začela se je že 16. tradicionalna likovna kolonija Izak Lipovci, ki traja od 22. do 28. junija 2008.

PGD Lipovci: na sektorskih vajah v Bratonicah so člani osvojili 2. mesto, sodelovali so tudi pionirji in mladinci; veliko pozornost pa je pritegnila lipovska ekipa članic – edina ekipa nežnejšega spola na tekmovanju (na sliki s ponosnim poveljnikom Boštjanom Tivadarjem).

VSEM SKUPAJ – ISKRENE ČESTITKE.
Čestitamo ob dnevu DRŽAVNOSTI in vam želimo prijetne POČITNIŠKE dneve!

Svet KS Lipovci

Ljudske pevke Večernice iz Beltinec

Elizabeta TOTH & Katarina TKALEC • Mali rjitar

Že dolgih deset let miniva od takrat, ko nam srce veleva in grlo naše lepe viže, skoraj že pozabljene, prepeva. Na vajah se dobimo vsako sredo, me, ljudske pevke VEČERNICE, kajti v skupini nam prav prijetno je in predvsem petju posvetimo se. Včasih pa se tudi poveselimo, še posebej kaj pomembnega ne izpustimo, kar v življenju pride (rojstni dnevni in godovi) proslavimo. Nastopi kar vrstijo se, zato vaj udeležimo se prav vse. Vadimo vse pesmi in še posebej iščemo stare že pozabljene, ki peli so jih naši predniki, kajti te se morajo obnavljati za potomce naše. Dosti se nam pesmi je nabralo, zato se na CD je dalo, da za te potomce naše za nami izročilo bo ostalo. Skupina šteje nas od 9 – 12, včasih tudi godec Viktor raztegne svoj meh, da pesem lepše zazveni in nastope naše poživi, nato pa še kar plesno rajanje sledi. Tako družimo se me, da pesem, glasba med nami vedno živa je in delamo na tem, da bi se še več takšnih skupin ustanovilo, da se ljudsko izročilo ne bi v tem tempu življenjskem povsem pozabilo.

Skupina je nastala 12.12.1997. Vsako leto smo imele okrog 13 nastopov.

Pomembnejši nastopi so bili: v Sevnici in Račni na Dolenjskem, pri Gradu na Goričkem, v Šalovcih, v Gornji Radgoni in v Novi Gorici.

Seveda smo se vsako leto ude-

leževale revij ljudskih pevcev in godcev v okviru JSKD.. 20.02.2005 smo posnele CD in sicer 27 pesmi, takrat smo si nadele tudi ime VEČERNICE. Sodelujemo pri vsakem folklornem festivalu in drugih prireditvah KS Beltinci in Občine Beltinci.

Moški pevski zbor KUD Dokležovje

Álenka PANKER - Mali rjitar

Glasba združuje ljudi in odpira srca, obenem pa bogati človeška življenja. Glasba, njene zvrsti in oblike so dostopne vsem okoli nas, vendar pa je človeku že od nekdaj najbližja glasba prav petje.

V petju je moč, ki ustavi nesmiselno brezčutnost med ljudmi, v petju pesmi je veselje. S petjem si pomagamo skozi vsakodnevne napore, v petju je skrita energija, ki požene kri po marsikaterem brezvoljnem telesu.

Pesem sama pa je tista, ob kateri nehote postane naša misel jasna in pesem je tista, ki pomiri srce in vrne spokoj duši.

V soboto, 21. junija 2008, smo z velikim aplavzom v nabito polni dvorani vaškega doma Dokležovje pozdravili člane moškega pevskega zbora KUD Dokležovje, ki so nam ta večer s pesmijo na ustih in veseljem v srcih polepšali s predstavitvijo pesmi, ki se nahajajo na njihovi prvi zgoščenki.

Predstavitvi zgoščenke so prisluhnili tudi župan Občine Beltinci gospod Milan Kerman, predsednik KS Dokležovje gospod Boris Brunec in dokležovski župnik Anton Horvat.

Letos mineva 10 let, odkar so se na Jožefovo prvič sestali ljubitelji moškega petja. Prvi zapisi v kroniki govorijo, da imajo za ustanovitev zbora največje zasluge Branko Zver, župnik Anton Horvat, Janez Balažič in zborovodja Alojz Balažič.

Kljub pomanjkanju sredstev in majhnemu izboru učnega gradiva je zborovodji Alojzu Balažiču zelo dobro uspelo krmariti pojočo barko. Pokonci so ga držali neomajna volja, globoka predanost zboru, predvsem pa zagnanost pevcev, ki so ostali in novih, ki so prihajali.

Tekom let se je sestava zbora spreminjala, zbor pa danes sestavljajo naslednji pevci: 1. TENOR: BRANKO ZVER, JANEZ BALAŽIČ, JOŽE MARINIČ, 2. TENOR: VILJEM BALAŽIČ, STANKO MARIN, VILJEM PLEJ,

1. BAS: DRAGO FRAS, SLAVKO VOHAR, ALOJZ LOPERT, 2. BAS: JOŽE VOHAR, ANDREJ PANKER, JANEZ MIHOLIČ. ZBOROVODJA: ALOJZ BALAŽIČ.

V vseh teh letih so vztrajno in s srcem prepevali, v veselje sebi, v užitek ostalim ljudem; postali so nepogrešljivi na vseh prireditvah in cerkvenih slovesnostih v domači vasi.

O tem, da glasba ljudi združuje in da ne pozna meja, so se prepričali na številnih nastopih in gostovanjih doma in v tujini.

Sčasoma pa se je porodila zamisel o zgoščenki. Vložiti je bilo potrebno veliko trdega dela, truda, odrekovanja, a tudi dobre volje in navdušenja, da so nam ta večer lahko ponosno predstavili svojo zgoščenko.

Vsaka pesem je po svoje lepa, je doživljaj, ki ostane v duši. Naši pevci pojo z ljubeznijo, saj vedo, da pesem krepi, da pesem združuje. Vedo, da dober in zanesljiv pevec ne zraste čez noč. Za dolgoletno delo na področju ljubiteljske glasbene dejavnosti so prejeli JUBILEJNA BRONASTA GALUSOVA PRIZNANJA IN ZNAČKO, ki sta jim jih podelila župan Občine Beltinci gospod Milan Kerman in predsednica KUD Dokležovje gospa Majda Zver.

Po uradni predstavitvi zgoščenke je sledil družabni del s pogostitvijo ob bogato obloženi mizi in dobri kapljici.

Ubrana pesem vseh prisotnih pa se je slišala še dolgo v noč

»Le tisto imamo, kar drugim damo, naj bo pesem ali ples, naj bo igra ali kres, naj roka bo ali nasmeh.«

Naj se moško zborovsko petje v našem kraju nadaljuje, naj razveseljuje vse tiste, ki pojejo in tiste, ki jim je pesem namenjena.

Retrospektiva akademskega slikarja Karla Jakoba

Franc CIGAN - Mali rjitar

Slike je poslal Jani Jakob, sin slikarjevega nečaka Jožefa Jakoba (spodnja slika je reproducirana iz kataloga ob njegovi 30-letnici umetniškega dela, druge pa so iz družinskih fotografij).

Z nastajajočim zapisom o Karlu Jakobu, rojenem v Lipovcih, začnemo v Lipovcih priprave na veliki jubilej ob 100-letnici njegovega rojstva, ki

ga praznujemo prav letos. Ob tej priložnosti bo umetniku postavljen doprni kip v spominskem parku za lipovsko kapelo, v neposredni bližini njegove rojstne grude. V ta sklop spada tudi že obnovljen kip Jakobovi materi na lipovskem pokopališču, ki ga je leta 1945 dal postaviti svoji materi prav slikar Karel Jakob. Kip je delo njegovega kolega

- Franca Kuharja, kiparja iz Rankovec.

Karel Jakob je oral ledino lipovskega umetniškega ustvarjanja in jo uspešno ponesel iz rodnega Prekmurja ter jo postavil ob bok slovenskim umetnikom, svoj drobec lipovski umetnosti pa je dodal tudi pokojni Srakov Lujzek - bougec majster, samouk, ki je izdeloval pobožne podobe iz lesa. Jakobovo

vo slikarsko ustvarjanje je pustilo sad v še enem Lipovčarju – žal že leta 2002 preminulemu Izidorju Horvatu – Izaku, slikarju, samouku, kateri je v dobrih dvajsetih letih svojega umetniškega udejstvovanja zapustil neizbrisan pečat lipovski umetnosti, ki pa se nadaljuje vsako leto v lipovskih likovni koloniji; le-ta nosi njegovo ime – Izak. S ponosom lahko povemo, da so Lipovci umetniški kraj in da lahko pričakujemo na tem področju še marsikaj...

*Retrospektiva je bila zapisana leta 1978 v KATALOGU ob 70-letnici Karla Jakoba in hkrati ob njegovi 40-letnici umetniškega dela in je avtorska last Vlada Sagadina, prof. iz Murske Sobote.

V časovnem kulturno umetnostnem prostoru Prekmurja in deloma tudi v širšem slovenskem pomeni 40-letna retrospektiva slikarja Jakoba ne le analitični prikaz umetnikove razvojne poti, marveč je v nekaterih vsebinskih in formalnih pregibih asociativna tudi z ozirom na etnografski vidik predvojne in povojne podobe Prekmurja. Posebno tej razsežnosti Jakobovega slikarstva gre pripisati tudi nedvomno družbeno pomembno vlogo, saj je od udeležbe na Prvi reprezentativni razstavi slovenske umetnosti v Mariboru leta 1938 pa do jubilejne razstave leta 1978 ostal zvest slikar prekmurskega kmečkega življenja in ga je torej ohranil v pristni patriarhalni podobi tudi za čas, ko ne bo več mogoče najti njenih stvarnih delov.

Usodnost neločljive navezanosti na rastišče mladostnih pobud, kakršna je sicer značilna za prekmurske umetnike (npr. pri Mišku Kranjcu, Jožetu Kološi, Lajčiju Pandurju itd) je mogoče pripisati tudi Jakobu. V vsem takozvanem ljubljanskem obdobju od leta 1946 dalje je bil s svojo ustvarjalno in razstavno dejavnostjo še vedno močno vezan na Prekmurje. Tako zgledno ohranja tradicijo prekmurske likovne četverice Vrečič-Jakob-Pandur-Kühar, ki se je po vključitvi Prekmurja v matični jugoslovanski, sedaj domovinski-slovenski prostor leta 1920 zavzemala za prirodno narodno sožitje tudi na likovnem področju.

Odtlej se je nenehno soočala središčno slovensko umetnostjo. Pionirsko delo sta pri tem opravila L. Vrečič s svojo udeležbo na Razstavi slovenske umetnosti leta 1928 v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani in Karel Jakob kot član Kluba slovenskih likovnih umetnikov Lada na skupinski razstavi kluba

3. dec. 1939, prav tako v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani.

Od predvojne četverice prekmurskih likovnih ustvarjalcev je najdlje živel prav slikar Karel Jakob.

Rodil se je 25. okt. 1908 v prekmurski vasi Lipovci. Odraščal je v težkem socialnem okolju, kjer je mati po zgodnji očetovi smrti sama skrbela za šest otrok. Po osnovni šoli se je vpisal v meščansko šolo v Murski Soboti, ter jo 1926. leta končal v Ljutomeru. Tu se je prvič razkril Jakobov likovni izrazni talent in dobil strokovno vodstvo učiteljev Ivana Lapajneja in profesorja Josipa Žagarja, ki sta mladega likovnika navduševala tudi za izvenšolsko slikanje. Tako se je vsa nadaljnja življenjska pot Karla Jakoba opredeljevala v likovno izrazno smer, katere cilj je bil slikarska akademija.

Vpisal se je na gradbeni oddelek Tehnične srednje šole v Ljubljani ter ga leta 1930 končal. Ta študij je za mladega Jakoba pomenil neposredni vstop v svet umetnosti, ki sta mu ga pomagala odkrivati arhitekt Herman Hus in akademski slikar Anton Gojmir Kos.

Po veliki maturi se je Jakob leta 1932 vpisal na Umetniško akademijo v Zagrebu. Prve akademske nauke slikanja je prejel od profesorjev Babiča in Tartaglia. Po diplomu leta 1936 sledi kratko vmesno obdobje Jakobove svobodne umetniške poti, ki jo zaradi socialne negotovosti svobodnega umetniškega poklica leta 1939 prekine s profesuro na realni gimnaziji v Murski Soboti. Generacija njegovih učencev se spominja preprostega in toplega – neposrednega didaktičnega pristopa, s katerim je uspeval profesor Jakob srednješolski učni načrt likovne vzgoje posredovati brez togih klasičnih predpisov, ki so sicer ta predmet tako radi priskutili učencem.

Okupator je Karla Jakoba zaradi njegove slovenske narodnostne vztrajnosti 17. oktobra 1944 skupaj z drugimi zavednimi Slovenci pognal v madžarske zapore in nemška taborišča Flossenbürg, Hersbruck in Dachau. Iz tega obdobja izhaja nekaj grafičnih zapisov – risb in skic iz življenja taboriščnikov. Posamezni listi (kredni svinčnik) so bili uvrščeni v dokumentarno gradivo naše likovne ustvarjalnosti v koncentracijskih taboriščih.

Po osvoboditvi leta 1945 se je Jakob vrnil na svoje staro službeno mesto na gimnaziji v Murski Soboti.

Leta 1946 nadaljuje profesuro v Ljubljani, kamor se preseli in si na Trgu

revolucije št. 14/II uredi svoj atelje.

Sled, ki jo pušča Jakobova umetniška angažiranost po letu 1949, priča o obnovljeni življenjski sili, načeti v taboriščih, o strastnem ustvarjalnem zagonu ateljejskega slikanja, o številnih slikarskih vračanjih v rodno Prekmurje in o močni pedagoški zaposlenosti. Od leta 1949 do 1963 sta z akademskim slikarjem Rajkom Slapernikom strokovno vodila znano ljubljansko risarsko šolo Ivan Rob.

To je tudi obdobje čestih Jakobovih študijskih potovanj v Francijo, Italijo in na Madžarsko v Budimpešto, kjer se muji po galerijah in pri svojih stanovskih prijateljih.

Toda pravo slikarsko sprostitev doživlja tudi posej v naravi ob Muri, po pomurskih vaseh ter v kapelskih gorah, kjer si je na Radenskem vrhu uredil tudi začasno bivališče.

V zgodnjih letih srečujem Jakoba po razstavah največkrat v družbi treh prekmurskih likovnikov: s kiparjem Küharjem (ta je pozneje po naročilu Jakoba na lipovskem pokopališču zgradil kamniti kip slikarjevi materi, kip je zaščiten in pod varstvom Zavoda za kulturno dediščino Slovenije) ter slikarjema Pandurjem in Vrečičem, pa še s prijateljem – talentiranim slikarskim samoukom Albinom Sagadinom.

Do osvoboditve 1945 to skupino močno družijo občutek regionalne medsebojne navezanosti. Po smrti Vrečiča in Küharja 1945. leta pa se iz njihovih najboljših del formira reprezentativni opus predvojnega prekmurskega slikarstva in kiparstva, ki je dobil v stalni zbirki Pokrajinskega muzeja v Murski Soboti častno mesto.

SLIKARSKI RAZVOJ KARLA JAKOBA

Osnovni ton akademske slikarske didaktike prejeme Jakob od 1932 do 1936 od hrvaških akademskih slikarjev in likovnih pedagogov Ljuba Babiča in Marina Tartaglije, ki sta takratni generaciji študentov zagrebške akademije posredovala izvlečke novega akademskega študijskega programa, nekakšen povzetek dosežkov pariške, dunajske, rimske in münchenske šole.

Osnova temu programu je tonko sintetični slikarski način gradnje, z zmernim barvnim ekspresionizmom ter peštrim vsebinskim žanrom.

Prva poakademska leta goji Jakob predvsem krajino, žanr in portret, a vendar postane kmalu in ostane pozneje izrazit krajinar.

Svoj razvojni slikarski program je najavil že z udeležbo na prvi reprezentativni slovenski razstavi likovnih umetnikov leta 1938 v Mariboru.

Udeležba Jakoba na tej jubilejni prireditvi, posvečeni dvajsetletnici priključitve Maribora Jugoslaviji oz. sedaj Sloveniji, je imela manifestativni značaj, saj je s Ciganko in Obmursko krajino simbolično najavil vstop prekmurskega slikarstva v krog uradne slovenske umetnosti.

Jakobovo slikarstvo je od samega začetka do konca ostalo zvesto čistemu realizmu z močno razpoložensko noto, s trdno risbo in skrbno kompozicijo.

Motivno zajema v zgodnji dobi do leta 1940 še mestne prizore iz Zagreba (Berač, Poulični pevec, V nočnem lokalu), a kasneje do leta 1946 izključno pomurski svet: Mlin na Muri, Slovenske gorice okrog Kapele, Prekmurske domačije, široke panonske razglede, aleje topolov, goričke obronke in sredi tega sveta preprostega prekmurskega človeka: orača, sejalca, žanjico, kosca, mlatca, lončarja, pa tudi delavca in meščana.

Ob priliki proslav dvajsetletnice svobodnega Prekmurja je bila leta 1939 v Murski Soboti odprta likovna razstava prekmurskih umetnikov. V vrsti portretov Karla Jakoba je takrat močno izstopala Podoba matere, ki je še isto leto 3. decembra vzbudila splošno pozornost na drugi skupinski razstavi Kluba slovenskih umetnikov »Lada« v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani.

Podoba matere je najvišji dosežek Jakobove portretne umetnosti. Je žlahtna slikarska uresničitev kmečke dobrote in ljubeče preproščine, ki se nam še vedno izjemno utrinja iz Jakobovega opusa kot svetinja danes že odmirajoče legende o revnih, toda dobrih ljudeh Prekmurja.

S portretom se Jakob kasneje srečuje le izjemoma. Zanimivo motivno popestritev pomeni žanrski portret Miška Kranjca leta 1938. Po formatu je manjši, vsebinsko pa bolj pripovedni in močno razpoloženski. Do leta 1946 se zdi Jakobova slikarska govorica kot angažirano doživetje in ne kot etnografska dokumentacija, vendar barvna paleta slikarja je dotlej le redko zažarela. Sivozelena in prstenookrasta razpoloženja vzdržujejo ravnovesje z umirjeno pripovednostjo.

Prihod v Ljubljano 1946. leta pomeni za slikarja vstop v miselno in slikarsko drugačen svet, ki mu je Jakob

zavestno ali podzavestno sledil. Na eni strani ga je močno vezalo interiorno slikanje, ki ga je v Robovi risarsko slikarski šoli gojil iz pedagoških razlogov. Razen tega ga je življenje v mestu vsaj v začetku bolj vezalo na delo v ateljeju. Po drugi strani ga je vabilo v mestne parke in v notranjske gozdove razkošje žarečih jesenskih barv. Prej umirjen kolorit vzviha, čvrsta obrisna risba se umika slikovitemu doživetju.

Leta od 1947 do 1949 so bila za Jakobovo slikarstvo izredno dinamična. Nekaj časa živi med brigadirji na progi Šamac – Sarajevo ter polni skicirko, da bi kasneje v ateljeju to prenesel v večji slikarski format. Tako je nastal ciklus Zeniški brigadirji z izjemno dimanično kompozicijo in čvrsto risbo.

V tem obdobju se Jakob spoprime tudi s kopiranjem turniških in suških fresk. Prvinska likovna doživetja iz srednjeveških slikarjev so slikarjev barvni izraz požlahtnila in ga nekoliko umirila. Študijski obisk Pariza leta 1953 in srečanja s francoskim impresionizmom, posebej še s slikarstvom Maneja, je na Jakoba nedvomno močno vplival. Poslej se skrbneje ukvarja z barvno svetlobo, odnos do objektivnega sveta pa bolj kot prej podreja subjektivnemu razpoloženju. V takšni programski zasnovi je Prekmurski lončar iz leta 1953 eno najbolj specifičnih Jakobovih del. Vse česče se loteva študijske obravnave mestne panorame Ljubljane, ki še danes predstavlja rutinsko najbolj kompleksno likovno uresničitev Jakoba: dosledno kompozicijsko pretentnost in kompoletno slikarsko dodelanost, kakršne v njegovem čistem pejzažu ne vidimo vedno.

Zanimivo je, da Jakob nikoli ni tvegala zapustiti svoje stare izhujene realistično slikarske poti, da bi pokoketiral s tem ali onim izmom, čeprav je živel in delal v samem strogem centru velenja, ki se v svetu ponaša s svojim vrhunskim likovnim modernizmom.

Iz obdobja okrog leta 1960 poznamo sicer nekaj poskusov ploskovnega stiliziranja (npr. Tihožitje s pütro 1961) z neobičajno racionalno izrabo barvne ploskve in skoraj drzno potezo čopiča. Toda čutimo prisotno previdnost ali morda celo bojazen slikarja, da se v eksperimentu ne bi izgubila poezija doživetja.

In še nekaj: Jakob v svojem bistvu nikoli ni bil ateljejski slikar. Za njegov enostavni neposredni slikarski pristop je kot nalašč krajina, ki omogoča takojšnjo vizualno in čustveno

konfrontacijo. Zato tudi poslej v sedemdesetih letih prevladujeta v njegovem slikarstvu krajina in krajinski žanr. Najčešče srečujemo motive s Krke, Ljubljane in iz stare Ljubljane. To so zvečine panoramski pogledi na razgibano jesensko krajino, ki omogočajo specifično interpretacijo barvne perspektive, kakršne nismo vajeni v Jakobovih prekmurskih pejzažih (npr. Krka z brzicami 1975).

Prav ta študiozni pristop k slikarski obravnavi krajine, ki omogoča široke razglede, Jakoba močno približa psevd impresionističnim tehničnim rešitvam (npr. Krka v jeseni II, 1975, Nakladanje snopja, 1974).

Razpet med dva različna motivna svetova, med ljubljansko okolico in med Pomurje, Jakob prilagaja svoje slikarstvo zdaj enemu, zdaj drugemu. Specifična krajina ljubljanske okolice in Dolenjske ga angažira kot čistega pejzažista z močno poetičnim barvnim poslušom, medtem ko je v pomurskih slikarskih realizacijah predvsem žanrsko razpoložen. Pripovedni pristop zajema običajno kmečko dvorišče, delo na polju, preprostega kmečkega človeka (npr.: Na dvorišču, 1974, Dekle z vrčem, 1973).

Govorimo o zrelem formiranem slikarskem izrazu Karla Jakoba, ki v svojem umetniškem razvoju ne pozna nihanj, ne vzponov, a tudi ne padcev.

Stabilna urejenost vseh elementov slikarskega dela z vedno prisotno likovno poezijo je postala že sinonim Jakobove umetnosti. In velik del tega ima resnično tudi dokumentarni pomen.

* Retrospektiva je bila zapisana leta 1978 v KATALOGU ob 70-letnici Karla Jakoba in hkrati ob njegovi 40-letnici umetniškega dela in je avtorska last Vlada Sagadina, prof. iz Murske Sobotice.

Razstava del Likovne kolonije Izak Lipovci v Zagorju

JoP - Mali rjitar

V petek, 30.5.2008, je bila v Kulturnem centru Delavski dom Zagorje otvoritev razstave likovnih del, nastalih v 15. mednarodni likovni koloniji Izak Lipovci 2007.

Gre za dogovorjeno vsakoletno izmenjavo razstav dveh priznanih slovenskih kolonij. Likovna kolonija Izak Lipovci, ki jo organizira Društvo za napredek umetnosti Aquila Lipovci, ima 15-letno tradicijo. Slikarska kolonija Izlake – Zagorje je najstarejša likovna kolonija v Sloveniji in deluje že več kot 40 let. Cilj obeh kolonij je povezovanje umetnikov, nastanek umetniških del in predstavitev le-teh širšemu občinstvu. Jeseni bodo dela, nastala v koloniji Izlake – Zagorje, razstavljena v beltinskem gradu. Gre tudi za izmenjavo kulturnih programov ob otvoritvah razstav. Kulturni program za otvoritev razstave v Zagorju je pripravilo društvo Aquila. O koloniji in razstavljenih umetniških de-

lih je spregovoril akademski slikar Peter Vernik, predsednik Zveze društev

slovenskih likovnih umetnikov, ki je razstavo tudi odprl.

AquilarazstavaZagorje: Ob otvoritvi razstave je prisotne nagovorila tudi predsednica društva Aquila Jožica Jakob.

Uspehi mladih beltinskih harmonikarjev

Matej ZAVEC - Mali rjitar

O uspehih naših mladih glasbenikov je bilo v raznih medijih že kar nekaj napisanega. Nazadnje sem v občinskem glasilu o dejavnostih harmonikarjev poročal pred dvema letoma. Prav je, da zopet predstavim naše aktivnosti v preteklem šolskem letu. Poleg rednega izobraževanja in nastopanja na mnogih proslavah v naši občini so se mladi harmonikarji, ki so letos, upam še zadnje šolsko leto, obiskovali pouk harmonike pod okriljem Glasbene šole Murska Sobotna, predstavljali tudi v širši Sloveniji in na tujem.

Letos je zopet potekalo Tekmovanje mladih glasbenikov Slovenije (TEMSIG), na katerem je vsaka tri leta razpisano tekmovanje harmonikarjev. Regijskega tekmovanja v Slovenski Bistrici so se udeležili Niko Zver iz Dokležovja (kategorija 1.b – do 13 let), Alen Lebar iz Beltincev in Alen Pivar iz Lipovec (oba v kategoriji 1.c – do 15 let). Vsi trije so dosegli več kot 90 točk in se uvrstili na državno tekmovanje, kjer so rezultate z regijskega tekmovanja le še potrdili. Niko Zver je za osvojenih 95,40 točke

prejel zlato plaketo in 2. mesto, Alen Lebar je za 94 točk prejel srebrno plaketo in 2. mesto, Alen Pivar pa za 92,40 točke srebrno plaketo in 6. mesto. To so bili edini trije harmonikarji murskosoboške glasbene šole, ki so se udeležili državnega tekmovanja. Na istem tekmovanju sta sodelovala tudi naša bivša učenca, sedaj dijaka na Umetniški gimnaziji Maribor v razredu doc. Andreja Lorberja. Vid Ščavničar (kat. 2.a – do 17 let) je prejel srebrno plaketo in 3. mesto, Matjaž Balažič (kat. 2.b – do 19 let) pa srebrno plaketo in 2. mesto. Po pregledu statistike udeležencev državnega tekmovanja sem ugotovil, da toliko udeležencev nobena slovenska občina ni imela niti na regijskem tekmovanju, zato so ti uspehi mladih harmonikarjev zares lepa predstavitev Beltincev kot občine.

Vsi omenjeni harmonikarji so se udeležili tudi mednarodnega tekmovanja na 4. mednarodnem srečanju harmonikarjev v Moravskih Toplicah, kjer je sodelovalo preko 200 aktivnih udeležencev iz desetih držav. Tudi tam so dosegli zavidljive uspe-

he. Nikolaj Zver je prejel I. nagrado in 4. mesto, Alen Lebar III. nagrado in 9. mesto, Alen Pivar II. nagrado in 2. mesto, Matjaž Balažič II. nagrado in 4. mesto ter Vid Ščavničar III. nagrado in 8. mesto. Glede na konkurenco so ti rezultati prav tako fantastičen uspeh.

Niko Zver in Alen Lebar sta se udeležila tudi 1. mednarodnega tekmovanja v Arandelovcu (Srbija), kjer sta oba prejela zlate plakete.

Po vseh teh dosežkih je razveseljiv tudi podatek, da se je v štirih letih že četrti harmonikar (Alen Lebar) iz Beltincev odločil za nadaljnje izobraževanje na Umetniški gimnaziji v Mariboru. Pred časom me je profesor harmonike na omenjeni šoli za šalo vprašal: »Kaj imaš ti v Beltincih tovarno harmonikarjev?« Odrnil sem mu, da imamo pri nas »ugodno klimo«. Malo za šalo, obenem zelo zares. Vsi fantje so se tekom osnovnošolskega izobraževanja dnevno srečevali na šolskih hodnikih in drugod. Mlajši so pozorno poslušali nastope starejših, starejši so vzpodbujali mlajše. Ko smo skupaj potovali na nastope ali

tekmovanja, sem opazil, da so lahko tudi otroci, ki imajo pet let razlike v starosti, pravi prijatelji. Vse skupaj se sedaj nadaljuje v »Soboškem harmonikarskem orkestru«, kjer vsi aktivno sodelujejo. Želim poudariti, da je za

takšen uspeh potrebna tako strokovna usposobljenost mentorja kakor tudi dobro delovno vzdušje. Pri tem drugem dejavniku bi izpostavil prizadevnost staršev omenjenih učencev in pa seveda naklonjenost okolja. Za

pomoč bi se ob tej priložnosti zahvalil staršem učencev, Občini Beltinci in vsem ostalim sponzorjem in donatorjem ter vsem prebivalcem občine, ki ste razvoju kulture v našem okolju naklonjeni.

Gostovanje na jurjevanju v Zdolah

Bor KOLARIČ · Mali rjitar

V nedeljo, 27. aprila, smo v Zdolah na Dolenjskem gostovali kulturniki in umetniki iz beltinske občine. Plesalci plesne skupine FS KUD Beltinci, turistična društva iz Beltincev in ostalih vasi, Društvo vinogradnikov Beltinci, tamburaši, muzikaši, župan, pozvačin in rjitar.

Iz Beltincev smo se z avtobusom odpravili že ob petih zjutraj. Zgodnji jutranji uri navkljub smo vsi srečno prispeli do avtobusa, avtobus pa do Zdol. Pot nas je ob sončnem vzhodu vodila po avtocesti do Celja, nato pa po dolinah rek Savinje in Save do Krškega, od tam pa v Zdole.

Zdole so vas v Posavskem hribovju v bližini Krškega. Imajo 800 prebivalcev in zgledno število vinogradov in vinskih kleti. Po pričevanju domačinov neposredna bližina nuklearne elektrarne Krško ugodno vpliva na zorenje grozdja in posledično na kvaliteto vina, ki je, kot smo se lahko sami prepričali, prvovrstna.

Zdolčani vsako leto priredijo praznovanje v čast Sv. Juriju, patronu zdolske cerkve. Prireditve se tradicionalno začne z jutranjim cvrtjem jajc, ki jih prostovoljno prispevajo okoliške kokoši. Letos pa se je kulinarčni in enološki ponudbi Zdolčanov pridružila tudi prekmurska košta. Vinogradniško društvo je ponujalo degustiranje vina, turistična društva pa prekmurske specialitete: krapce, gibanice, posolanke, ocvirkove pogače in ostale dobro-

te. Predstavili smo tudi značilne izdelke domače obrti iz slame in papirja.

Na glavnem odru nas je pozdravil krški župan, Zdolčane pa naš župan. Sledil je nastop folklorne skupine ob spremljavi mladih muzikantov in nastop tamburašev pod vodstvom g. Smeja. Oboji so poželi bučen aplavz za izvrstno predstavo, ki so jo zmogli kljub visokim temperaturam v šotoru. Program je povezoval g. Milan Zrinski, ki je z občinstvom znal ustvariti pristen stik.

Po končani predstavitvi petja, plesanja in muziciranja in po tem, ko smo si ob pomoči odojkov in ostalih

štiri in dvonožnih prijateljev privezali pasove, so nas Zdolčani popeljali še na ogled njihove kulturne krajine. Zdolčani so se zelo premeteno odločili, da v njihovem svetu uspeva le vino, ki pa ni cviček. Njihova vina smo imeli čast preizkusiti v različnih vinskih kletih. V nekaterih od njih smo si ogledali tudi manjše muzejske zbirke in razstave.

Na koncu dneva smo bili zadovoljni oboji, Zdolčani in Marki, na žalost pa smo se slednji morali odpraviti domov. V spominu nam bo ostala prečudovita, s soncem obsijana pokrajina in veseli ter dobrosrčni ljudje.

Zadovoljni obrazi udeležencev.

Vestičke iz KUD Beltinci

Lizika ZADRAVEC · Mali rjitar

V našem društvu smo v tem času najbolj okupirani s praznovanjem 70 - letnice delovanja folklorne skupine in s pripravami na 38. MEDNARODNI FOLKLORNI FESTIVAL.

Čeprav so priprave v glavnem že končane, je potrebno storiti še ogromno drobnih opravil.

Prav tako naša folklorna skupina v

tam času zelo dosti nastopa po domovini in tujini. Povabljen je tudi na MEDNARODNO SMOTRO FOLKLORE v ZAGREB, ki je eden največjih folklornih festivalov v EVROPI.

Pred nekaj dnevi se je naša folklorna skupina vrnila z gostovanja v BRUSLJU, kamor so bili povabljeni skupaj z Mlado beltinško bando na DNEVE

ODPRTIH VRAT SVETA EVROPE. O tem bomo poročali bolj podrobno ob drugi priliki.

Veteranska folklorna skupina je sodelovala na Reviji veteranskih folklornih skupin v Bistrici ob Dravi.

Tamburaška in folklorna skupina sta sodelovali na predstavitvi občine Beltinci v ZDOLAH na Dolenjskem.

Sodelovali smo pri praznovanju 10-letnice delovanja VINOGRADNIŠKEGA DRUŠTVA iz Beltincev.

Tudi 6. RELI STARODOBNIKOV ni minil brez naših tamburašev in vete-

ranske folklorne in njihove spremljevalne skupine muzikantov, ki jih spremlja že od nastanka skupine.

Ob reki MURI smo počastili spomin na 40. obletnico smrti našega roja-

ka MIRKA BALIGAČA-DIMEKA z nastopom veteranske folklorne skupine na povabilo Planinske organizacije.

Toliko zaenkrat, več pa po festivalu.

KUD Melinci v Italiji

Jožica GRUŠKOVNJAK • Mali rjitar

V KUD Melinci smo preteklo leto glede prireditev ocenili kot živahno. Bilo jih je kar nekaj in vse so nam popestrile naš vsakdanjik. Domača pesem je odmevala na vseh teh prireditvah in ker je bila pri ljudeh dobro sprejeta, se je porodila ideja, da se prenese domača pesem tudi našim ljudem v tujino. Zavedamo se, da brez požrtvovalnega in vztrajnega dela članov KUD-a teh prireditev ne bi bilo. Po dolgotrajnem tuhtanju, načrtovanju in preverjanju razpoložljivih finančnih sredstev smo se odločili za obisk naših zamejcev v Italiji.

Naša pot se je začela v zgodnji jutranjih urah izpred vaše dvorane v Melincih. Vsi zbrani smo že zgodaj zjutraj bili natovorjeni z zvrhanim košem dobre volje, ki se ni izpraznil vse do konca našega potovanja. Poleg dobre volje pa smo morali ustrezno poskrbeti za naše želodčke, zato smo avtobus napolnili z jedačo in pijačo. Pot nas je peljala po celi Sloveniji do mejnega prehoda Fernetiči. Naša prva postaja je bila v sv. Križu, kjer smo prenočevali. Odložili smo prtljago in nadaljevali pot proti Benetkom.

Benetke so izjemne in enkratne zaradi svoje lege, nastanka in urbanistične zasnove, zaradi svojih neprecenljivih umetniških zakladov, zgodovine in osebnosti, ki tvorijo izjemno pestro podobo beneškega sveta. Seveda ne moremo mimo številnih prireditev, od pustnega karnevala, regat, koncertov, gledaliških in filmskih festivalov, zgodovinskih in umetnostnih razstav s svetovnim odmevom. Vsakogar očar-

ra beneški vsakdan. Benetke so eno izmed najbolj slikovitih mest Italije in o tem smo se prepričali tudi mi. Naj omenim nekaj znamenitosti, ki smo si jih ogledali: Bazilika sv. Marka, Doževa palača, Most vzdihljajev, Veliki kanal ...

V poznih popoldanskih urah, sicer že malce utrujeni, a polni prečudovitih vtisov, smo se vračali proti Križu, kjer smo prespali. Zbudili smo se v lepo nedeljsko jutro, opravili zajtrk, nato pa sodelovali s petjem pri sv. maši. Po maši so se pevci predstavili na željo župnika še z nekaj domačimi slovenskimi pesmimi. Na poti domov smo si ogledali še: Trst in cerkev nad Trstom, od koder se vidi celoten Tržaški zaliv.

Pozno popoldne smo prispeli nazaj v Slovenijo, malce žalostni, ker vse tako hitro mine, vendar veseli, kajti povsod je lepo, a doma je najlepše.

Za vsa ta lepa doživetja se moramo zahvaliti Nacetu Duhu, ki nam je predlagal ta izlet in ga pomagal organizirati oz. izpeljati. Zahvala gre tudi našemu rojaku dr. Jožetu Sraka, ki nas je toplo sprejel, nam povedal zanimivosti, zgodovino in predstavil današnje stanje teh krajev. Seveda pa se moramo zahvaliti tudi našim sponzorjem: Klimi Forjan, KS Melinci, RS components Dugar, Picolo bar, ki so nam pomagali pri finančni plati organizacije izleta. Zahvala gre tudi vsakemu udeležencu izleta posebej, saj je vsak prispeval obilico dobre volje kljub malce napornim vožnjam. Takih druženj si v bodoče želimo še več, kajti še bolj nas povežejo in nam dajo nov zagon za nadaljnje delo v KUD-u.

Kulturno društvo »MARKO« na Diši po Prekmurju

Primož SRAKA • Mali rjitar

Člani Kulturnega društva »MARKO« Beltinci smo letos že drugič zapored sodelovali na zdaj že skoraj tradicionalni prireditvi Diši po Prekmurju, ki ga organizira Društvo za promocijo in zaščito prekmurskih dobrot. Pri-

reditve, ki poteka na Pogačarjevem trgu v Ljubljani, je zelo odmevna, saj vsako leto privabi množico obiskovalcev – prijateljev Prekmurja, ki imajo radi domačo kulinariko in ponudbo izdelkov tradicionalnih obrti. Po-

leg vsega naštetega pa sodi zraven tudi glasba in ples, ki smo jo predstavljali folklorniki Kulturnega društva »MARKO« in člani Sračkove bande. Po uspešno opravljenih nastopih je sledilo veselo druženje z ostalimi udeleženci

priredivitve, tokrat za spremembo na avtobusu, ki je trajalo celo pot do Beltincev.

V kulturnem društvu pa smo se začeli že intenzivno pripravljati na izvedbo našega največjega projekta letos, to je 14 – dnevno gostovanje v Belgiji (Affligem, Dendermonde), kjer bomo našo domovino predstavljali s plesom, petjem in glasbo na kar dveh festivalih, kjer

bomo opravili skupno deset nastopov, učili domačine naših plesov, sodelovali s skupinami iz Portugalske, Madžarske, Uzbekistana ter Indije. Več o našem gostovanju si lahko preberete na: [HYPERLINK »http://www.marko-beltinci.net«](http://www.marko-beltinci.net) www.marko-beltinci.net

Zaplesali smo tudi na Prešernovem trgu.
(Sebastjan Balazic)

Zgodilo se je ...

Emilija SRAKA • Mali rjitar

Bil je lep zimski dan – prvi december, mi pa smo bili povabljeni v Pečarovec. Tam so namreč priredili prvi festival skečev pod naslovom: »Prefrigani Zgrebaš«.

Naša dramska skupina je nastopila s skečem »VOGLEDNİK«. Nastopilo je osem skupin in to je bilo tekmovalnega značaja. Tega prej nismo vedeli. Po vrstnem redu smo nastopili osmi-torej zadnji. Ocenjevala je tričlanska komisija: g. Dravec iz Murske Sobotne, ena gospa in še en gospod, katerih imen žal ne vem, ter seveda publika.

Zbralo se je toliko ljudi, da je bila dvorana čisto polna, še na hodniku so stali.

Na koncu pa je sledila razglasitev in na naše veliko presenečenje smo bili izbrani za najboljši odigrani skeč. Torej prvo mesto, tako od strokovne komisije kakor tudi od publike. Bili smo tako presenečeni, da skoraj nismo mogli verjeti.

En mesec za tem smo bili pa povabljeni v občino Puconci s tem istim skečem. Tudi tam je bila dvorana polna, vzdušje pa enkratno. Mi smo bili seveda veseli, da nam je tudi tam uspelo.

V mesecu februarju letošnjega leta smo bili povabljeni na Madžarsko, bolj točno v slovenski dom v Monošter. Tudi tam smo uprizorili naš skeč. Moram še povedati, da nam je ta skeč na-

pisala gospa Anica Weindorfer, sedaj v pokoju, prej pa učiteljica na beltinski šoli. poleg skeča pa je v Monoštru nastopila še naša skupina »VZEMI SI ČAS« in sicer smo zaigrali na domače instrumente. Tudi tu je bilo enkratno. Dvorana je bila polna. Smeha in aplavza pa kar ni hotelo biti konca.

S tem pa našega nastopanja še ni konec. Spet smo dobili povabilo na nastop. Vseposod, kjer smo nastopili, je bilo veselo, dvorane pa polna gledalcev. Trudimo se, da bi malo popestri-

li naš vsakdan, da bi ob naši predstavi ljudje vsaj malo pozabili na morebitne težave, saj te tako ali tako ostanejo, pa da bi se malo družili in nasmejali. Dosti prostega časa in dobre volje je vložnega v to delo in če vidiš, da je ljudem všeč, je to poplačano. Na žalost se naša domača publika bolj slabo udeležuje predstav, mi pa bi si želeli prav nasprotno. Veseli bi bili, da bi prihajali na prireditve in si vzeli vsaj malo časa tudi za nas – nastopajoče člane KUD-a Števan Kúhar Bratonci.

Nastopajoči v Monoštru.

No, pijte, pijte vsi ljudje

Marija ZVER • Mali rjitar

Letošnji 39. tabor v Šentvidu pri Stični je bil res nekaj posebnega, saj so poleg domačih in zamejskih zborov sodelovali še pevci iz štirinajstih držav Evropske unije. Na nedeljskem sreča-

nju se je zbralo kar 150 pevskih zborov in tako se Slovincem ni treba bati, da bi naša pesem izumrla. Še posebno smo ponosni na naše zamejske zборе, ki tako negujejo našo slovensko bese-

do. Lepo in ubrano zborovsko petje je trden dokaz, da pesem ne pozna meja. Pesem združuje ljudi, povezuje narode. To je v svojem pozdravnem govoru poudaril tudi slavnostni govornik Ja-

nez Janša, predsednik Vlade Republike Slovenije. Spomnil se je tudi časov, ko je kot zapornik preživel težke dni in so mu pevci iz šentviškega tabora zapeli pesem Lipa zelenela je.

Rdeča nit vsega dogajanja pa je bila 500-letnica rojstva Primoža Trubarja. Vsi, ki prihajamo v Šentvid, smo veseli ljudje, ki imamo radi petje in druženje, zato je prihod pevcev iz 14 evropskih držav na tabor v Šentvidu še potrdil zaupanje in spoštovanje do Slovenije in njenemu predsedovanju Evropski uniji, ki se v tem času izteka. Tako so nastopali pevci iz Portugalske, Avstrije, Argentine, Belgije, Bolgarije, Češke, Estonije, Italije, Madžarske, Nemčije, Nizozemske, Poljske, Romunije in Slovaške. Tuji zbori so skupaj z našimi zapeli evropsko himno, ki jo je vsakdo pel v svojem jeziku in še štiri pesmi. Viva la musica, Pa se sliš, Lipa in Dekle, to mi povej. Seveda pa brez izvrstnega dirigenta Igorja Švare tudi tokrat ni šlo. Občudovanja vredni so prav vsi, ko so na vročem soncu zapeli še 12 pesmi in zbrano občinstvo jim je navdušeno zaploskalo. Pevci pred 39 leti si niso predstavljali, da se bo njihovo druženje razvilo v tako mogočno manifestacijo zborovskega petja. Eden izmed njih je bil zdaj že pokojni Lesjak. Tudi zato se po zaslugi pridnih in zagnanih organizatorjev tabor razvija in je najmnožičnejša prireditev petja ne samo doma, ampak tudi v tujini.

Jernej Lampret, predsednik UO Tabora je poudaril prizadevanja pevcev in organizatorjev, ki združujejo vse moči, da tabor toliko let uspeva. Prav gotovo nam je v ponos, da se s to pomembno pevsko manifestacijo zaključuje predsedovanje Slovenije Evropski

uniji. S ponosom se vedno spominjamo vseh naših pomembnih ljudi, ki so prispevali k rasti tabora. Ta svoj govor je zaključil z besedami: »In mi kot dežela Desetega brata in našega rojaka prijatelja Josipa Jurčiča dodajamo njegovo misel: Vesele ljudi ima še Bog rad.« In kaj žene pevce, da se v tako velikem številu udeležujejo tabora? V prvi vrsti ljubezen do petja in druženja. Ko zadoni iz tisočero grl pesem na prizorišču v Šentvidu, je pozabljeno vse, kar se je slabega dogajalo med letom. Tabor je množičnost in profesionalnost, saj se zborovodje vsako leto izobražujejo na seminarjih. Pod skrbnimi vodstvom mentorja, dirigenta Igorja Švare, predelajo pesemsko gradivo. Nato se začne delo in vaje v vsakem zboru. Vse to pa je povezano tudi s finančnimi težavami, vendar nastop poplača vse to.

Nekateri zbori in posamezniki, ki že vrsto let prihajajo v Stično so ob tej priložnosti bili nagrajeni s plaketami. Iz pokrajine ob Muri se je tudi letos udeležilo tabora veliko zborov, nekateri so bili tam prvič. Pogrešamo pa zборе iz naše občine, saj jih je veliko in so tudi zelo kakovostni.

Program se je začel z venčkom »Tam dol na ravnem polju,« ki smo ga peli ob spremljavi godbe Policijskega orkestra. Prireditev je popestrila domača folklorna skupina Vidovo.

Zaključek je bil prav tako lep in mogočen kot sam začetek, ko so pevci odhajali s prizorišča z venčkom »Le zakaj, zakaj smrečiča«. Zato se nam naj druga leta v Šentvidu pridruži še več pevcev, saj kdor poje, zlo ne misli. Besede Primoža Trubarja: »No, pujte, pujte vsi ljudje« naj se urešničijo. Nasvidenje na 40. taboru.

Dokležovske pevke.

35 let društva "Slavček" Beltinci

Izidor LEBAR - Mali rijtar

Letos spomladi je minilo 35 let od ustanovitve društva za varstvo in vzgojo ptic »Slavček« Beltinci, katerega ime so njegovi člani ponesli daleč naokrog.

Vsa minula leta so se v društvu družili dobri gojitelji in ljubitelji ptic in še danes je tako. Rezultat je veliko uspehov na raznih razstavah in tekmovanjih. Tudi na zadnjem državnem tekmovanju so člani društva osvojili štiri prva, štiri druga in dve tretji mesti ter drugo mesto na mednarodnem tekmovanju.

Na izrednem občnem zboru v mesecu marcu so v društvu izvolili novo vodstvo. V času visokega jubileja je zaradi osebnih razlogov prenehal s svojim delovanjem dolgoletni uspešen predsednik društva

»Slavček« Beltinci Ivan Maučec. Za vso njegovo delo in znanje, ki ga je delil z ostalimi člani, se mu le-ti najlepše zahvaljujejo. Zamenjal ga je Izidor Lebar. Vestno delo sta v društvu opravljala tudi Matija Krauthaker in Damjan Meolic, nov sekretar je Karel Horvat, blagajnik pa Darko Kavaš.

Pred kratkim so bili prizadevni člani društva dobitniki priznanj ZDVVP Slovenije, in sicer Zlata Horvat, Ernest Kodila (srebrni znak Zveze) ter Milan Obal (pisno priznanje Zveze).

Društvo ima zastavljenih kar nekaj aktivnosti. Tako je bilo maja organizirano jutranje poslušanje ptičjega petja v 'böltinskou jaušji'. V društvu je nekaj članov, ki so zelo dobri poznavalci ptičjega petja in pri jutranjem poslušanju ptic so našeli kar 18 vrst pevcov, kar je nad povprečjem v naših krajih. V društvu so še posebej ve-

seli, da se jim pridružujejo novi člani in gojitelji ptic.

Da bi naše delo in aktivnosti bili še bolj dosegljivi članom in vsem, ki se zanimajo za naše delo, smo naredili e-naslov: [HYPERLINK »mailto:info@slavček-beltinci.si«](mailto:HYPERLINKmailto:info@slavček-beltinci.si) info@slavček-beltinci.si. Kmalu bo na voljo tudi spletna stran društva Slavček.

Naše poslanstvo ostaja: ohranjanje narave in vseh njenih bitij, posebno ptic. Nekatere nam povedo, koliko je ura, druge nam zapojejo najčistejšo pesem. Nekatere nas zjutraj prebudijo, druge zvečer uspavajo. Zato se do njih tudi obnašamo tako.

Prizidek h gasilskemu domu Beltinci

Peter ŠRAJ • Mali rjitar

Zaradi večjega obsega del in prevzemanja novih nalog reševanja na eni strani in prostorske stiske v obstoječem gasilskem domu v Beltincih (zgrajen 1960) na drugi strani smo bili primorani pristopiti k razširitvi gasilskega doma, kjer bo imelo ustrezen prostor tudi orodišče.

Zavedamo se, da se z novimi nalogami in novostmi mora dopolnjevati tudi oprema in inventar, ki pa potrebujeta ustrezen in funkcionalen prostor. Novogradnjo-prizidek-pogojuje tudi dejstvo, da je PGD Beltinci osrednje občinsko društvo.

14. novembra 2005 so se začela izvajati zemeljska dela za bodoči prizidek h gasilskemu domu.

V novonastalem prizidku je PGD Beltinci v pritličju med drugim pridobilo garaži za lastne potrebe, tuše z WC-jem, servisno delavnico. Civilna zaščita bo imela na razpolago pisarno in skladišče.

V nadstropju bo večja sejna dvorana, pisarni za PGD, mini kuhinja.

Novi garaži imata lasten vhod z mehanskimi dviznimi vrati.

Beltinski gasilci so pri izgradnji prizidka opravili preko 500 prostovoljnih delovnih ur. Investicijska vrednost objekta znaša okoli 215.000 evrov, investitor je Občina Beltinci.

Strokovni izvajalci del so bila podjetja iz beltinske občine, nekaj izvajal-

cev del, kakor tudi načrtovalec, pa so bili izven naše občine.

Slavnostna otvoritev objekta bo konec meseca avgusta, ko bo Gasilska zveza Beltinci praznovala 10. letnico delovanja (1998-2008).

Priprava parcele

Podmladek v PGD Lipovci

Maja ERJAVEC • Mali rjitar

Letos smo se člani PGD Lipovci odločili, da bomo sestavili mlado pionirsko ekipo. Z nekaj truda se nam je tako poleg mladinske ekipe pridružila še pionirska. Čeprav sta obe ekipi mešane sestave - nekaj je fantov, nekaj deklet - se med seboj dobro razumejo. Mladinci so povprečno stari 13, pionirji pa 7 let.

Z obema ekipama smo se udeležili tudi gasilskega tekmovanja GZ Beltinci, ki je bilo letos junija v Bratonjih. Mladinci so tekmovali z vajo, ki je imela razne ovire in naloge. Zaradi

nekaj smole so naši mladinci zasedli sedmo mesto. Pionirji so tekmovali z vajo z vedrovko ter s štafeto s prenosom vode. Pionirji so kljub tremi, saj je bilo to njihovo prvo tekmovanje, dosegli četrto mesto.

Ponosni smo lahko tudi na naše članice in člane. Člani so to leto pridno trenirali, kar se je poznalo tudi pri rezultatu - dosegli so drugo mesto. O prvem in drugem mestu so odločale stotinke sekunde in kanček sreče. Članice pa so osvojile prvo mesto.

Z gasilskim pozdravom "NA PO-

MOČ" se naslednje leto vidimo v Lipovcih, kjer bomo poskušali poseči po boljših rezultatih.

Pionirji PGD Lipovci

Razvitje novega praporja v PGD Dokležovje

Mihaela BANFI • Mali rjitar

V soboto, 7. junija 2008, je Prostovoljno gasilsko društvo slavnostno razvilo nov prapor. Priprave na ta dan so potekale že kar nekaj časa. V soboto dopoldan smo uredili le še nekaj malenkosti in upali, da bo vse

potekalo v najlepšem redu. In nato nas je okrog ene ure popoldan presenetil dež. Lilo je kot iz škafa. Obupan smo se ozirali proti nebu in lahko smo le čakali, kdaj bo spet posijalo sonce - če sploh bo.

Naše želje in hrepenenja po soncu so bila uslišana, kajti eno uro pred začetkom slovesnosti je sonce res posijalo. Posušilo je luže, na naše obraze pa narisalo nasmeh in pričaralo dobro voljo.

Ob štirih popoldan se je slovesnost pričela. Pred slavnostni oder je prikorakal zbor gasilcev iz društev Gasilske zveze Beltinci ter še nekaterih drugih okoliških gasilskih društev.

Nasproti tem so stali praporščaki, vsak s praporom svojega društva v rokah in čakali, da se jim pridruži tudi naš novi prapor.

Slovesnost se je pričela s slovensko himno, ki jo je zapel Moški pevski zbor iz Dokležovja. Sledili so govori predsednika PGD Dokležovje Andreja Pankerja, predsednika Gasilske zveze Beltinci Andreja Vöröša, predstavnika Občine Beltinci Simona Horvata in predsednika Krajevne skupnosti Borisa Brunca. Vmes sta Anže in Domen zrecitirala vsak po eno pesmico, ženski pevski zbor pa je zapel dve pesmi.

Končno se je pričel tisti del, na katerega smo nestrpnost čakali vsi prisotni, še najbolj pa gasilci iz Prostovoljnega gasilskega društva Dokležovje. Najstarejši gasilec je skupaj s predsednikom PGD Dokležovje razvil novi prapor. Nato ga je slovesno predal predsedniku društva.

Sledilo je izobešanje trakov. Tako so zraven novega prapora viseli še trakovi Krajevne skupnosti Dokležovje, Občine Beltinci, Gasilske zveze Beltinci in Prostovoljnega gasilskega društva Dokležovje. Gospod župnik Anton Horvat je nato blagoslovil novi prapor.

Protokol se je nadaljeval in tako je bilo na vrsti poljubljanje novega prapora. Zaslišala se je gasilska sirena,

ki je še bolj poudarila veličastnost in pomembnost teh trenutkov. Praporščak iz PGD Dokležovje se je z novim praporom približal ostalim praporščakom in vsi so se novega prapora dotaknili s svojimi konicami.

Zbrani gasilci, sovaščani in vsi ostali prisotni so zaploskali. Naš novi prapor je bil dokončno sprejet med ostale prapore. Praporščak se je ponosno postavil z njim na začetek zbora k ostalim praporščakom.

Sledile so zahvale vsem donatorjem za novi prapor in za žebličke na njem. Vseh donatorjev je bilo okrog 80 in vsakemu posebej se je povelj-

nik PGD Dokležovje iskreno zahvalil.

Na koncu je moški pevski zbor zapel še eno pesem. Poveljnik Gasilske zveze Beltinci je postrojil zbrane gasilci in slovesno so odkorakali s prizorišča.

Tako je minilo slavnostno razvije novega prapora v našem društvu. Sledila je veselica z ansamblom Skok do zgodnjih jutranjih ur. Ko smo odhajali vsak proti svojemu domu, smo bili resda utrujeni, toda vseeno še zmeraj dobre volje. Ponosni na novo pridobitev in z lepimi spomini v srcu smo zaključili to prireditev.

Razvije novega praporja

Naši mladi gasilci na državnem tekmovanju

Avugst KOROŠA • Mali rjitar

Desetina mladincev PGD Lipa se je udeležila Državnega tekmovanja gasilske mladine Slovenije, ki je bilo 17. maja 2008 na Ravnah na Koroškem. Spremljali so jih starši ter vodstvo PGD Lipa in Gasilske zveze Beltinci, zato je bilo tekmovanje samo ter pot tja in nazaj prijeten izlet za tekmovalce in spremljevalce.

Zbrali smo se nekaj minut pred sedmo uro zjutraj pred gasilskim domom Lipa. Na avtobus smo naložili vse potrebno, da nam želodci in grla ne bi nagajali na dolgi poti. Točno ob sedmi uri je avtobus krenil proti Koro-

ški. Že med potjo so nam ženske delile domače slano pecivo. Prvič smo se ustavili v Dravski dolini v kraju Ožbalt, kjer smo si privoščili jutranjo (ne ravno zgodnjo) kavico in še kaj. Drugi postanek je bil v okolici Mute, kjer smo malicali. Po dobri malici in pijači je vse lepše in tudi mi smo veselo nadaljevali pot proti mestu Koroških železarjev. Po prihodu na Ravne na Koroškem smo si ogledali grad grofa Thurna, v katerem je železarski in etnografski muzej. Prijazna gospa nam je povedala nekaj o zgodovini železarstva na Koroškem in o življenju Korošcev v preteklosti.

Po ogledu se je pričelo najvažnejše: naši mladi gasilci so oblekli delovne uniforme in se odpravili proti »komisiji A«, ki je preverila izkaznice, rojstne podatke ter pregledala skladnost uniform in opreme.

Tu je bilo vse v redu in lahko so odkorakali na tekmovalni prostor, si pripravili orodje in pričeli s tekmovanjem. Izvajali so vajo z ovirami za mladince in štafeto na štiristo metrov z ovirami za mladince. Tekmovanje jim je šlo dobro od rok, čeprav so nam pozneje povedali, da so budna očesa sodnikov videla preveč napak pri vaji z ovi-

rami in zato niso bili ravno navdušeni nad dosojenimi kazenskimi točkami. Ko so opravili svojo nalogo, so tekmovalci odšli na malico, »navijači« pa smo se odpravili do avtobusa, kjer smo se prav tako malo okrepčali. Nato smo se z avtobusom odpravili na ogled Koroške in sicer smo se ustavili na prizorišču zadnje bitke v drugi svetovni vojni – na Poljani. Tam nam je gospod Zver, sicer Prekmurec, ki je dolga leta preživel na Koroškem, razložil dogodke, ki so zaznamovali te kraje pred dobrimi šestimi desetletji. Ogledali smo si tudi spominska obeležja, ki opozarjajo na to. Sledilo je zaslužen kosilo in ogled prav tako skoraj legendarnega (bivšega) mejnega prehoda Holmec. Čas v teh lepih krajih nam je hitro minil in morali smo se vrniti na tekmovalni prostor na razglasitev rezultatov.

Po razglasitvi, kjer smo se lahko pripričali, da se slovenskemu gasilstvu ni bati za prihodnost, kar se članstva tiče (prav prijeten je pogled na tako veliko množico mladih gasilcev), smo se zapeljali skozi Kotlje na Ivarčko jezero. Starejši smo se sprehodili po lično urejenih sprehajalnih poteh okrog jezera, prebrali nekaj »misli za dušo«, napis-

Tekmovalci korakajo na tekmovalni prostor.

nih na lesene table v okolici, mlajši pa so svojo kondicijo preizkusili na trampolinu. Veliko zanimanja (predvsem pri deklicah) je vzbudil tudi jahalni konjiček, ki je bil ob našem obisku v bližini jezera.

Po krajšem postanku smo se zadovoljni in polni vtisov z lepe Koroške skozi Dravsko dolino vrnili v naše Prekmurje.

Čeprav v tekmovalnem smislu nismo blesteli – osvojili smo bronasto tekmovalno značko in se strinjali, da je uspeh že vsaka uvrstitev na državno tekmovanje – smo preživeli prijeten dan, ki se je končal v poznih večernih urah, ko je naš vrli šofer Tunč parkiraval avtobus pred gasilskim domom.

Posijalo je sonce

Veronika NOVAK & Valentina KOKOL • Društvo za izobraževanje LÓGOS Ižakovci

Jutranja zarja je posijala nad Domom krajanov v Ižakovcih. Z zaspanimi očmi pritečemo skozi vrata sejne sobe. Prvo, kar naredimo je, da se pozdravimo in se usedemo za računalnik. Še vsi sitni nagajamo drug drugemu, kar nas pa spravlja ob živce. Naenkrat se v ozadju zasliši glas, da je čas za učenje. Vsi se upiramo in tarnamo, da se nam ne da, da je še prezgodaj, a kljub vsemu se zavedamo, da se moramo učiti, če želimo v življenju kam priti. Stežka popustimo, pripravimo tablo in se učimo.

Tako mineva sobota za soboto že zadnja tri leta. Po pridobljenem znanju se začne zabava. Delavnice druga za drugo odpirajo svoja vrata in privabljajo člane društva DILL, da se razvedrijo. Poleg prostovoljne učne pomoči, prostovoljnih maturitetnih tečajev in raznih delavnic smo

aktivni tudi na športnem področju. Namreč, fantje so se pomerili v nogometu na zimskem turnirju v Beltincih – otroška liga, dekleta pa smo se družila ob igranju namiznega tenisa in se razgibavala na aerobiki.

Kljub vsem tem dejavnostim in aktivnostim smo imeli dovolj časa še za organizacijo turnirja v igranju namiznega tenisa, kjer smo sodelovali tako mlajši kot mladi po srcu. April nam je ostal v spominu zaradi izvedbe velikonočne razstave in sodelovanja na prireditvi Dan zemlje ob prekrasnem vremenu na Otoku ljubezni v Ižakovcih. Vsako leto priredimo krajanje Ižakovcev v vasi kresovanje, letos smo za kulturni del poskrbeli mi, skupaj z letnikom 1990. V mesecu ljubezni in mladosti smo končno našim najmlajšim omogočili nastopanje v novih folklornih nošah.

Projekte izvajamo tako drugemu za drugim, na razpise se prijavljamo vsaj enkrat tedensko, na nekatere že za izvedbo za naslednje leto. A o tistih malo več govora v naslednjih številkah Malega rijtarja! Več si boste sčasoma lahko ogledali na naših spletnih straneh (www.izakovci-dili.com), katere nameravamo še posebej obogatiti in urediti v počitnicah, ki nas ča-

kajo. Do takrat si novičke oglejte na naši novi oglasni deski, za katero se moramo zahvaliti g. Ignacu Kuzmi in njegovim sodelavcem iz Melincev, saj so nam jo namreč podarili.

Društvo se nenehno širi, saj prihajajo vedno novi člani, tudi iz drugih krajev. Sonce nenehno sije na nas, pa čeprav tega ne vidite, lahko samo čutite in se nam pridružite.

Naše nove noše.

Pravilnik o sofinanciranju društev, zvez društev in nepridobitnih organizacij v občini Beltinci

Janja VUČKO & Alojz KEREC • Društvo za izobraževanje LÓGOS Ižakovci in Društvo LABDA Beltinci

Že dolgo časa premlevamo, da bi bilo potrebno spremeniti pravilnike za sofinanciranje društev v občini Beltinci. Vsaj tisti, ki se ukvarjamo z društvi. Tisti, ki spremljamo razpise. In tisti, ki so zadolženi za pravilnike in ostala določila v naši občini. Kot verjetno veste, bi morali biti predloženi novi pravilniki za sofinanciranje društev že v začetku tega leta. To se na žalost ni zgodilo, zato smo ponudili našo pomoč. Morda naše želje ne bodo izpolnjene, a imeli bomo vsaj čisto vest, da smo dali vse od sebe, ker smo povedali, kaj si želimo in kaj pričakujemo.

Obstoječi pravilni so po našem mnenju že zastareli in zato preveč togi, predvsem za društva, ki so v svoji ponudbi pestra, raznovrstna in inovativna. V pravilnikih bi morala biti tudi podrobneje definirana pravila poročil, s katerimi društva dokazujejo svoj obstoj, članstvo ter izpeljane 'akcije' in prireditve ... Primer: V počitniški ponudbi tedenskega preživljanja prostega časa za osnovnošolce ponuja »društvo X« poleg varstva otrok še športno rekreacijo, ustvarjalno delavnico, učenje tujega jezika in folklorni nastop. Društvo v svoji ponudbi pokriva področje športa, izobraževanja in kulture. Na razpis sofinanciranja pa se lahko prijavi za samo eno področje (npr.: kultura) – čeprav je to nenapisano pravilo, je doslej obveljalo. To po našem mnenju pomeni, da pravilnik podpira 'akcije', ki so enostavne, ne pestre in zaradi tega manj zanimive ter hkrati ne ceni in ne podpira društev, katerih delo je kompleksno.

Vse to smo podrobneje razložili na

sestanku, katerega smo sklicali na tematico sofinanciranja društev v občini Beltinci, ki je po naših ugotovitvah, pretežno problem. Povabljeni so bili člani vseh društev v naši občini in tisti, ki bodo na koncu odločili, ali je bil naš trud kaj vreden ali zaman. Predstavljen je bil poenoten pravilnik za vsa področja v naši občini v katerega smo vložili kar nekaj tednov svojega prostega časa. Na sestanku je bilo omenjeno, da je pravilnik predolg, a če želimo vzpostaviti red in ga narediti preglednega, nam ne preostane nič drugega. Je pa veliko bolj razvidno, kaj se pričakuje od posameznega društva. Ker pa nismo leni, smo v tem času naredili še eno različico, in sicer smo merila, pogoje, normative in kriterije zapisa-

li posebej v razpredelnico, tako da je pravilnik sedaj veliko krajši in preglednejši. Bilo je pa tudi ugotovljeno, da bi se morali večkrat sestati, izmenjati mnenja in sodelovati pri projektih.

Vsem, ki ste se udeležili sestanka, nam pomagali, dajali predloge, nas poklicali ali opravičili svoj izostanek, se iskreno zahvaljujemo.

In kdo smo mi? Generacija mladih in somišljeniki, ki se trudi, da bi se otroci in mladina preko zdrave in kakovostne ponudbe izognili drogam in vsem ostalim neumnostim, a tega žal, skoraj nihče ne opazi. Verjamemo, da bo slej ko prej nekdo spregledal, da je od sofinanciranja pomemben tudi razvoj znanja in tehnologije.

Udeleženci

2. velikonočni spust društva čolnarjev Dokležovje

Marko ŽIŽEK • Mali rjitar

Ko se »murska šuma« prične odpraviti v zeleno ogrinjalo, ko se čuti vonj cvetoče vrbe in čerense ter čemaža, zelene trave pa se prebujajo skozi mivko in murski kamen, takrat se začne prebujati tudi ljubezen dokležovskih čolnarjev do Mure, ki je nikoli zares ne zapustijo. Skozi zimo pa težko čakajo na dan, ko bodo svoje čolne prvič v letu položili v njene roke in z racami začofotali po njeni gladini.

Na vsak velikonočni ponedeljek se člani društva čolnarjev iz Dokležovja zberemo na bregu Mure in se spustimo po njeni poti na t.i. Velikonočnem spustu, ki je nekako začetek sezone čolnarjenja našega društva. Zaradi slabega vremena se je spust letos odvijal z malo zamudo in sicer šestega aprila, udeležilo pa se ga je okrog petdeset udeležencev, med drugimi tudi nekaj gostov iz sosednje

Hrvaške. Spust se je ob spremstvu vodnikov in organizatorja pričel na Petanjcih pri mostu, od koder se je po pozdravnem nagovoru predsednika društva karavana v petih čolnih zapeljala proti Ižakovcem.

Med potjo se je dogajalo marsikaj zanimivega. Po dveh urah plovbe smo se ustavili v Dokležovju, kjer smo si na društveni postojanki nasproti Babičevega mlina na žerjavici spe-

kli klobase in »pajali« kruh. Pot smo nadaljevali proti Ižakovcem, kjer smo zaključili peturno druženje, ki smo ga popestrili s tradicionalnim krstom udeležencev, ki so bili na čolnarjenju po Muri prvič in jih tako sprejeli med prave »murske gusarje«.

Ob slovesu smo si zaželeli nasvidenje še na kakšnem od spustov društva, če ne prej, pa spet naslednje leto.

Naša U3

Ivan HANC • Mali rijtar

Naj se najprej predstavimo.

Smo »Društvo za izobraževanje za tretje življenjsko obdobje pri Ljudski univerzi M. Sobota, imenovano tudi UNIVERZA ZA TRETJE ŽIVLJENSKO OBDOBJE – U3. Društvo šteje 240 članov, sedež društva je pri Ljudski univerzi M. Sobota.

Osnovni smoter nastanka in delovanja društva je v tem, da se z našim delovanjem borimo proti socialni izključenosti iz družbe. Naš moto je »Živi v sedanjosti, ne v preteklosti in ne v prihodnosti«. »Reci zbogom zlatim včerajšnjim dnevom, sicer se tvoje srce ne bo nikoli naučilo ljubiti sedanjosti«, pravi neki mislec. Ne dovolimo si, da bi naša življenja kazila mračna obdobja. Svetloba je! Samo na stikalo moramo pritisniti.

Ko smo še vsak dan hodili v službo, smo mislili: Oh, kje je še upokožitev! Bili smo pod napetostjo, vsak dan v družbi z različnimi ljudmi, doživljali smo uspehe in neuspehe, želi smo zadovoljstvo nad rezultati dela in se potrjevali.

Potem pa nenadoma pride dolgo pričakovana upokožitev. Sprva se je kar veselil. Sčasoma pa pričneš ugotavljati vedno večjo izključenost iz družbe. Loti se te občutek, da nisi več koristen, da te ne potrebujejo več. Manjka ti družba, manjka užitek nad delovnimi rezultati, manjka potrjevanje lastnih sposobnosti. Loteva se te občutek odrezanosti od družbe, nisi več na tekočem z dogodki in pričneš se počutiti nekoristnega in osamljenega. V mislih se zatekaš v preteklost, kar je skrajno neproduktiven odnos do sedanjosti.

Univerza za tretje življenjsko obdobje je pravi naslov za reševanje takih človeških stisk ljudi po upokožitvi. Pri aktivnem sodelovanju v društvu pride do novih poznanstev, izmenjave različnih mnenj o aktualnih dogodkih našega vsakdanjika. Po končanih učnih urah so klepeti na kavici dogodek, ki ga komaj čakamo. Na zanimivih ekskurzijah spoznavamo še neodkrita lepote in se predvsem prijetno dru-

žimo. Osvežitev že pozabljenih znanj ali celo učenje tujih jezikov »na novo« nam daje samozavest, da še tudi mi kaj zmoremo. Ko se usposobimo za komuniciranje z računalnikom, se počutimo bolj enakopravne z mlajšimi generacijami, ki pa to redno uporabljajo pri svojem delu in doma. Celo pred vnuki smo rahlo ponosni na znanje računalništva in kakega tujega jezika.

V osnovi imamo naše društvo zato, da se preko njegovih programov lažje vključujemo v svet mlajših, v svet elektronskih medijev, v svet vse večje rabe tujih jezikov in v svet novih tehnologij, novih družbenih odnosov in drugačnih moralnih vrednot. Živeti želimo v sedanjosti in se počutiti enakovredne člane te družbe, ki je zrasla na naših temeljih. Naše društvo bo zasledovalo ta cilj, smo na dobri poti in verjamemo v sebe.

Univerze za tretje življenjsko obdobje so severnoevropska ideja, ki se hitro širi tudi v Sloveniji (trenutno v Sloveniji deluje že 38 univerz za tretje življenjsko obdobje). Uspevajo povsod, kjer se upokoženci ne zadovoljijo zgolj z vlogo staršev, dedkov in babic in mogoče še sosedov. Želimo nadaljevati z lastnim izobraževanjem in želimo to početi v prijetnih skupinah, v katerih se dobro počutimo.

Za vključevanje v društvo nimamo opredeljenih formalnih omejitev, običajno pa se vključujemo tisti, ki smo se že srečali z Abrahamom, oziroma smo se že upokožili. Navzgor ni omejitev.

V devetletni zgodovini društva so se zvrstili številni izjemno zanimivi programi delovanja; poleg omenjenih tujih jezikov in računalništva smo se ukvarjali tudi z astrologijo, likovno umetnostjo, arhitekturo, zdravilnimi zelišči, masažo, rodoslovjem, pisanjem proze, poezije in še s čim.

Najbolj so se »prijeli« programi tujih jezikov: angleščina je na 1. mestu, sledijo nemščina, francoščina in računalni-

štvo. Te skupine so najštevilnejše in zanimanje še vedno narašča. Zelo dobro obiskan je tudi tako imenovan »Klub U3«, ki ga imamo vsak prvi tork v mesecu v »Murski republiki«. Tu so se zvrstile številne teme: potopisne predstavitve, dragi kamni, zdravila tako in drugače, demenca in še kaj.

Kakšna je naša vizija?

Izvajali bomo programe, ki so se uveljavili, to pa so predvsem:

- tuji jeziki: angleščina na več stopnjah in v več skupinah, nemščina, francoščina...
- računalništvo: Internet, E –pošta, Word, Excel, Nero, digitalna fotografija idr.
- klubi U3; z vedno novimi zanimivimi temami od potopisov do zdravja,
- umetnost; seznanjanje z likovno umetnostjo, arhitekturo, kiparstvom in še kaj,
- še naprej bo delovala literarna skupina, kjer se lahko preizkusijo pisatelji in pesniki,
- rodoslovje – izdelovanje rodovnika svoje rodbine – obiski arhivov,
- astrologija – pogled med zvezde,
- literarni krožek za pisatelje in pesnike,
- mogoče pa se bo pojavil tudi še kak nov program, za katerega se bo pokazalo dovolj interesa.

Želimo biti tako atraktivni, da se nam bo pridružilo še več članov, da bomo postali v našem okolju tako prepoznavni, da nas bodo upoštevali in si bomo pridobili zaslužen ugled v družbi.

Med našimi člani je vedno več občanov iz sosednjih in celo drugih pomurskih občin. Vsi, ki si ne želite socialne izključenosti iz družbe, ki vas mika naučiti se kaj novega ali obnoviti že zakrnela znanja in vsi, ki se želite prijetno družiti, ste v našem društvu dobrodošli.

Poročilo o šoli v naravi

Monika OBRAN - Mali rjitar

Z vlakom se je 9. 6. 2008 34 tretješolcev pod budnim očesom spremljevalcev Mateje Horvat, Monike Obran, Vesne Godina in Marka Jerebiča odpravilo v šolo v naravi v Sečo, novim dogodivščinam naproti. V domu Burja so nas lepo sprejeli in nas razdelili v 6 osem posteljnih apartmajev. Otroke so nato učitelji plavanja preizkusili v njihovem znanju plavanja. Glede na predznanje so bili učenci razdeljeni v dve večji skupina: 1. skupina je imela najprej dveurno plavanje, 2. skupina pa je medtem imela razne dejavnosti. Znotraj posamezne skupine so bili učenci razdeljeni na še manjše skupine. Poleg plavanja so bili učenci in tudi učitelji deležni različnih naravoslovnih vsebin. Ogledali smo si kipe v parku Forma Viva in se o njih in ob njih pogovarjali, pogovarjali smo se tudi o drevesih pri nas in po svetu, poizkusili pinjole, fige, olive, olivno olje in suhe slive, raziskovali smo ob morju, se pogovarjali o morskih rastlinah in živalih in jih primerjali s kopenskimi. Obiskali smo vrt kaktusov, nad katerim so bili učenci zelo navdušeni. Kaktuse so lahko tudi kupili. Pogovarjali smo se o vremenskih pojavih, naredili kar nekaj poizkusov in skušali ugotoviti, kakšno vreme nas čaka v prihodnjih dneh. Prav posebno doživetje je bilo plava-

nje v morju za tiste učence, ki so si to želeli. Razburljiva je bila tudi vožnja z ladjo, s katere smo si ogledali slovensko obalo. Beseda je stekla tudi o sečoveljskih solinah, o katerih smo si ogledali tudi kratek film in jih pogledali s hriba, od koder so se videla polja, ki so za namensko izhlapevanje. Skupine so se med sabo menjavale tako dopoldne kot popoldne, tako da so bili učenci deležni vseh dejavnosti.

Za čistočo sob so skrbeli učenci

sami. Njihove sobe so bile vsako jutro tudi ocenjene, kar je otroke dodatno motiviralo oz. jih napeljalo na to, da se morajo naslednjič bolj potruditi. Dežurni učenci so vsak dan pripravljali in pospravljali tudi jedilnico.

16. 6. se je v šolo v naravi odpravila druga polovica 34 otrok, ki so 5 dni doživljali podobne izkušnje, kot skupina pred njimi. Njihovi spremljevalci so bili Marija Štaus, Bernarda Fras, Bojan Novak in Robert Vrbancič.

Ob plavanju so potekale še druge dejavnosti naših tretješolcev.

Delavnice za delo z nadarjenimi učenci v šolskem letu 2007/08

Angela SVENŠEK - Mali rjitar

Identificirani nadarjeni učenci so se v delavnice vključevali po svojih interesih. Delavnice so se izvajale nekajkrat v letu v popoldanskem času in sicer: šahovska, jezikovna, tehnična, matematična: gobelini in obdelava podatkov, družboslovna in naravoslovna. Organizirali smo tudi dve krajši ekskurziji in sicer smo si ogledali Pokrajnjsko in študijsko knjižnico, Galerijo in muzej v Murski Soboti ter tropski vrt v Dobrovniku, lončarstvo v Filovcih in Plečnikovo cerkev v Bogojini. Sodelovalo je več mentorjev. Evalvacija je pokazala, da

so bili nadarjeni učenci z delom v delavnicah zelo zadovoljni, tudi sami so se počutili uspešne, večina pa kar zelo uspešne.

V bodoče bi želeli imeti še matematične gobeline, lepljenje teles iz papirja, kuhanje, športno delavnico, teme o oblačenju, modi, logične igre in radi bi več izvedeli o živalih.

Tisti, ki so se udeležili ekskurzij, so povedali, da jim je bilo zelo zanimivo.

Obogatitvene programe za nadarjene bomo izvajali še naprej, seveda z novimi idejami.

Tehnična delavnica.

Ustvarjamo v podaljšanem bivanju na OŠ Beltinci

Marko JEREBIČ • Mali rjitar

Učitelji in učenci v oddelku podaljšanega bivanja na OŠ Beltinci smo se v začetku šolskega leta odločili, da bomo letos na poseben način preživeli čas pred velikonočnimi prazniki.

Zadali smo si cilj, da svoje delo predstavimo tudi staršem in širši javno-

sti. Tako smo pripravili razstavo velikonočnih izdelkov v zdravstvenem domu Beltinci. Izdelke, ki so narejenih iz naravnih in odpadnih materialov, so prispevali učenci od prvega do petega razreda OŠ Beltinci in podružnične šole Melinci.

Priznanje za naj stran glasila Utrip v šolskem letu 2006/07

Cvetka RENGEO • Mali rjitar

Revija Otrok in družina je podelila našemu šolskemu glasilu UTRIP priznanje za NAJ STRAN v šolskem letu 2006/2007. To je stran, kjer smo objavili konse, ki so jih ustvarili devetošolci po vzoru konstruktivističnih pesmi Srečka Kosovela. Veseli smo, da je revija Otrok in družina opazila ustvarjalnost učencev in učiteljev OŠ Beltinci, kar je odlična vzpodbuda za nadaljnje literarno ustvarjanje.

Glasilo OŠ Beltinci si lahko ogledate tudi na spletni

strani <http://www.o-beltinci.ms.edus.si>.

Petdeset let podružničnih šol v Sloveniji

Ivica ŠEMROV & Metka BEHEK • Mali rjitar

S prvo predsednico Društva učiteljev podružničnih šol (DUPŠ) Ivica Šemrov sva se odločili, da ob 50-letnici zapiševa nekaj besed o podružnicah. Tako je nastal ta sestavek.

Iz preteklosti gradimo bodočnost »Šolska reforma iz leta 1958 je pomembna prelomnica povojnega osnovnega šolstva. Splošni zakon o šolstvu je uzakonil osemletno osnovno šolo kot edino obliko obveznega osnovnega šolstva. Število osnovnih šol se je zmanjšalo, nastajati so začele popolne osemletke in štirirazredne podružnične šole.« (Ciperle, Vovko, 1987, str. 95-98.)

Število podružničnih šol še vedno pada:

Podružnične šole so zelo različne. Pred petdesetimi leti niso nastale le štirirazredne podružnice z dvema kombiniranimi oddelkoma. Zaradi

številnih razlogov in vplivov okolja so nastale tudi številne drugačne oblike podružnic in še danes je njihova organizacijska pestrost zelo velika.

Razlikujejo se v:

številu učencev

številu oddelkov: od 1 – 9

vrsti oddelkov: čisti oddelki, dvojna, trojna, četverna kombinacija, letos tudi peterna, ki včasih ni iz zaporednih razredov trajanju šolanja na podružnici: od dve do vseh devet let

Podružnične šole so kvalitetne šole:

Ostajajo kljub temu, da se pogosto ubadajo s slabimi prostorskimi in materialnimi pogoji, ki jih mora nadomestiti boljše delo – kljubovanje s kakovostnim poukom.

2. Podružnica olajša pot v svet:

Našim najmlajšim pomagajo odkri-

vati svet preko spoznavanja svoje okolice iz zavetja svojega domačega kraja in jim omogoča, da si prve izkušnje v potrjevanju pridobijo pred domačim, kritičnim občinstvom.

Učenci, starši in učitelji so dobro povezani, kar zmanjšuje socialne, vzgojne, razvojne in druge probleme otrok.

Kombinirani pouk sili učence in učitelje v take aktivnosti v razredu, ki spodbudijo pri učencih pozitivne rezultate; razvija samoodgovornost, samoiniciativnost, je individualiziran in omogoča optimalen razvoj otrokovih potencialov.

3. Naši učenci dosegajo dobre rezultate:

Uspešni so na različnih področjih; dosegajo dobre uvrstitve na različnih tekmovanjih.

Pri učni uri z interaktivno tablo v kombiniranem oddelku POŠ Ledine nad Idrijo.

Ob iskanju podatkov o doseganju točk na nacionalnih preizkusih znanja so učiteljice običajno postregle s podatkom, da so njihovi učenci dosegli višje ali pa vsaj enako število točk kot njihovi vrstniki na matični šoli.

4. Učitelji se izobražujemo:

V zadnjih petnajstih letih smo učitelji podružničnih šol pod vodstvom Zavoda RS za šolstvo aktivno sodelovali v številnih aktivnostih:

Podružnica podružnici; projekt, ki je začel povezovati učitelje in učence podružničnih šol – izmenjava izkušenj in primerjava problematike.

Študijske skupine za kombinirani pouk, ki so pokazale vso pestrost problematike podružničnih šol – pridobivanje novih znanj, izmenjava izkušenj, iskanje različnih možnih rešitev.

Seminarje za učitelje kombiniranih oddelkov in podružničnih šol – nova znanja, osveščanje in zavedanje, izmenjava izkušenj, uporaba ustreznih sodobnih pristopov v kombiniranih oddelkih.

Pilotska skupina za izobraževanja na daljavo – nova možnost za lažje izobraževanje učiteljev podružničnih šol.

Razvojna skupina za kombinirane oddelke in podružnične šole na področju IKT – znanje nadgradimo in pripravimo za širšo uporabo.

Izobraževanje multiplikatoric za kombinirani pouk na področju IKT.

5. Učitelji in svetovalki za kombinirani pouk delamo:

Po skoraj petdesetih letih smo dobili nov priročnik za kombinirani pouk. Kombinirani pouk včeraj, danes, jutri,

ki je že nekaj let razprodan.

Učiteljice multiplikatorice za kombinirani pouk prenašamo znanje na kolegice.

Ustanovili smo Društvo učiteljev podružničnih šol, ki:

spremlja in pomaga reševati probleme, ki jih imajo učenci, starši in učitelji podružničnih šol,

pripravlja srečanja s strokovno vsebino, strokovne posvete.

Podružnične šole so pomembne za kraj, v katerem delujejo.

Učenci so vsestransko aktivni. Manj jih je, bolj se mora vsak posameznik izkazati na številnih področjih,

saj je podružnična šola pogosto edina, ki s svojimi učenci in njihovimi starši skrbi za kulturno življenje kraja.

Ne morejo nastopati samo izbrani, najboljši – preprosto moramo poiskati v vsakem najboljši in to razviti do najvišje možne točke.

Učenci podružnične šole ohranjajo s svojim delom celotno dediščino svojega šolskega okoliša, razvijajo lastno identiteto in tudi identiteto kraja – kulturne, družabne, dobrodelne, športne prireditve, delavnice in šolska glasila.

Sodelujejo z matičnimi šolami, društvi in organizacijami v kraju in se izkazujejo v raziskovalnih nalogah. S svojim delom bogatijo tudi delo matičnih šol.

Starši so bolj aktivni, saj delo učencev izhaja iz stvari, ki so jim blizu ter se širi in prepleta vse do mednarodnega sodelovanja s šolami po Evropi.

Sodelujejo v mednarodnih projektih.

Primerjalna analiza malih osnovnih šol s kombiniranimi oddelki v Sloveniji

in tujini (Škotska, Norveška, Finska, Avstrija, Italija) pa nam predstavi naslednje podatke (Nolimal, 1998):

Odstotek kombiniranih oddelkov je v Sloveniji manjši kot v drugih državah.

Kakovost in količina dela na šolah s kombiniranim poukom je enakovredna ostalim šolam. Na Škotskem, Norveškem, Finskem in v Avstriji je kakovost in količina dela malih šol s kombiniranimi oddelki povsem primerljiva s ponudbo šol, ki nimajo kombiniranega pouka.

V vseh že navedenih državah imajo poleg šole ali pa v kraju, kjer ta deluje, tudi vrtec ali drugo predšolsko vzgojno varstveno ustanovo. V Sloveniji pa je vrtec le pri dobrih 40% podružničnih šol.

Učinki kombiniranega pouka so pozitivni:

- boljša koncentracija za delo
- večja samostojnost in odgovornost učencev
- ugoden individualni razvoj posameznikov (Nolimal, 1998, str. 63.)

Učenci kombiniranih oddelkov so enako ali pa nekoliko bolj uspešni od vrstnikov, ki hodijo v čiste oddelke. V vseh državah so odgovori zelo podobni.

Specifične programe za strokovno izpopolnjevanje učiteljev, ki poučujejo v kombiniranih oddelkih pri nas, izvaja le Zavod RS za šolstvo, na Škotskem in Norveškem pa tudi Univerze in ostale državne in lokalne šolske ustanove.

V tujini so male šole s kombiniranim poukom samostojne.

SKLEPNE MISLI

V teh petih desetletjih se je s podružnicami dogajalo marsikaj. Njihov položaj je bil odvisen od številnih dejavnikov.

Med pomembnejšimi dejavniki je svetovalno delo in izobraževanje učiteljev za delo v kombiniranih oddelkih. Pred letom 1990 se ni nihče prav posej ukvarjal s specifično dela v kombiniranih oddelkih. Edina literatura o kombiniranem pouku je bila dolga leta Šavljjeva knjiga Pouk na nižje organiziranih šolah, ki jo je leta 1955 izdala Zveza pedagoških društev LR Slovenije.

Ko smo na Zavodu RS za šolstvo dobili svetovalko za kombinirani pouk in študijske skupine za kombinirani pouk, so se stvari hitro premaknile na bolje.

Zdaj je specifična dela v kombiniranih oddelkih nekaj, s čimer se ukvarjata dve svetovalki poleg svojega drugega dela. Študijske skupine za kombinirane oddelke ni več, specifična našega dela se spet zgublja v množici učiteljev čistih oddelkov.

Menimo, da je dvajset let zelo uspešnega dela dovolj dober argument, da bi morala ostati vsaj taka ureditev, kot je bila. Mogoče pa jo lahko celo izboljšamo.

Kombinirani oddelki bodo v bodoče zaradi majhnega števila rojstev verjetno postali vsakdanja realnost tudi za marsikatero mestno okolje, za vse več samostojnih in matičnih šol.

Prelomnica naj bo priložnost za pogled naprej. Ob predstavitvah uhojenih in preizkušenih poti nam bo lažje začrtati pot podružnic v bodočnosti.

Tam pa si želimo veliko sodobnih podružničnih šol, ki bodo:

zagotavljale primerljivo in kakovostno raven znanja,

razpolagale s sodobnim prostorom in didaktično opremo,

imele med učitelji, učenci in starši vzpostavljeno timsko sodelovanje,

imele strokovno usposobljen kader (tudi s specialno didaktičnim znanjem za kombinirane oddelke),

v poučevanju in učenju sledile predpisanim učnim načrtom, individualnim učnim idr. zmožnostim otrok,

pouk izvajale v skladu s sodobnimi didaktičnimi trendi,

bodo demokratično/vzajemno vodene,

na vseh ravneh izkazovale enak oz. primerljiv položaj z drugimi večjimi šolami in v vsakodnevnem delu upo-

rabljale sodobno izobraževalno in komunikacijsko tehnologijo.

Viri in literatura:

Ciperle J., Vovko A. (1987). Šolstvo na Slovenskem skozi stoletja. Ljubljana: Slovenski šolski muzej.

HYPERLINK »<http://www.delo.si/>«
<http://www.delo.si/>

Nolimal, F. (1998). Primerjalna analiza malih osnovnih šol s kombiniranimi oddelki v Sloveniji in tujini, Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Nolimal, F...et al (2001). Kombinirani pouk včeraj, danes, jutri. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.

Nolimal, F. (2007). Kombinirani oddelki in kombiniran pouk v osnovnih šolah v Sloveniji in tujini. V: Vzgoja in izobraževanje, 6/2007/ XXXVIII, 10-18.

Društvo učiteljev podružničnih šol - DUPŠ

Metka BEHEK • Mali rjitar

Društvo učiteljev podružničnih šol deluje že 8 let. Svoje delo smo vsako leto dopolnjevali in bogatili z novimi aktivnostmi. Povečevali pa smo tudi članstvo. Danes šteje društvo preko 140 članov iz vse Slovenije. Imamo tudi svojo spletno stran.

Naš namen je kontinuirana strokovna rast učiteljev podružničnih šol, zastopanje in uveljavljanje interesov in pravic učencev in učiteljev podružničnih šol.

Za uresničevanje le tega smo začeli organizirati posvete, namenjene članom in učiteljem podružničnih šol in drugim učiteljem kombiniranih oddelkov v Sloveniji in v zamejstvu. Omogočamo izmenjavo izkušenj, predstavljamo delo in dejavnosti podružničnih šol, vzpodbujamo aktualne in didaktično fleksibilne metodične pristope in oblike dela, dajemo pobude ...

Letošnji posvet je bil že četrti po vrsti. Prvi je bil na temo Vključevanje dediščine v pouk devetletke na podružnicah, drugi Materialna kulturna dediščina mojega kraja – spomin in ideje zanje, tretji pa Sodobna podružnična šola.

Ker letos podružnice v Sloveniji praznujemo 50-letnico delovanja, je bil že prejšnji posvet uvod v to praznovanje. Na posvetu so poleg številnih praktikov sodelovali predstavniki vseh treh

Na strokovnem posvetu v Idriji.

pedagoških fakultet, Zavoda za šolstvo ter učitelji z avstrijske Koroške.

Letošnji strokovni posvet pa je predstavil življenje in delo na podružničnih šolah v preteklosti, s poudarkom na načinih poučevanja in učenja.

Ob tem smo izvedli naslednje aktivnosti: predstavitev prispevkov predavateljev na temo Petdeset let podružničnih šol v Sloveniji, predstavitev dela z računalnikom in interaktivno tablo v kombiniranem oddelku, ogled razstave Učila in učni pripomočki na podružnicah skozi

pet desetletij.

Že vsa leta od ustanovitve deluje dramska skupina SMREKA, ki vsako leto pripravi novo predstavo. Na občnem zboru pregledamo rezultate dela preteklega leta in planiramo aktivnosti za prihodnje leto. Letos je bilo volilno leto. Izvolili smo novo predsednico in nekaj članov upravnega odbora.

Podružnične šole se predstavljajo tudi s TRANSVERZALO na naši spletni strani, aktivnostmi in raznimi zanimivostmi. Oglejte si jo in se nam pridružite.

Lan - od semena do obleke

Suzana KUZMA - Mali rijtar

Otroci na njivi.

Kakih petdeset, šestdeset let nazaj so skoraj pri vsako hiši pridelovali lan, iz katerega so izdelovali debelo domače platno. Iz njega so potem šivali brisače, prte, vreče, ponjave, za starejše moške in dečke pa široke debele hlače. V današnjem času je rastlina z lepimi modrimi cvetovi že skoraj pozabljena.

V življenju enote vrtca »Mlinček« lžakovci je zelo prepoznavno izročilo domačega kraja. Tesna povezanost z bogatim ljudskim izročilom, prepoznavnost v širši okolici in povezanost z delujočimi društvi so vzrok, da smo se v enoti odločili za izvedbo projekta LAN-od semena do obleke. Članice aktivna kmečkih žena v okviru svojega programa še obujajo ta delček naše kulturne dediščine - postopek ročne predelave lanu. Tako je padla ideja o sodelovanju pri projektu.

Nikina babica nam je odstopila del njive, kjer smo na stoti dan od no-

vega leta -10. aprila - njivo pripravili za setev in drobna svetla semena lanu so otroci sami zasejali.

Ob obisku čez štirinajst dni je njiva že dobila zeleno barvo- vzkli je lan. Na vprašanje, kaj smo sejali, je en otrok odgovoril:«Posejali smo lan, zrastle bodo hlače.»

Enkrat na teden smo z njive skrbno pulili travo in jo očistili plevela. Stbla so bila čedalje večja in gostejša. Prijeten je bil občutek opazovati otroke, s kakšno odgovornostjo in aktivnostjo so se lotili dela. Kako skrbno so ločevali plevel od lanu, se medsebojno dogovarjali in sodelovali. Ves trud je bil poplačan sredi meseca maja, ko se nam je ob prihodu na njivo razkril čudovit pogled na modro morje prelepih nežnih cvetov. Lan je zacvetel v vsej svoji lepoti. Če smo se hoteli naužiti te lepote, smo morali dovolj zgodaj na njivo, saj lan svoje cvetove zapre že

pred poldnevom.

Orodje za obdelavo lanu so nam na otoku ljubezni predstavile članice društva. Kako je treba upravljati trlico, rihel, kolovrat, motovilo in statve so otroci preizkusili, na mizi pa so nas pričakale dobrote vrlih žena.

Lan bo rasel približno devetdeset do sto dni. Ko bo dozorel, bo namesto čudovitih modrih cvetov imel rumene glavine, v katerih je seme. Iz zemlje ga bomo populili s korenjem vred. Dali ga bomo na rihel in odstranili glavine. Na igrišču vrtca ga bomo položili v lepo porazdeljene vrste, da se bo orosil in malo strohnel.

Po treh tednih ga bomo pobrali in zvezali v snope. Snopi se bodo sušili v krušni peči. Tak bo čakal na trenje.

Običajno se je lan trl po 15. avgustu, mi pa bomo to naredili po počitnicah v mesecu septembru. Pri trenju rumene glavine in zunanega dela z bilk slama odpade pod trlico, predivo pa ostaja v roki. Predivo bomo nato počesali na česalu, zvili na kodilo, ki se da na preslico. Na kolovratu bomo spredli in navili na špulo nitko ter jo ovili na motovilo. Štreno je potrebno oprati in dati na garnuke, nato bomo naredili klobčič. Navili ga bomo na čolniček in na statvah stkali blago. Blago je potrebno položiti na travo in polivati, da postane čedalje bolj belo. In končno bomo iz tako pripravljenega blaga lahko v vrtcu s šivalnim strojem sešili našo prvo laneno obleko.

Slovar: rihel-naprava, podobna velikemu glavniku, trlica-lesena priprava za trenje lanu, motovilo-priprava za navijanje in odvijanje preje, kodile-deli zamotane določene mase, prediva, garnuke-priprava za navijanje preje, špula-kolut(na kolovratu).

Punčka hodi v vrtec - kaj tam počne?

Damjana ERJAVEC - Mali rijtar

V enoti »Cigelček« Melinci že drugo leto izvajamo projekt Punčka hodi v vrtec - kaj tam počne? V tem šolskem letu se je oddelku drugega starostnega obdobja pridružil še oddelk prvega starostnega obdobja in tako se je punčki Blažki pridružila punčka Mojca.

Otroci prvega starostnega obdobja so punčko sprejeli medse in ji dali ime

Mojca. Skozi igro so s punčko spoznavali dele telesa, jih poimenovali, jih pokazali na sebi in na Mojci. Naučili so se kako, zakaj in kdaj se umivamo, kako si sami obrišemo nos, kaj naredimo z umazanim robčkom. Z Mojco so šli na kahljico, na stranišče, se sami poskušali obuti, obleči in pospraviti copatke, da jih ne bi Muca copatarica odnesla. Pri kosilu so

otroci Mojci pokazali, kako držimo žlico, kdaj uporabljamo vilico, kam odložimo umazan pribor in spoznavali različne vrste jedi. Otroci so Mojci izbrali ležalnik in vsak dan so skupaj ob nežnih melodijah odpotovali v svet otroških sanj. Skozi igro so otroci z Mojco spoznavali ter razvijali osnovne življenjske navade in se hkrati navajali na samostojnost.

Tudi otroci drugega starostnega obdobja so punčko sprejeli medse in ji dali ime Blažka. Punčka je z otroki sodelovala pri pogovorih, postavljanju pravil in se z njimi igrala socialne igrice. Blažka je skupaj z otroki poslušala pravljice, ki jih je pripovedovala pravljičarka Vesna, sodelovala pri dramatizaciji Muce copatarice, se igrala v namiznem in senčnem gledališču, igrala igre vlog: zdravnik in vremenoslovec. Otroci so z Blažko opisovali slike, pripovedovali zgodbe, si izmišljali drugačen konec zgodbic, sestavljali besede s črkami in se igrali besedne igrice: za razvoj govornega aparata, izgovorjavo glasov, ugotavljanje začetnega in končnega glasu ter uporabo ednine, dvojine in množine pri pogovoru.

S projektom Punčka hodi v vrtec – kaj tam počne? smo v naši enoti spodbujali in razvijali odprto demokratično komunikacijo: odrasli – otrok, odrasli –

odrasli, otrok – odrasli in otrok – otrok. Vzpodbujali smo sodelovanje in pove-

zovanje med oddelkoma različno starih otrok in tandemov med seboj.

Punčka Blažka si je z nami ogledala lutkovno predstavo.

Spoznavanje poklicev staršev

Marija ZADRAVEC • Mali rijtar

Mesec marec. Zakaj sem se ustavila ravno ob tem mesecu? Marsikdo bi rekel, da je enakovreden vsem ostalim v letu. Vendar zame kakor tudi za otroke v vrtcu pomeni nekoliko več. To je prvi pomladni mesec, ko se narava preobleče v zeleno obleko, ki jo krasijo bele, rumene, vijoličaste in še druge cvetlice.

Je mesec, ko nam sonce poklanja svoje žarke, ki nas napolnijo z energijo.

Je mesec, ko praznujejo žene in matere.

Mama je pri večini otrok prva beseda, ki jo izgovorijo. Za vsakega otroka je njegova mama najlepša, najbogatejša, enkratna, nenadomestljiva. Vse to sem imela priložnost izvedeti iz otroških ust ravno v mesecu marcu, ko smo se pogovarjali o ženi, mami, družini.

V okviru sodelovanja s starši smo si planirali med drugim spoznavanje poklica, delovnega okolja ter samega delovnega procesa. To nam je omogočila Lijina mama, ki dela v Pomurskih mlekarnah – obrat Mlekopromet v Ljutomeru.

Ali ima sir že dovolj velike luknje?

Čeprav je bil marec hladen, deževen, pa še zasnežen povrh, je bil dan, ki smo si ga izbrali za izlet, sončen. Pridružili so se nam tudi otroci in strokovne delavke 1. starostnega obdobja.

V delovnem obratu nas je prijazno sprejela ga. Metka, ki nas je vodila skozi njihove delovne prostore in nam na otrokom razumljiv način razložila, kaj se v katerem prostoru dela.

Kaj vse smo videli, nam povedo fotografije.

Iz delovne organizacije nismo odšli praznih rok. Gospa Metka nas je obdarila z njihovimi izdelki – različnimi vrstami sirov ter pudingi, ki smo jih odnesli s sabo v vrtec. Za spomin so nam ostale tudi zaščitne kape, ki smo si jih nadeli na glavo, preden smo stopili v delovne prostore. Ker je bil dan lep in nam je preostalo še nekaj časa, smo ga izkoristili za krajši sprehod skozi središče mesta Ljutomer.

Želimo si še več takšnih poučnih in prijaznih srečanj.

Kdor hoče ohraniti družinsko srečo, naj en skopari z drobnimi pozornostmi in ljubeznivostmi. Brž ko se mu ponudi priložnost za kako prijazno dejanje, naj ga tudi takoj stori in naj ne čaka na jutri!

(Dale Carnegie)

Mladi, aktivni in odgovorni državljani

Darja OŠLAJ • Mali rjitar

V vrtcu Beltinci, enoti Dokležovje, je bilo šolsko leto 2007/08 zelo pestro, odvijale so se različne dejavnosti, projekti, tako da nam je šolsko leto prehitro minilo.

Projekt »ŽIVIMO Z NARAVO«

Otrokom smo postopno, v majhnih korakih, skušali približati spoznanja o raznolikosti letnih časov, naš ekosistem, živa bitja, omogočali smo veliko ustvarjanja z naravnimi materiali. Skratka, skrb za naravo je bila prisotna v večih temah, z njo je bilo prežeto dnevno dogajanje in bivanje na prostem (uredili smo si zeliščni in cvetlični vrt, izvedli smo očiščevalno akcijo, na kateri smo si uredili okolico vrtca, pobarvali smo igrala, prekopali smo mivko, sejali in sadili smo rože, uredili smo čutno pot, obiskali smo cvetličarno, vrt in toplo gredo). Imeli smo tudi eksperimentalne koticke narave v oddelku in v bližnjem okolju, opazovali in raziskovali smo pojave in materiale v različnih letnih časih (opazovanje, spremljanje in beleženje rasti in razvoja rastlin, živali). Odgovoren in spoštljiv odnos do okolja smo vpletali v načrtovane dejavnosti in elemente dnevne rutine (zapiranje vode, ugašanje luči, zbiranje, ločevanje plastenk in papirja, iz odpadnega časopisa smo si izdelali papir...). V vrtcu se zavedamo, da morajo otroci na prostem preživeti čimveč časa. Zdravo je, da dihajo na prostem, raziskujejo in se gibajo. Igranje na prostem bi moralo biti najpomembnejši del otroštva, nekateri starši pa hočejo svoje otroke »pospraviti« v otroške sobe, polne elek-

tronskih naprav, s katerimi naj bi se zamotili. Danes je otroštvo drugačno in številni stari starši zgroženi opazujejo »materialistično« generacijo, zasuto s plastičnimi igračkami, a brez možnosti, da bi sledili svoji domišljiji.

Projekt » UNICEF – PUNČKA IZ CUNJ«

Vrednote, kot so prijateljstvo, mir, strpnost, solidarnost, sprejemanje drugačnosti, skrb za čisto okolje, je otrokom potrebno predstaviti čimprej – torej že v vrtcu, zato smo se tudi mi odločili, da bomo sodelovali v tem projektu. Skozi celo šolsko leto sva oblikovali aktivnosti tako, da sva vsem otrokom zagotovili enake možnosti za izražanje lastnih idej in izkazovanje lastnih kompetenc. Ob različnih priložnostih, spontanah situacijah sva izrabljali priložnosti za razgovore o različnosti. Zagotavljali sva priložnosti, da so otroci skozi igro razvijali ustvarjalnost, spoštovanje za različne ideje, pripravljenost deliti, prilagodljivost, reševanje problemov, konfliktov,.. Veliko smo brali in razpravljali ob člankih in literaturi iz različnih virov na to temo. V veliko pomoč so nam bili tudi starši, ki so skupaj z otroki prinašali različne knjige, članke,..V okviru tega projekta smo izdelali dve punčki: eno smo poslali na UNICEF (za pomoč otrokom v stiski), druga pa je ostala v oddelku in z nami preživljala vsakodnevne dogodivščine. Pri izvajanju tega projekta so z nami sodelovali tudi svetovalna delavka Urška Raščan, vodja prehranskega režima Gregor Zver, Katja Sraka,

ki nam je predstavila potovanje in bivanje v Afriki.

DRŽAVLJANSKA VZGOJA V VRTCU

Pri otrocih moramo pozitivna čustva do države začeti razvijati že zelo zgodaj, poudarjati jim moramo pomen in sporočila naših simbolov ter ohranjati našo kulturno dediščino. Uvajanje domovinske vzgoje pri predšolskih otrocih pripomore k večjemu občutku pripadnosti narodu, spoštovanju domovine in medsebojni povezanosti celega naroda. V vrtcu smo izvajali aktivnosti, kot so spoznavanje bližnje in širše okolice (skozi celo šolsko leto), lastne kulture in navad (ogled spomenika I. Jeriču), druge kulture in navade (Romi), varen in zdrav način življenja (prehranjevalna piramida; tema: Novice iz vlaka Trebušaka), naše družine (tema: Doma imam...), poklici (policist, gasilec), medgeneracijsko sodelovanje (izlet z dedki in babicami, babica v vrtcu). Razvijali smo občutek pripadnosti, varnosti in socialne pripadnosti ne glede na spol, vero, razvijali smo demokratično, sodelovalno vzdušje, sprejemanje drugačnosti, vsi smo pomembni in si pomagamo. Spoznavanje in spoštovanje posebnosti pripadnikov drugih narodov je del multikulturalne vzgoje, ki razvija strpnost, demokratične odnose in komunikacijo. Otroci rešujejo svoje probleme tako, da si povedo, kaj v trenutku čutijo, želijo, potrebujejo. Spodbujava jih k iskrenim odnosom in sprejemanju vsakogar takšnega, kakršen je.

Živimo z naravo.

Poročilo o delu v okviru projekta Sadeži družbe

Regina OZMEC • Mali rjitar

Na OŠ Beltinci je v projektu Sadeži družbe v šolskem letu 2007/8 sodelovalo 17 učencev in učenk, od tega 3 dečki in 14 deklic, stari od 12-13 let.

Šolarji so obiskovali 14 starejših občanov iz različnih vasi občine Beltinci. Pri tem projektu je sodelovalo 7 starejših prostovoljk, članic društva upokojencev.

V projektu smo se najbolj povezovali z gospo Marico Vučko, ki nam je pri delu dala kar precej koristnih nasvetov.

Učenci so starejše obiskovali največkrat enkrat tedensko, včasih tudi dvakrat, vendar ne celo šolsko leto, saj smo s pogostejšimi obiski začeli šele v letu 2008.

Učenci so se s starejšimi pogovarjali, tudi peli so z njimi in jim pomagali pri hišnih opravilih.

Z druženjem so bili oboji zadovoljni, zato bodo učenci pri projektu z ve-

Prostovoljci v projektu.

seljem sodelovali tudi v naslednjem šolskem letu.

Sicer pa o tem govorijo tudi spodnji prispevki naših učencev.

Pestro dogajanje v kulturnem domu Beltinci

Simona CIZAR • Mali rjitar

Pomlad je minila v znamenju gledališča in folklorne

V sredo, 2. aprila, smo v Kulturnem domu gostili Območno srečanje otroških folklornih skupin, ki ga je s pomočjo KUD Beltinci izvedel Javni sklad za kulturne dejavnosti, območna izpostava Murska Sobota. Nastopilo je sedem folklornih skupin, od najmlajših folklornikov vse do generacije, ki je letos zadnjič zaplesala v kategoriji otroških skupin.

V nedeljo, 6. aprila, je v Kulturnem domu gostovalo Mestno gledališče Ptuj. Nastopil je odlični slovenski gledališki in filmski igralec Peter Ternošek, ki je z monodramo Pavlek pretresel in navdušil sicer maloštevilno gledalstvo.

Naslednjo nedeljo, 13. aprila, so k nam v goste prišli gledališčniki iz Cankove s pravljico za otroke in odrasle Kak so šli v lejs trejbit, ki jo je napisal in režiral Branko Pintarič.

Že naslednji četrtek, 17. aprila, smo si lahko ogledali novo predstavo najuspešnejšega pomurskega ljubiteljske-

ga gledališča KD Ivan Kaučič, komedijo Volitve v našem bloku. Gledalci, ki so si predstavo ogledali, so se do solz nasmejani in se zadovoljni še dolgo pogovarjali o aktualnosti vsebine in izvrstni igri naših sosedov Prlekov.

Nedelja, 20. aprila, je minila v znamenju ljudske glasbe, saj sta JSKD OI MS in KUD Beltinci pripravila Območno srečanje ljudskih pevcev in godcev. Pelo in igralo se je ves nedeljski popoldan, nadaljevalo pa se je v gasilskem domu, kjer je bila za vse udeležence pripravljena pogostitev.

15. maja po vsem svetu obeležujemo Svetovni dan družine. Tako smo v sodelovanju z osnovno šolo Beltinci za starše, dedke in babice, brate in sestre ter mnoge prijatelje na oder povabili Gledališko skupino OŠ Beltinci, ki je v letošnji sezoni pripravila simpatično, pa tudi vzgojno predstavo Skrinja gospoda Dobromira, ki govori ravno o pomembnosti dobrih medčloveških odnosov.

Vrhunec pomladnega dogajanja v Kulturnem domu je bilo vsekakor gostovanje pomurskega glasbenega fe-

stivala PACev glasbeni maj v Pomurju v petek, 30. maja. Občina Beltinci že vrsto let kot gostiteljica sodeluje pri tem vrhunskem glasbenem dogodku v naši regiji in omogoča svojim občankam in občanom nastope svetovno znanih poustvarjalcev resne glasbe. Letos je mnogoštevilno občinstvo uživalo ob poslušanju mojstrskega izvajanja Godalnega kvarteta Tartini, s katerim sta nastopili dve izvrstni solistki, pianistka Rita Kinka in violinistka Kristina Šuklar. Godalni kvartet Tartini je svoj nastop na festivalu PACev glasbeni maj uvrstil med jubilejne koncerte ob 25. letnici delovanja, zato je bil koncert v Beltincih posnet za program Ars Radia Slovenija.

Tudi junij je bil zaznamovan z glasbenim dogajanjem, saj je potekal še en glasbeni festival, ki pa je posvečen ohranjanju ljudskega izročila. V Polani Miška Kranjca namreč vsako leto junija priredijo festival Musica Pannoniae, na katerem se srečujejo pevci in godci od blizu in daleč. Ker pa Polančani dobre reči radi delijo s svojimi prijatelji, so nam v nedeljo, 15. junija na zaključni koncert v goste pripeljali dve

izvirni skupini, Vokalno skupino Srake in prenovljeno, a še vedno staro dobro Marko bando. Srake so nekdanje plesalke Akademске FS Študent, ki so se ponovno zbrale, da bi pod vodstvom Ane Smej, prof. glasbe, občinstvo razveseljevale z ljudskimi pesmimi iz bogate zakladnice slovenskega ljudskega izročila.

Koncert je omogočila Občina Beltinci.

V sredo, na dan praznika, je potekala Osrednja občinska proslava ob Dnevu državnosti, na kateri so nastopili MoPZ Gančani, učenke in učenci OŠ Beltinci in otroci Vrtca Beltinci – enota Sodček Gančani ter učenec GŠ M. Sobota.

Volitve v našem bloku. - KD Ivan Kaučič Ljutomer

3. pohod po Ferijevi poti

JoP • Mali rjitar

Volitve v našem bloku. - KD Ivan Kaučič Ljutomer

V spomin na nekdanj izvrstnega nogometaša in kasneje prizadevnega športnega delavca in športnega novinarja Ferija Maučeca je Športna zveza Beltinci v soboto,

14.6.2008, pripravila že tretji Pohod po Ferijevi poti, ki tako postaja tradicionalen.

Pohod je potekal po trasi, ki jo je pokojni Feri več kot tisočkrat pre-

hodil: v dolžini približno 8 km je potekal iz športnega parka v Beltincih skozi Lipovce in Gančane nazaj v Beltince. Vmes je bila pri trgovini Jeneš v Lipovcih pripravljena okrepčevalnica, kjer so se pohodniki na kratko ustavili.

Pohoda se je udeležilo okrog 45 pohodnikov, med njimi tudi Ferijevi najbližji. Pred startom so prisotne nagovorili Jože Horvat, predsednik SZ Beltinci in Ferijev dolgoletni spremljevalec na njegovih pohodih, župan Milan Kerman in Jože Ružič, predsednik organizacijskega odbora in vodnik. Posebna delegacija je ob koncu na grob pokojnega Ferija položila spominski šopek.

Znova državna prvaka

Jani VIRAG • Mali rjitar

Po lanskoletnem naslovu prvakov v kategoriji U-13 z reprezentanco MNZ Murska Sobota sta naša fanta dosegla še en velik uspeh.

Jure VIRAG iz Bratoncev, dijak 1. letnika Športne gimnazije Murska Sobota in Timi Pavel iz Lipovcev, učenec 9. razreda OŠ Beltinci, sta postala z ekipo MURA 05 v kategoriji U-14 državna prvaka. V dveh finalnih tekmah so mladi pomurski nogometaši s skupnim rezultatom 4:3 premagali HIT-Gorico. V Novi

Gorici zmaga Murašev 1:3, na domači zelenici v Fazanarji pa so v sodnikovem podaljšku slavili Goričani 1:2.

Timi, stebler obrambe Mure 05, je zaigral tudi za državno reprezentanco proti Slovaški. Jure, na širšem seznamu reprezentantov, pa se je v prvenstvu s 17 zadetki odlikoval kot odlični strelci.

Jure in Timi sta imela tudi velik delež pri uspehu Mure 05 na »NIKE« pokalu v Mariboru. Tam so se »udarile« štiri najboljši eki-

pe v državi. V konkurenci Gorice, Interbloka in Maribora so Murašev le za las zgrešili najvišjo stopničko (prejeli so zadetek v zadnji minuti proti domačinom). Zasedli so odlično drugo mesto.

Mladi, perspektivni nogometaši iz naše občine žanjejo uspeh za uspehom, ne samo na domači sceni, tudi Evropa je dosegljiva.

Jure, Timi! Čestitke za dosežen uspeh! Sta vzor mnogim mlajšim športnikom iz beltinske občine! Le tako naprej!

Pohod ob dnevu zemlje

Simona CIZAR • Mali rjitar

Zavod za gozdove in ZTK Beltinci sta tudi letos organizirala pohod ob Svetovnem dnevu Zemlje. Pohodniki smo se v nedeljo, 20. aprila ob 10.00 zbrali v Ižakovcih na Otoku ljubezni, kjer nas je pozdravil župan Milan Kerčan, članica Društva za izobraževanje LOGOS iz Ižakovca pa nam je prebrala svoje razmišljanje o varovanju planeta, na katerem živimo.

Nato smo se po lepo urejeni sprehajalni poti tik ob Muri odpravili proti Melincem. Za kratek čas smo se ustavili tudi na Melinčkem brodu, potem pa nadaljevali pohod proti Ciglarskemu naselju, kjer nas je v prijetni senci murskih vrb pričakal gostinec Franc Kovač in nam postregel z okusnim bogračem ter osvežilno pijačo.

Poleg obeležitve Dneva Zemlje je pohod tudi odlična priložnost za druženje in opazovanje narave v poplavnem murskem logu, ki je dragocen na-

Pohod ob dnevu zemlje.

ravni prečiščevalc pitne vode.

Za konec smo, tako kot se spodobi,

stopili skupaj za eno gasilsko, potem pa pot pod noge in proti domu.

Zdravje - zdrava prehrana in zdrav način življenja

Milena HORVAT • Mali rjitar

Zdravje je vrednota in osnova za ustvarjalno in kvalitetno življenje, v sedanjem postmodernem času norma, ki jo mora posameznik zadovoljiti, če naj bo odgovoren in srečen. Izpolnjevanje te norme je podobno polnjenju posode brez dna. Odražalo naj bi se na več področjih: v visoki storilnosti, vitkosti, lepoti, podaljšanju življenja, mladostnemu videzu in vsesplošnem veselju do življenja. Od posameznika se namreč pričakuje, da bo na vsakem koraku odgovorno skrbel za svoje telo, z zdravstveno odgovornim vedenjem pa posledično tudi za blagostanje družbe.

Sodobno ideologijo zdravja je ponotranjila tudi industrija, še več, zelo uspešno jo je kanibalizirala in jo pripeljala do skrajnosti. Skrb za zdravje je individualizirala in ga povezala z načinom življenja, zlasti pa tisti del, ki zadeva potrošnje. Posameznik postaja potrošnik zdravja, zdravje pa statusni simbol. Med vsemi oblikami potrošnje je prehranjevanje najbolj problematično, ker je najbolj eksplicitno povezano s človeškim telesom. Hrano sprejemamo vase, v svojo notranjost, ki je ranljiva, prikrita vidnemu in neposrednemu nadzoru.

Veliko manj sodobnih civilizacijskih bolezni bi bilo, če bi ljudje upoštevali osnovna načela zdrave prehrane in zdravega načina življenja. Ker pa zdrav način življenja zahteva veliko osebne energije in discipline, mnogi prezgodaj obupajo.

Osnovna dejstva v smislu zdravega načina življenja, ki pripomorejo k učinkovitemu preprečevanju in zdravljenju civilizacijskih bolezni (koronarna bolezen, sladkorna bolezen, rak, debelost, ciroza jeter, bolezni kosti in sklepov), so:

Omejiti uživanje soli!

V našem okolju dnevno povprečno zaužijemo 10g soli, kar presega običajne potrebe organizma po soli. Vnos soli omejimo na največ 6g/dan (ena zvrhana čajna žlička). Da bi ustrezno zmanjšali vnos soli, pri kuhanju namesto soli uporabljajmo druge začimbe (npr. česen, poper, kis...), izogibajmo se suhomesnatim izdelkom, konzervirani in hitro pripravljene hrani, slanim prigrizkom ...

Zmanjšati telesno težo!

Za zmanjšane telesne teže je treba zmanjšati vnos energije oz. zvečati po-

rabo s telesno dejavnostjo. Hujšanje naj bo postopno, ne več kot 0,5kg tedensko in nato vzdrževanje dosežene znižane telesne teže. Da bo učinek trajen, je treba spremeniti prehranske in gibalne navade.

Uravnotežena prehrana!

Z uravnoteženo prehrano želimo uspešno nadzorovati ali znižati telesno težo, znižati vnos nasičenih maščob (živalske maščobe), pozitivno vplivati na presnovo ogljikovih hidratov (živila z več vlakninami), skratka polepšati, podaljšati in kakovostno ohraniti delazmožnost in vitalnost do poznih let. Pri tem je pomembna energijska razporeditev obrokov in vsebinska razporeditev živil.

Energijska razporeditev obrokov:

zajtrk 25%
dopoldanska malica 20%
kosilo 30%
popoldanska malica 10%
večerja 15%

Vsebinska razporeditev živil:

Energijske hranljive snovi:
ogljikovi hidrati 50%
beljakovine 20%
maščobe 30%

Neenergijske hranljive snovi:

vlaknine
voda
vitamini in minerali
Dnevno naj bi zaužili 500g zelenjave in 400g sadja.

Voda, vir življenja!

Uživajmo zadostno količino tekočin, vode – 8 kozarcev na dan.

Poskrbeti za redno gibanje!

Vsaj 45 do 60 minut redne telesne dejavnosti vsak dan bo ugodno vplivalo na našo presnovo. Z redno telesno dejavnostjo bomo lažje dosegli in vzdr-

ževali želeno telesno težo, uravnavali raven maščob, glukoze v krvi ter višino krvnega tlaka. Redna telesna dejavnost prispeva k boljši telesni zmogljivosti in počutju. Za začetek so priporočljivi 30 minutni sprehodi vsak dan v tednu, nato obremenitve postopoma podaljšujemo in stopnjujemo npr. s tekom, kolesarjenjem, plavanjem ...

Opustiti kajenje!

Kajenje prispeva k nastanku mnogih sodobnih bolezni. Povečuje tveganje za nastanek ateroskleroze, zato je nujno, da kajenje opustimo in pri tem vztrajamo.

Omejiti uživanje alkohola!

Priporočljivo je, da omejimo vnos alkohola na največ 2 enoti na dan pri moških oz. 1 enoto na dan pri ženskah. 1 enota alkohola je: 1 dl vina ali 0,3 dl žgane pijače ali 2,5 dl piva.

»Življenje je kot veličastna gora, čez katero vodi samo ena pot, pot poguma. Ne zmore jo vsak. A kdor jo zmore, se z njenega vrha utrujen, a srečen zazre v dolino, v bogata polja svojega življenja. Življenje nosim v naročju. Kot otroka. Rada ga gledam, rada ga božam, ga ljubkujem, ko se smeje in tolažim, kadar joče. Nočem ga skrivati v sebi. Življenje nosim v naročju.« Rudi Keršovan

Svetovni dan zdravja 2008

Anica FUJS - Mali rijtar

Podnebne spremembe vplivajo na zdravje – moje, tvoje, naše ...

Ob letošnjem Svetovnem dnevu zdravja je bila posebna pozornost namenjena vplivu podnebnih sprememb na zdravje. Generalna direktorica Svetovne zdravstvene organizacije je v svoji poslanici opozorila na negativen vpliv podnebnih sprememb na nekatere osnovne determinante zdravja kot so hrana, voda, zrak.

Znanstveniki napovedujejo, da bodo višje temperature površja in zraka spremenile globalno cirkulacijo zraka in s tem krajevne vzorce vremena v vseh letnih časih. K izrazitemu dvigu temperatur zgornjih plasti je v zadnjih nekaj desetletjih prispeval predvsem človek z emisijami toplogrednih plinov. Podnebne spremembe se že kažejo tudi pri nas. Študija Inštituta za varovanje zdravja je pokazala, da je v času vročinskega vala med 2. in 15. avgustom 2003 bila umrljivost v Sloveniji povečana za 13%. To pomeni da je v tem času umrlo 81 Slovencev več kot v povprečju desetih let v enakem obdobju. Škodljive vplive na zdravje ima tudi tanjšanje ozonske plasti v zgornjih plasteh ozračja, zaradi česar je jakost UV žarkov močnejša, kar se odraža v večjem številu raka na koži. Škodljiv je tudi prizemeljski ozon, saj previsoke koncentracije povzročajo draženje, kašljanje, kihanje, vnetje, solzenje. Najbolj ogroženi so dojenčki, mali otroci in kronični bolniki.

Ukrepi, ki pa so zelo odvisni od skupinskega dela in politične volje, pa tudi od vsakega posameznika, lahko upočasnijo globalno segrevanje in pomagajo pri prilagoditvi na pod-

nebne spremembe, ki se pojavljajo. Že z manjšimi spremembami v našem vsakdanu lahko veliko prispevamo k varstvu okolja, zato skrbno ravnajmo z odpadki, varčujmo z energijo, pešočimo, kolesarimo, uporabljajmo javna prevozna sredstva, skratka, ravnajmo varčno.

Na Zavodu za zdravstveno varstvo smo v nedeljo, 6. 4. 2008, na Otoku Ljubezni v Ižakovcih ob Svetovnem dnevu zdravja organizirali že sedmo tradicionalno prireditve. Soorganizatorji prireditve so bili: Zdravstveni domovi Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota, Splošna bolnišnica Murska Sobota, Območno združenje Rdečega križa Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer, Murska Sobota, Občina Beltinci, KS Ižakovci, Pomursko društvo za boj proti raku, Društvo me-

dicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Pomurja, Skupine za samopomoč.

Na prireditvi smo promovirali zdrav življenjski slog. Pohodniki so prišli iz obeh bregov reke Mure. Organizirane pohode smo imeli iz Beltincev, Spodnjega Krapja, Odrancev in Veržeja. Kolesarjenje je bilo organizirano iz Murske Sobote, Velike Polane in Lipe. Prireditve se je udeležilo okrog 700 ljudi. Program so popestrili otroci iz vrtca Ižakovci in učenci Osnovne šole Beltinci. Za pogostitev so poskrbele ženske iz lokalne skupnosti. Osrednji dogodek je bila že tradicionalna skupna telovadba vseh udeležencev pod vodstvom fizioterapevtke. Tovrstne aktivnosti in druženje prebivalstva prispevajo k dvigu ozaveščenosti in bolj zdravemu načinu življenja.

Razgibajmo življenje.

Kako daleč v preteklost segajo korenine Slovencev

Martin MERTÜK - Tinč • II. del - nadaljevanje iz prejšnje številke

Veneti so torej živeli na Apeninskem polotoku, še preden se je slišalo za LIDIJCE (Hetite, ki so mnogo mnogo stoletij pozneje prišli na sceno).

Rod RASENOV je v preteklosti vodil s Hetiti velike boje. To govore dokazi, zapisi na glinenih ploščicah, kamnu. Ta prastara pisava se da dešifrirati le s pomočjo slovenskega jezika. Takole piše: Cena kalat zli v rus b ope nasi c eme cu Hetie. (Kdor pije z njimi, ki je Hetit, žali Rasene.) Na vrču spet piše: Ka p je muka teza, ka pješ zli! (Ko piješ muka teza, ko piješ, zlij! Ali: Ko piješ in te muka teži, to, kar piješ, zlij!)

To je bil jezik, ki so mu rekli rasensčina. Razvozljali so ga naši trije junaki pred dobrimi šestnajstimi leti: JOŽKO ŠAVEL, MATEJ BOR in IVAN TOMAŽIČ. So naši »učeni« zgodovinarji in šolniki prebrali njihova dela Veneti, naši davni predniki in Venetski zbornik 1, 2, 3? Sigurno so. Čemu potem molčijo? Jih je sram, ker so vsa dolga leta in še dandanes pihali v rog panslovizmu in pan-germanizmu, nas odrivali nekam v Karpate, od koder naj bi prišli nekje okoli l. 600. Kje živijo? Takrat ni bilo nobenih preseljevanj. Kdo jim pere možgane? Učenjaki z vsega sveta že davno vedo, kdo so bili Veneti in od kod izvira mo mi, Slovenci. Skrajni čas je že, da se jim, kot pravi Prešeren, »zjasnijo« obrazi in pogled na preteklost Slovencev.

Posvetimo tudi nekaj besed venetskimi bogovom. RIMLJANI so boginja MINERVO (Menrva – venetski) ukradli Venetom, pa tudi JUPITRA (Tinia – venetski) in še desetine drugih bogov, boginj in polbožanstev. Nekateri sploh ne vedo, da je kraški ovčar avtohtoni pes že iz davnine, pa tudi hrt, ki so ga že Germani imenovali »Venetski hrt«. Postojna nosi ime venetske »POSTO-JAME«, Ljubljana pa se je v pradavnini imenovala »LOBJE«, lobjani pa so bili njeni prebivalci.

Poglejmo sedaj, kaj se je dogajalo z VENETI leta 504. Ko je papež SIMAK sklical v Rimu 3. cerkveni zbor, je kralj FRANKOV (Franki pomeni »svobodni«) KLODVEJ povabil v PARIZ Teoda, sina bavarskega kralja ADALGERA in ga pridobil za vojno proti Rimu. Ko se je Teod vrnil na bavarsko, je napovedal vojno TEODORIKU in si zagotovil zavezništvo VENDOV in HUNOV.

Kraljestvo VENDOV je bilo med LABO in VISLO, obsegalo je pomorjan-

sko, Prusko, Maklenburg, Branibor, Mišelj, Lužice, del Luneburga in del Saške. Z vojsko, razdeljeno v tri skupine, je Teod udaril na rimske dežele. Vendi pod vodstvom GAJZALE so medtem prišli do Donave in uničili mesta ob njej: Avgusto, Akilijo, Mocenij, Aurat idr. Teod je zavzel Artobrigo, sedež cesarja Tiberija, Augusto, Ratisbono in pobil vse kristjane s škofom vred.

Nekje l. 510 Teod umre, nasledi ga sin Teod Veliki, ki ima mlajšega brata UTILA. Teoderik je takoj zagrozil Teodu Velikemu z vojno, če ne pristane na večni mir. Ta ponudbo zavrne in se pripravi na vojno. Vojsko razdeli v dve skupini: eno sestavljajo VENDI (nemško ime za Slovane), drugo HUNI. Hune vrže Teod na Rimljane med Donavo, Innom in Salzachom, ki so v rokah še vedno držali Avstrijsko Štajersko in del Panonije. Drugo skupino vodi Teod sam in v dveh bitkah premaga Rimljane – pri Avriziju in Innu. Dolga leta nato trajajo ropanja in pomori. Deset let za tem Teod Veliki znova porazi Rimljane pri reki Inn, z zavezniškimi četami pa zastraži vse prehode med Donavo, Innom in Salzachom. Rimljani so kmalu znova poraženi, zbeže v gore, se tam organizirajo in skušajo preboj. Tudi ta boj izgubijo in nato še boj pri Sterzingu in Pisonumu. Zatem se za vedno umaknejo iz Venetskega Norika in Panonije in odidejo v Italijo. Z njimi odide tudi vso duhovništvo.

Teod se polasti POADIŽJA in postavi tam za upravitelja markiza. Po izgonu Rimljanov, ki so tam vladali 540 let, sta prišla Sredozemski Norik in Panonija pod oblast Teoda Bavarskega. Reke MURO, DRAVO in SAVO, tja do Italije in izvira Drave, je dal VENDOM, Huni in Obri pa so dobili Panonijo. Teod je obdržal Gorski Norik in dežele ob Adiži, od Donave tja do Italije s severnim delom Koroške. Tako so Bavarci dobili del Sredozemskega Norika, ostali del pa VENDI. Vsako ljudstvo je imelo svoj jezik: Bavarci nemškega, VENDI slovanškega.

Ko je l. 537 Teod Veliki umrl, je zapustil posestvo svojim trem sinovom: Teodu III., OTONU in DIOBALDU.

Šesto leto so se koroški SLOVANI – pogani – sporazumeli s Huni in drugimi poganskimi VENDI in vdrli v Liburnijo in Dalmacijo. Ropajoč dežele so strašno morili kristjane. Nadnje gre ba-

varski kralj DIOBALD, pa ga v bitki pri Solinu Vendi premagajo, mesto zavzamejo, pokončajo njegovo prebivalstvo in porušijo njegove cerkve. Zasedeno Liburnijo preimenujejo domovina Slovanov in marka Vendov. To ime ji še danes ostaja.

Ko so leta 568 Longobardi, ki so bivali v Panoniji, zasedli Norik, so svoje kraljestvo poimenovali »provincia«. Notranji Norik ni bil vključen v kraljestvo, ker jim je očitno nudil odpor. Postal je samostojen in začela se je osamosvojitve nove države KARANTANIJE (Slovenije). VENETI, ki so ostali ob Jadranski obali proti Panoniji, so ostali v okviru vzhodnorimskega imperija BIZANCA (o tem podrobneje piše v knjigi »Zgodovina Norika in Furlanije«, še več pa v III. venetskem zborniku). Tako smo Slovenci dobili svojo državo že leta 595, bila je poganska država. Noriški Veneti so bili pogani vse do leta 750, šele potem so sprejeli krščansko vero. Pravzaprav so se znova vrnili na pot svojih korenin, katerih so se držali njihovi davni davni pradedje pred 4000 leti.

Listina »Excerptum de Karentanis« poroča, da je DAGOBERT poslal svojega pogajalca h kralju SAMU, vojvodi vseh Karantancev (Samovo kraljestvo 623 – 658).

Potem, ko je SAMO premagal Franke, je nemoteno vladal do svoje smrti. V času njegove vladavine so se proti Frankom in Obrom združila vsa slovan-ska ljudstva v Srednji Evropi: Karantanci (Slovenci), Čehi, Moravani (Slovaki) ter Sorbi (Lužičani). Njegovo kraljestvo je obsegalo tistega časa skoraj osemkratno velikost današnje Slovenije. Po njegovi smrti je njegova karantanska zveza razpadla in Karantanija je postala osamljena država. Na vzhodni meji se je uspešno uprla napadom bojevitih obrske konjenice, uspešna pa je bila tudi v bojih z Langobardi, svojimi zahodnimi sosedi v Italiji, bolje rečeno v bojih z langobardskim vodstvom v Furlaniji. V enem od bojev leta 704 je bil furlanski vojvoda Ferdulf premagan in Slovenci so osvojili obsežne predele Krasa nad Trstom.

Za časa kneza BORUTA, ki je vladal Karantancem v letih 743, pride do spopada med Franki in Bavarci. Karantanci so podprli Bavarce v boju proti AVAROM. Potem so Karantanci priznali frankovsko nadvlado in se l. 750 odlo-

čili za krščansko vero. Po smrti kneza BORUTA, l. 750, je postal knez Karantancev Gorazd, ki pa je že po dveh letih umrl. Nasledil ga je knez HOTIMIR, drugi sin kneza Boruta.

Tiste dni je na karantanskih tleh deloval misijonar Modest in šele 100 let za njim sta sveta brata CIRIL in METOD prišla h knezu KOCLJU v Panonijo.

Kar je sledilo mnogo let pozneje, pa piše v lažni zgodovini »prodanih duš«. Pravzaprav so preko Karpotov prišli le Vzhodni Slovani in naselili prostor, kjer so nekoč prebivala germanska plemena. Nekateri tudi mešajo Slovane in Ante. Slovani in Anti sta bili dve skupini, plemeni istega etničnega debla. Vzhodno koleno – starejše – je nosilo ime Spori. Društvena ureditev slovansko-venetskih plemen je bila demokratična, niso bili hlapci, imeli so svoja izročila, svoje lastne nravi in poglavarje. Bili so visoke rasti, krepke postave, ne preveč svetle polti in rusastih las. Poznejša plemena, kot so SKITI, NEVRI in BUDINI, so v resnici slovanskega porekla.

Kraljestvo vzhodnih Frankov (Francia Orientalis), ki ga je nasledil LUDVIK GERMANSKI po pogodbi, sklenjeni v Verdunu l. 843, je obsegalo pet narodnih vojvodin: Saško, Frankovsko, Švabsko, Bavarsko in Karantansko; povezane v zvezno državo z drugimi krajinami vzdolž vzhodne meje Frankovskega kraljestva. Sama Karantanija se je bila skrčila na 1/3 prejšnje, kateri je vladal SAMO.

Ime VENETI je bilo v rabi približno do 7. stoletja.

Že l. 860 kralj LUDVIK panonskemu knezu PRIBILI v neki listini piše »In Slojugencim marcam« – Slovenski Marki.

Leta 896 je cesar ARNULF KOROŠKI obnovil karolinško Evropo in Karantanijo, povezal Panonijo v enotno kraljestvo »regnum Carentano«, ki so jo sestavljale Karantanija, Kranjska, Zgornja Panonija, Spodnja Panonija in Slavonija. Ta novi karantanski vojvoda je bil razumen in pogumen vladar in pri Karantancih izredno priljubljen.

Že leta 898 se v vojvodini Karantaniji pojavijo fevdniki; SVENTO POLK – prednik sv. Eme iz rodbine grofov Krških, 904. grof OTOKAR, 930. MARKVARD, l. 950 brata Leopold in Bertold, potomca vojvode Bertolda Koroškega. Takratna velika vojvodina Karantanija je obsegala krajine: Štajerska, Karantanska, Koroška, Furlanska, Veronska, Kranjska, Savinjska in Ptujška krajina. Ustanovitelj je bil OTON I. VELIKI l. 952.

Furlanija se ji je priključila leta 1077, Verona in Štajerska l. 1180 in Kranjska l. 1364.

Potem, ko so HABSBRŽANI zavladali v AVSTRIJI in na Štajerskem (1282) in zatem tudi na Koroškem in Kranjskem (1335), so bile karantanske dežele povezane v državno enoto z imenom Notranja Avstrija. Ta je bila od l. 1373 pod vladno leopoldinske veje Habsburžanov, ki je v naslednjih stoletjih zavladala v deželah srednje Evrope in v Španiji. Leta 1382 se je Notranji Avstriji priključil tudi Trst in po letu 1500 še Goriška. Notranja Avstrija je tedaj imela v lasti tudi del Jadranskega morja – od Reke do istrskega mesta Rabca. Pozneje je bil priključen Notranji Avstriji še beneški del Istre. Leta 1809 je NAPOLEON ustanovil Ilirske province, da bi odsekal Avstrijo od Jadrana in si zagotovil kopensko pot do Turčije. V Ilirske province so spadala ozemlja Goriške, Trst, Kranjska, Zahodna Koroška, Istra, Dalmacija, Boka Kotorska, Mala Hrvaška, Vojna Krajina na desnem bregu Save in Dubrovniška republika. Glavno mesto je bila LJUBLJANA z guvernerjem MARMONTOM. Ilirske province so razpadle že po štirih letih z avstrijsko vojaško zasedbo in pripadle avstrijskemu cesarstvu.

Avstrijsko kraljestvo ILIRIJA je od l. 1815 – 1849 obsegalo Koroško, Goriško, Kranjsko in Istro.

Kakšno je bilo stanje po I. svetovni vojni vemo, še bolj pa nam je v spominu tisto, kar se je zgodilo po II. svetovni vojni, ko je venetski rod ISTRANOV doživel novo okupacijo. Takrat so namreč nepoučeni Angleži in domači prekrojevalci dodelili Istro ND - hajevski Hrvaški, ki je ves čas vojne pihala v isti rog s fašisti. Vsaka čast Titu, ko je šlo za Bosno, vendar je njegova politika, ko je šlo za Trst in venetske (slovenske) pokrajine zatajila, vojska pa se je sramotno umaknila, seveda s posebnim »žegnom« Kardelja, ki je iznad vsega ljubil Jugoslavijo in bratstvo, a obenem sovražil Slovence. S pomočjo svojega hrvaškega »tovariša« sta sicer začrtala mejo na reki MIRNI, ki pa se je iz »neznanih« vzrokov pomaknila navzgor. Bila je to še ena kraja Hrvatov, ki se danes šopirijo v slovenskem Piranskem zalivu in kot »profesorji« poučujejo naše politike in si z našimi politikami brišejo rit.

Tako smo Slovenci znova izgubili del ozemlja naših prednikov, izgubili boj zaradi »zajčjega« umika Titove vojske in vso Istro, ki nikoli v 4000

letni zgodovini ni bila Hrvaška. O tem lepo piše v knjigah »Zamolčana Istra« in »Boj za južno mejo«. Ko bi naši vodilni prebrali ti dve knjigi, ju malo preštudirali, bi verjetno začeli misliti drugače. Ne bi dopustili, da nas od konca II. svetovne vojne »nekdo« vleče za nos.

Predem bom končal zgodovinsko pot slovenskega naroda in venetskih rodov, bom pred bralce položil nekaj zgodovinskih dokazov, kaj je kateri narod v Evropi in kako je nastal. Pojdimo po abecedi:

BASKI in morebiti tudi ŠKOTI so ostanek prvotnega protoslovenskega prebivalstva severnoafriškega izvora.

ČEHI in POLJAKI so slovensko prebivalstvo, pomešano s prišleki ob preseljevanju ljudstev.

GRKI so mešanica ljudstev bližnjevzhodnega slovenskega ali tračanskega prebivalstva in obkavkaškega izvora in slednji so jim dali najmočnejši pečat.

GERMANI in KELTI imajo svoj izvor v ljudstvih, ki so skupaj s TOHARCI šli proti vzhodu, od koder so jih Kitajci odbijali na zahod v zadnjem tisočletju pr. Kr. Razvili pa so se z asimiliranjem slovenskega prebivalstva ali v njem.

IRCI in morebiti tudi VALIŽANI so ostanki bodisi prvotnega protoslovenskega prebivalstva severnoafriškega izvora, bodisi slovenskega prebivalstva, pomešanega v različnih deželah s Toharci sorodnimi ljudstvi, ki so se vrnili iz Azije.

MAKEDONCI in BOLGARI so ostanki tračanskih ljudstev s primesmi drugih prišlekov.

ROMUNI so ostanek tračanskega prebivalstva, ki ga Rimljani niso pobili ali odpeljali, pomešanega z ljudmi, ki jih je tam naselila rimska država.

SLOVENCİ smo ostanek slovenskega prebivalstva, ki je nastalo z mešanjem protoslovenskega prebivalstva s prišleki ob indoevropskem vdoru. To so tudi Lužiški Srbi.

SRBI in HRVATI so slovensko prebivalstvo, pomešano s prišleki ob preseljevanju ljudstev.

UKRAJINCI in RUSI bi se lahko razvili iz skitskega oziroma polovskega prebivalstva, pomešanega s tračanskimi, slovenskimi ubežniki pred Rimljani.

In kaj reči za RIMLJANE, ki so povzročili v zgodovini največ gorja? RIMLJANI bi lahko nastali z mešanjem slovenskega ali protoslovenskega prebivalstva s prišleki, bodisi z majhno skupino iz »indoevropskega« vdora bodisi iz enega od kasnejših, manjših

povratnih valov izpred več kot enega tisočletja pr. Kr. preko Sredozemlja. Ti so odšli od tam bodisi pred veliko epidemijo, ali iz krajev, kjer jih ni bilo ali pa jih je bilo tako malo, da niso pustili opaznih sledi.

In še nekaj venetskih napisov na izkopaninah, ki se dajo dešifrirati le s pomočjo slovenskega jezika, jezika, ki je star več kot 4000 let.

Ti utiša h vili piperi snati. – Ti si utihnil, ko bile pipeli so snete. (Ti, ki poješ zdaj, ko si na višku, utihneš, ko so piščali (dude) snete.)

Cu pješ car punies mi. – Da piješ, kar polniš mi. (K pješ kar puniš mi.)

Trpaej isi. – Potrpežljivo išči (ali čakaj).

Las bl ki gina. – Počasne, ker je bil, je poginil. (Ker je bil počasnež, je poginil.)

Hude boh ohrit. – Odšel je Boga odkrivat.

O ih bahi vah sto. – Kdor to pije, naj bi ob njem Bakh stal.

Votu klutiari zviah sto. – V tej čuturi je zdrav sto.

V ougon taj ostinaj – v ougon taj tot, onaj! – V tem ognju tajnem zgori – v tem ognju tajnem – ta in oni! (napisi na žari, najdeni na Krasu)

Napis na kvadratni ploščici v ALLE-INSU, Bouches du Rhene, pravi: »Kog geno lita nos ka ro i Lita nios.« – Ko ženejo leta nas, bodi naklonjen jim tudi raj.

Na bronasti ploščici iz Idrije pri Bači, stari nekaj tisoč let, piše:

»Lyk zmelin k s – haji čas kab.« – Ko je tu praznik zemlje, počivaj, pa naj bo karkoli.

Tako sem te, dragi bralec, le bežno seznanil z zgodovino naših davnih prednikov VENETOV, ki so bili avtohtoni prebivalci na tleh Evrope. Polagam ti v srce, roko in pero stare besede naših pra...pra...pradedov, ki zame zvene kot nova, čudovita pesem. Besede, stare, slavne in bogate, pozabljene, zatajene in znova rojene. Naj ti bodo v ponos, da boš hodil zravan po svetlu. Venetske zapise lahko dešifriramo le s pomočjo slovenskega jezika in jezika Lužičkih Srbov, saj smo oboji edini in pravi potomci VENETOV. Preko 16 let že trajajo polemike o tem, učenjaki nam priznavajo resnico, o kateri sem pisal. Zgodovina Evrope se bo morala na novo zapisati.

Rodovi in plemena naših davnih prednikov niso le pozabljen spomin, za nas so čast, ponos in resnica. Ve-

netski REDONI so bili poslednji, katere je pokoril Cezarjev vojskovodja Publij Kras, venetski rod ISTRANOV zadnji, ki se je do konca upiral močnejšemu sovražniku – Rimu. Vsi ti izbrisani, podjarmljeni, asimilirani in fizično ubiti rodovi Slovencev so preživeli. SLOVENC! smo znova našli svoje mesto v Evropi, mesto, ki nam je že zdavnaj pripadalo. Če smo že v Evropi, ponosno dvignimo glavo, ne klečplazimo pred nikomur, še najmanj pred sosedi. Čas je, da se beli in rdeči končno pobotajo – spravijo med seboj – že zaradi umrlih. In spoštujmo našo besedo! Ni mi v ponos in srce me boli, ko vidim in poslušam reklame v tujih jezikih, katere ne razume skoraj polovica Slovencev. To že diši na četrto okupacijo; in ta nas bo s tako mlahavo in popustljivo politiko vlade in ministrov pripeljala do končnega propada. Naši predniki Veneti bodo za vedno pozabljeni, prodani in izdani, spomin nanje pa bo le vetra piš, ki bo jokal nad izgubljeno preteklostjo VENETOV in SLOVENCEV. »Kralj Matjaž, čemu dremaš, brada se ti je že zdavnaj dvanajstkrat ovila okoli mize!? Prišel je čas, da končno vstaneš in primeš za meč!«

Osti jarej! – (Ostani zdrav! – venetski)

Dekdi in babice - modrost brez primere

Lilijana ŽIŽEK • Mali rjitar

Bogastvo v otrokovi družini gotovo pomenijo babice in dedki, ki do svojih vnukov gojijo poseben odnos. (Revija Otrok in družina, dec. 2006)

Ko se rodimo, dobimo starše, dobimo pa tudi stare starše, ki so za nas vedno tu, ki so naši spremljevalci in člani družine, ki nam dajejo zavetje in so tako tudi pomemben vir učenja ter modrosti. Dedki in babice so tisti, ki ostanejo v naših srcih za vedno. So tolažniki, so odlični pripovedovalci starih prigod iz njihovega časa, so prijetni sogovorniki in še boljši poslušalci.

Tudi sama sem izredno hvaležna, da imam še edino živečo staro mamo Ano, da sem s selitvijo v Lipovce, kjer živim, dobila tudi dedka Janeza in omico Katarino. Vsi trije so neprecenljivi dar, izredni ljudje - polni energije, kljub visoki starosti še vedno vitalni in kar je najlepše, vedno nasmejani in nikoli naveličani

prijetnih in dolgih pogovorov. Kako lepo jih je objeti, se nasloniti nanje in biti v njihovi sredi. Njihove besede so iskrene, tolažeče in prijetne. Čustveno bogatijo tako mene kot tudi mojo hčerko - njihovo pravnukinjo - in moram priznati, da se prevečkrat slabo zavedam, kako dragocena je njihova navzočnost v najinih življenjih. Pred več kot 26 leti sem izgubila svojega dedka, ki je bil izreden človek, moj prijatelj, moj svetovalec in še danes živi v mojem srcu. Tudi dedka in babice po očetovi strani, s katerima sicer nisem imela veliko stikov, ker sta živela v očetovem rodnem kraju in sta oba žal že pokojna, se rada spomnim kot dobra človeka, polna entuziazma in nasvetov. Zato lahko povem, da sem izredno srečna, da sem del njih in oni del mene. Pomagali so mi s svojo navzočnostjo in poslušanjem za težave že nešteto krat in za to sem

jim globoko hvaležna. Skozi svoje težko življenje so pridobili ogromno izkušenj, ogromno modrosti, deliti znajo veselje, tolažbo in radost, čeravno niso več tako mladi. Želim jim torej predvsem trdnega zdravja, mirna leta pod domačo streho kot tudi seveda spoštovanje domačih in razumevanje, saj je tako visoka starost, kot so jo doživeli sami - krepko preko osemdeset - lahko vsem nam mlajšim v poduk in vzgled.

Oddaja Ujemi sanje v Beltincih

Simona CIZAR • Mali rjitar

Aktualna Miss Slovenije, Beltinčanka Tadeja Ternar, se je v svoji vlogi Miss odlično znašla in dokazala, da je nadarjena in sposobna mlada dama. Med drugim se je preizkusila tudi kot sovoditeljica televizijske oddaje Ujemi sanje, ki je na sporedu televizije TV Pika ob sobotah zvečer.

Tadeja pa ne promovira le sebe, temveč z veliko mero angažiranosti predstavlja tudi svoj kraj in ljudi, ki jo obdajajo v domačem okolju. Zato je bilo le vprašanje časa, kdaj bo z oddajo obiskala tudi našo občino. Oddaja Ujemi sanje ima poleg zabavne tudi poudarjeno humanitarno vsebino, saj skušajo s pomočjo sponzorjev in donatorjev pomagati posameznikom in organizacijam, ki potrebujejo pomoč.

Organizacijo in realizacijo snemanja v občini Beltinci je župan zaupal Zavodu za turizem in kulturo Beltinci, ki je v sodelovanju z ekipo oddaje in občino tudi poskrbel, da je snemanje potekalo brez zapletov.

V Beltincih smo se odločili, da pripomoremo k uresničitvi sanj in želja naših malčkov in njihovih vzgojiteljic, zato smo sredstva zbirali za opremo vrtca Beltinci in njegovih enot.

Snemalna ekipa je oddajo iz Beltinca posnela v Kulturnem domu v torek, 22. aprila, že ves teden prej pa smo snemali zunanje kadre, panoramo in

Zahvala ob zaključku prireditve.

zanimivosti naše občine. Znani gost v Beltincih je bil slovenski gledališki in filmski igralec Vlado Novak, ki smo ga nazadnje lahko občudovali v vlogi Gajaša, glavnega lika v filmu Petelinji zajtrk.

Snemanje oddaje Ujemi sanje je sovpadlo s Svetovnim dnevom Zemlje, ob katerem je Tadeja Ternar v beltinskem grajskem parku zasadila rdeči gaber, ki bo hkrati spominjal na leto, ko je bila najlepša izmed Slovenk prav Beltinčanka. Pri sajenju

drevesa ji je poleg ekipe Vrtnarstva Jurič, ki je drevo darovalo, prijazno priskočil na pomoč tudi naš znani gost, g. Novak, ki je ravno ta dan v okviru oddaje spoznaval lepote naše občine.

Za sodelovanje se zahvaljujemo folklorni skupini KUD Beltinci z glasbeniki, Društvu starodobnikov, ljubiteljev starih koles DIMEK, družini Smodiš iz Lipovec, javnim delavcem v Beltincih in vsem, ki so kakorkoli prispevali k uspehu oddaje.

Anikinih 80 pomladi

Marija ZVER • Mali rjitar

Anika z vnukom Iztokom.

*»Lepšega poula nei,
kak je prekmursko,
lepšega silja nei,
kak je pšenica!*

Pred kratkim smo praznovali pomemben jubilej – 80 let naše priljubljene članice Anike Sreš.

V naš kraj seje primožila in na Sreševi domačiji sta si z možem ustvarila topel dom.

Vedno je bila prijazna in topla ženska, ki je vsakomur rada pomagala. Vajena je bila vseh kmečkih del in nobeno opravilo ji ni bilo težko.

Bila je izvrstna gospodinja in kuharica in iz njene kuhinje je vedno ommno dišalo, zato so jo radi vabili za »glavno« kuharico na številne gostije v vasi in tudi izven. Bila je prava moj-

strica v peki kruha, vrtankov in gibance. Še sedaj nas rada razveseli s svojimi ocvirkovimi pogačicami in »ptički«.

V prostem času rada «našivava» prtičke in gobeline. Izvezla je kar nekaj spominkov za društvo, ko smo šli na gostovanje. V veliko veselje pa so ji že pozabljena stara kmečka opravila. Svoje bogate izkušnje prenaša na mlajše generacije v društvih – projekt »Kak je negda fajn bilou«. Njeno pridnost in delavnost sta poddevala tudi sinova Janez in Pavel, ki jo razveseljujeta s svojimi otroki

in sedaj že vnuki in pravnuki. Vsi so zelo ponosni nanjo in jo zelo spoštujejo.

Naša Anika je aktivna v vseh društvih v kraju, seveda pa se najbolj angažira v DPM Dokležovje. Zelo rada se druži v pevskem zboru in skupaj s svojimi ljudskimi pevkami ohranja bogato zapuščino mlajšim generacijam. Z njimi poje tudi na pogrebih in nikomur nikoli ne odreče pomoči. Je velika ljubiteljica rož in njen dom krasi čudovito cvetje, ki ga tudi rada podari. Že vrsto let je vdova, vendar

nikoli ni osamljena, ker se rada druži z ljudmi. Vse, kar stori za druge, se ji po drugi strani tisočkrat vrne. Tudi zato je bogata, saj se bogastvo skriva v srcu in drobnih delih in Anika je takšna – vedno dobrodušna in nasmejana. Za vsakega vedno najde lepo in prijazno besedo, ki pomirja in osrečuje. Prav zato ima veliko prijateljev, ki se radi družijo z njo.

Srečni in veseli smo, da je del našega življenja in vsi ji želimo še veliko lepega v naši sredini. Naj ostane še naprej takšna!

Čebelarja

Marija ZVER • Mali rjitar

»Čebelice, čebelice,
ve moje ste prijateljice...«

Dokležovje je bilo v preteklosti zelo znano po pridnih čebelarjih, ki so vzgajali čebelje družine in pridobivali izvrsten med. Najbolj znana je bila Voharjeva družina, ki je svojo bogato tradicijo prenašala iz roda v rod. Tako še danes to pomembno poslanstvo nadaljujeta bratranca Jožek in Alojz Vohar.

Zelo sta ponosna na svojega dedka in očeta, ki sta jima privzgojila ljubezen do teh pridnih delavk – kranjskih čebel.

V vasi se s čebelarstvom ukvarja še nekaj čebelarjev, ki si nabirajo znanje v čebelarskih društvih. Zavedajo se, da se je potrebno sprti izobraževati, če hočejo obvladovati svoje čebelje družine. Prav letošnje leto je bilo še posebej zaskrbljujoče, ker so bili v Sloveniji zelo veliki pogini čebel. Žal se nekateri

posamezniki premalo zavedajo, kako velikega pomena so čebele v našem naravnem okolju. Že pred leti je nekdo zapisal, da bodo z izumrtjem čebel izginili tudi ljudje. Izginili bodo tudi koristni insekti, ki skupaj s čebelami sestavljajo naš eko sistem.

Upajmo, da se bodo ljudje (in naši kmetovalci) spametovali in še pravi čas ukrepali.

Če bomo imeli med nami več takšnih čebelarjev, kot sta Jožek in Alojz, se nam ni treba bati za prihodnost čebel. Opazita vsako najmanjšo spremembo v naravi in se temu primerno tudi odzoveta. Tako smo v kratkem času na našem igrišču kar dvakrat gostili ROJE. Prvi je bil nekoliko manjši, drugi pa je bil izredno velik. Preden se je »utaboril« na vili, je povzročil med bližnjimi prebivalci kar nekaj nemira. Seveda so bili najbolj radovedni otroci, ki so prvič videli to »čudo«. Spravilo

Čebelarja Jožek in Alojz Vohar.

zadnjega roja smo »ovekovečili tudi na tej pričujoči fotografiji.

Filatelija - razdvajanje poštne znamke

Slavko ŠEBJAN • Mali rjitar

Poštne znamke so tiskane v polah, zato jih je treba pred uporabo oddvojiti eno od druge. Z vidika tehnične opredeljenosti poštne znamke z načinom odvajanja razlikujemo:

- rezane poštne znamke
- prebodene poštne znamke
- zobčane poštne znamke
- izsekane poštne znamke
- kombinirano oddvojene poštne znamke

1. Rezne poštne znamke:

So tiste, ki so iz pole razrezane s pomočjo škarij ali noža. Prve poštne znamke so bile rezne. zobčane so se pojavile leta 1854 v Veliki Britaniji. V novejšem času so rezane poštne znamke redkejše.

2. Prebodene poštne znamke:

Pri prebodenih poštne znamkah je papir preboden tako, da deli papirja ostanejo. Pri zobčanju pa izbijemo celo vrsto luknjic.

3. Zobčane poštne znamke:

Pri zobčanih poštних znamkah si sledijo luknjice in mostički, ki vežejo posamezne znamke. Zobčanje razlikujemo glede velikosti. Velikost merimo z zobometrom.

Poznamo več vrst zobčanja:

a. Grebenasto zobčanje – tukaj se znamke zobča-

jo po vrsticah s treh strani; ko se zobčanje za eno vrstico premakne, se zobča še četrta stran. Pri tem zobčanju so vsi vogali znamke pravilni.

- b.
- c. Linijsko zobčanje – tukaj se najprej zobčajo vodravne in nato navpične linije. Vogali pri linijskem zobčanju so nepravilni.

d. Okvirno zobčanje – o takem zobčanju govorimo takrat, ko se zobčajo vse štiri strani znamke istočasno.

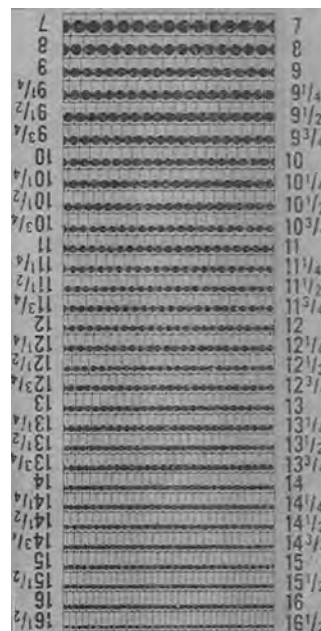
4. Izsekane poštne znamke:

Pojavljajo se v novejšem času, ko so poštne znamke okrogle ali svobodnega formata ter so v pokončni obdelavi le kot posamezni kosi in ne več v povezavi z drugimi.

5. Kombinirano oddvojene poštne znamke:

So tiste, ki imajo vsaj na eni strani drugačno obliko oddvojitve kot na ostalih straneh. Tako so lahko na treh straneh zobčane, na eni pa rezane.

Pri samolepilnih poštних znamkah se pojavlja še valoviti razrez.

Viri:

- Katalog Jugomarke
- Katalog Slovenika – velikanje
- Teoretična klasifikacija poštних znamk, dr. Ivan Turk
- lastna zbirka

Zgodba o stoletni uri

Zbirka večerne pravljice 1968 • Mali rjitar

Dragi otroci!

Ste že videli kdaj kakšno prav staro uro, tako v omari? Ne mislim starih ur, ki so narisale v knjigah, marveč pravo uro, kakršna je ta, o kateri vam bom zdaj pripovedoval. Bila je izrezljana iz najplemenitejšega lesa in je imela neznansko dolgo nihalo. Kazalci so skrivnostno svetili iz mračnega kota in nihalo je tako vztrajno tiktakalo, da je moral vsak obiskovalec priznati: na svetu ne more biti pomembnejšega opravila, kakor je to, ki ga opravlja ura.

Omarica je stala na tleh, prav spodaj je bil predalček, nad njim pa nihalo in na vrhu glava – številčnica s kazalci. Predal pri tleh je bil pač najugodnejši prostor, ki si ga je lahko izbrala miš za svoje gnezdo, in tam je žive-la mirno in zadovoljno. Vse druge miši so ji bile nevoščljive te hiške, ker so morale same živeti po luknjah in so morale biti z vsem zadovoljne.

Vse življenje v hiši se je ravnilo po tej stari uri. Preden je kdo vstal in se odpravil v posteljo, je pogledal na uro in preden so otroci odhajali v šolo, so tudi pogledali na uro. Služkinja ni prinesla na mizo kosila, preden se ni na uri prepričala, da ni ne prezgodaj ne prepozno. Celo miš je poskočila iz svoje hiške natančno ob petih popoldne, potem ko so ljudje pomalicali in si nabrala svoje drobtinice sira in kruha.

Nič čudnega ni bilo torej, da se je ura z leti prevzela in da bi se bila skoraj razpočila od domišljavosti.

»Oh, kako bi le živeli brez te naše zveste

ure?« je rekla nekoč gospodinja. To je slišala ura in je začela od same domišljavosti pogrkovati.

»Za božjo voljo,« se je oglasil minutni kazalec, »zakaj pa tako pogrkuješ? Nikar ne bodi tako važna, če ne bi bilo mene, bi nihče ne vedel, koliko je ura.«

»Le poslušajte,« je zamrmral urni kazalec, »kako marsikdo sploh ne ve, do kod segajo njegove pravice in dolžnosti. Če ne bi bilo mene, bi noben človek ne vedel, koliko je ura!«

»No, no!« se je oglasilo nihalo s posebno hreščecim, kar neprijetnim glasom.

»Ste mar zares tako omejeni, da v resnici tako mislite?« Če ne bi bilo mene, bi nihče ne vedel, koliko je ura!«

Minutni kazalec se je od užaljenosti stresel in se pri priči ustavil.

»Če je tako,« je rekel, »vam bom dokazal, kdo je najpomembnejši pri tem delu! Niti ne ganem se ne več!« In je res obstal, kjer je bil.

»Tudi jaz se ne ganem več!« je pribil urni kazalec. Postavil se je prav nasproti minutnemu kazalcu in trmasto obstal. Nihalo, ki se mu je že malo motilo od neprestanega nihanja sem in tja celih sto let, si je mislilo: »Jim že pokažem, kdo je najpomembnejši!« - in je tudi obstalo.

Miš pa je vse to poslušala iz svojega predala in premišljevala: »Kaj le bo iz vsega tega? Otroci bodo zamudili šolo, kosilo ne bo pravi čas na mizi, malica prav tako ne in jaz bom ob svoje drobtine. Ne, to ne bo dobro!«

Zlezla je iz svojega gnezda in splezala prav na vrh ure.

»Poslušajte me!« je zaklicala. »Počemu se zdaj pričate, ko ste vendar sto let živeli složno drug z drugim? Res je, vsi ste pomembni, ampak na nekaj ste pozabili: brez ključa se nihče izmed vas niti premaknil ne bi.«

Takrat so se zaslišali koraki in miš je brž zdrknila nazaj v svojo hiško.

»Oh,« je rekel neki glas, »stara ura se je ustavila, pozabili smo jo naviti!«

Neka roka je vzela iz kota zgoraj ob številčnici ključ, navila uro in naravnala kazalce. Potem je krcnila nihalo in počakala, da je začelo enakomerno nihati sem in tja. Ko je to opravila, se je odmaknila in koraki so se izgubili iz hiše.

»Miš je imela prav, pametnejša je od vseh nas!« je zaklical urni kazalec. »Najpomembnejši je ključ. Kdo bi si mislil!«

Ko je ključ to slišal, je prevrnil kozolec in rekel:

»Ne, ne, vsi smo enako pomembni: nihalo in minutni kazalec in urni kazalec in vsaka vzmet in vsako kolesce. Vsak zase je brez pomena in vrednosti, samo vsi skupaj pomenimo nekaj!«

K tem besedam ni imel nihče nič pripomniti. Tako je bil spet sklenjen mir. In ko je ura udarila petkrat, je poskočila iz gnezda v predalu ob tleh miška in si poi-skala drobtinice. Stoletna ura pa je zadovoljno tiktakala še naprej v svojo drugo stoletje.

Podpis pisma o nameri izgradnje regionalnega distribucijskega centra Panonia

Slavnostnega podpisa pisma o nameri se je udeležilo mnogo pomembnih gostov.

Miss Slovenije Tadeja Ternar je zasadila drevo ob Dnevu zemlje

Stoletnica gančke kapele

Začetek 7. rally-ja starodobnikov pred beltinskim gradom

Slavnostni podpis pristopa k izgradnji kanalizacije v občini Beltinci

Žur z mačkonom Gregorjem v Vrtcu Beltinci

Mačje gradbišče - izdelovanje mačjega mseta v peskovniku

Na mladih svet stoji - 9. a

Zazrti v prihodnost - 9. b

Znanje je pomembna vrednota - 9. c

Živetij je res lepo - 9. d